

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ



ΕΤΟΣ ΟΘ' – ΤΕΥΧΟΣ 5 – ΜΑΪΟΣ 2002
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἰω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 010-72.18.308, Fax 010-72.18.336
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail: iera-synodos@ath.forthnet.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἑπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντὴς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Εὐάγγελος Π. Λέκκος
Θεολόγος - νομικὸς

Διευθυντὴς Συντάξεως τοῦ Δελτίου
Εὐάγγελος Δ. Θεοδώρου
Ὁμότ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Τακτικὸν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Συλλογὴ ὕλης, διόρθωσις δοκιμῶν
Ἀριστομένης Ματοάγγας
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Χρῆστος Καραγιάννης, M.Th.

Τυπογραφεῖον
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕ
Σόλωνος 98 – 106 80 Ἀθήνα
Τηλ.: 010-36.61.200, Fax 010-36.17.791
<http://www.livanis.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑ

Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα	327
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδούλου, Μήνυμα ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει	328

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

2734: Ταφὴ ἡ καὺσις τῶν νεκρῶν	329
2736: Ἐμφάνισις Κληρικῶν ἀπὸ τῶν ΜΜΕ	329
Ἐγκύκλια Σημειώματα	328

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ

Ἡ προσφώνησις τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναίου	329
Ἡ ἀντιφώνησις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου	330

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψις τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα	331
---	-----

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Γρ. Θ. Στάθη, Ἐκφωνητικὴ Σημειογραφία καὶ Πράξις	335
---	-----

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Ἠλία Νικ. Σεφερίδη, Οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά δὲν εἶναι Χριστιανοὶ	350
--	-----

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Ε.Ε.

Κων. Β. Ζορμπά, Ἡ Συντακτικὴ Συνέλευσις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης. Προβλήματα - Προοπτικὲς	353
--	-----

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Προκηρύξεις πληρώσεως κενῶν θέσεων	374
---	-----

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑ

**ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ
ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ
ΠΑΣΧΑ**

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Χριστὸς Ἀνέστη!

Με αὐτὸν τὸν χαρμόσυνον χαιρετισμόν, τὸν ὁποῖον ἀπευθύνομεν πρὸς ἀλλήλους, ὑποδεχόμεθα, ἀδελφοί καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τὴν ἐορτὴν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Συμμετέχομεν καὶ πάλιν ἐφέτος εἰς τὴν πανήγυριν τῆς Ἀναστάσεως καὶ μέσῳ αὐτῆς καὶ ἔνεκα αὐτῆς ζῶμεν τὴν ὑπέρβασιν τοῦ θανάτου καὶ πάσης θλίψεως.

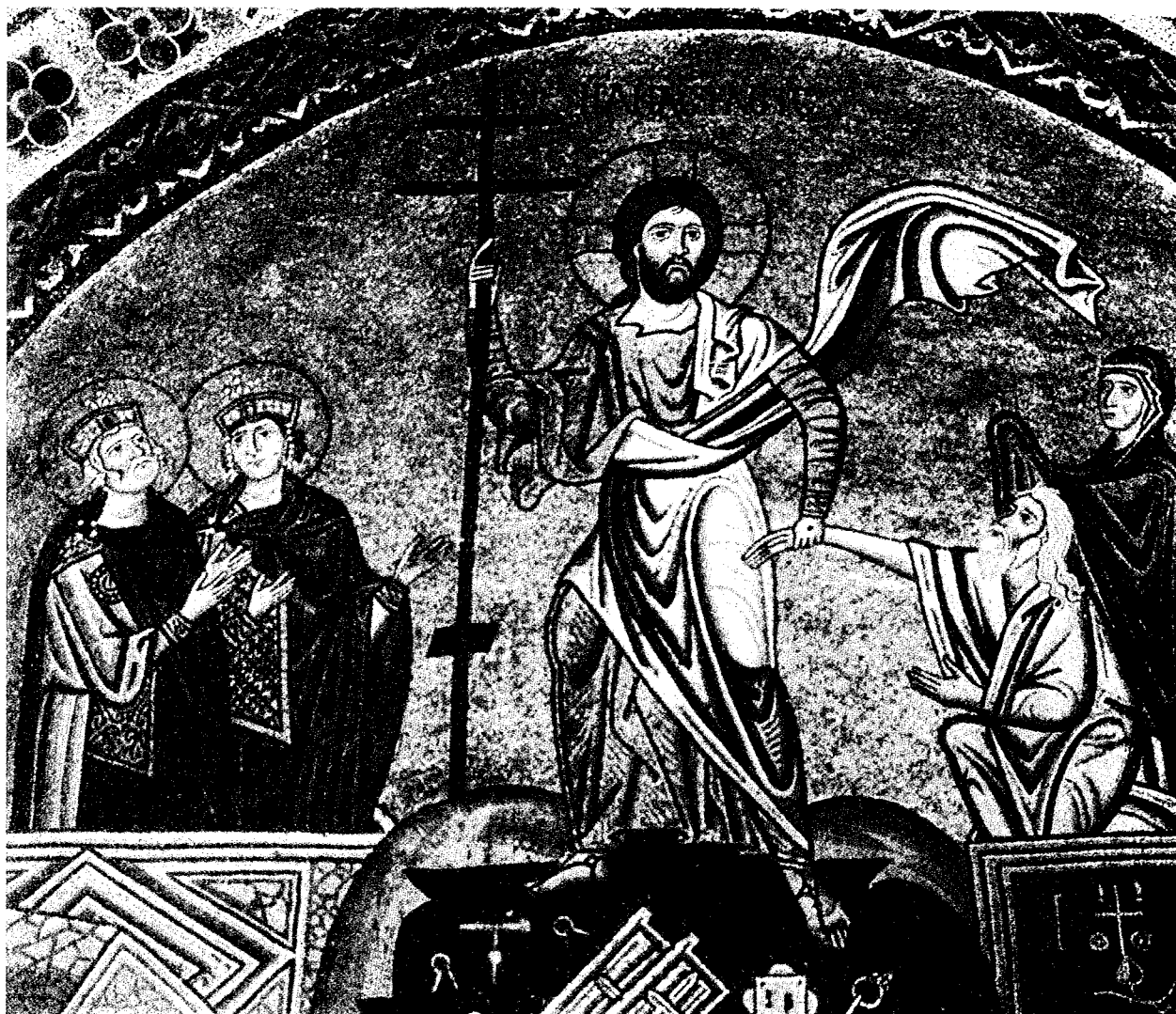
Προσκυνοῦμεν καὶ εὐχαριστοῦμεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, διότι καταξιώνει ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξως σεβομένους καὶ τιμῶντας Αὐτὸν νὰ βλέπωμεν τὰ θαυμάσια τοῦ Θεοῦ, νὰ καθιστάμεθα δέκται τοῦ ὑπερφυοῦς φωτὸς τῆς Ἀναστάσεώς Του, τοῦ ὁδηγοῦντος ἡμᾶς εἰς νέαν ζωὴν, καὶ νὰ αἰσθανώμεθα τὴν νέαν αὐτὴν ζωὴν σφριγῶσαν εἰς τὰς καρδίας μας καὶ νικῶσαν τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας θλίψεις τοῦ παρόντος βίου.

Ἐπὶ τῆς πέτρας τῆς πίστεως εἰς τὴν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἀνάστασιν ἀταλάντεύτως ἰστάμενοι, συμφάλλομεν εὐφροσύνως μετὰ τοῦ ὕμνωδοῦ καὶ ὕμνοῦμεν Πάσχα τὸ ἱερὸν καὶ πανσεβάσμιον. Τὸ φανερόν καὶ ἐόρτιον Πάσχα, ἀλλὰ καὶ τὸ μυστικόν, τὸ συντελούμενον εἰς τὰ βάθη τῶν καρδιῶν μας καὶ μεταγίζον εἰς τὸ πνεῦμα ἡμῶν τὴν ζωὴν τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ καὶ τὴν ἀναφαίρετον χαρὰν τῆς αἰωνίου ἐν Χριστῷ ζωῆς.

Εὐφραινόμεθα κατὰ πάντα, ἀπολαμβάνοντες σῶματι καὶ πνεύματι τὰς δωρεὰς τοῦ ἀγαπῶντος ἡμᾶς Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εὐχόμεθα ὁλοκαρδίως νὰ γίνουιν μέτοχοι τῆς ἀναστασίμου ταύτης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης πάντες οἱ ταλαιπωρούμενοι ὑπὸ ποικίλων θλίψεων καὶ κακουχιῶν συνάνθρωποι ἡμῶν καὶ ἰδία οἱ μὴ γνωρίζοντες ἀκόμη τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς καὶ αὐτοὺς ἀγάπην τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ. Διότι ἡ πίστις εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ μετοχὴ εἰς αὐτὴν ἀμβλύνει πάντα πόνον, προσφέρει ἐλπίδα, νικᾷ τὸν φόβον τοῦ θανάτου καὶ χαρίζει αἰσιοδοξίαν καὶ χαρὰν.

Δὲν ἀγνοοῦμεν τὸν ἀνθρώπινον πόνον, τὴν ἀδικίαν, τοὺς κατατρεγμούς, τὰς ἀσθενείας, τὴν πτωχείαν, τὰς στερήσεις. Δὲν ζῶμεν ἐκτὸς τῆς θλιβερᾶς παγκοσμίου καταστάσεως. Συσταυρούμεθα τῷ Χριστῷ καὶ συμπάσχομεν μετὰ πάντων τῶν ἀδικουμένων καὶ ταλαιπωρουμένων συνανθρώπων μας. Ἀλλὰ γνωρίζομεν ὅτι ὅλων αὐτῶν θεραπευτὴς ὑπάρχει ὁ Ἀναστὰς Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ παθὼν καὶ σταυρωθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν, ὅστις καὶ ἔχαρίσατο ἡμῖν τὴν κατὰ τοῦ θανάτου νίκην, τὴν τῶν θλίψεων ὑπέρβασιν, τῆς ἀνεκκλήτου χαρᾶς τὴν προσδοκίαν, τῆς αἰωνίου ζωῆς τὴν ἀδιάφυστον ὑπόσχεσιν.

Ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι δι' ἡμᾶς σταθμὸς χαρᾶς ἐντὸς τοῦ πελάγους τῶν θλίψεων τοῦ κόσμου. Σταθμὸς ἀνεφοδιασμοῦ δι' ἐλπίδος καὶ ἐξοπλισμοῦ διὰ πνευματικῆς ἀντοχῆς καὶ ἰσχύος πρὸς αἰσιόδοξον ἀντιμετώπι-



οιν ὅλων τῶν δυσχερειῶν τῆς συγχρόνου ζωῆς. Ἐξ αὐτῆς ἀντλοῦμεν θάρρος, συμφώνως πρὸς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου «θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον», διότι ἡ Ἀνάστασις εἶναι ἡ μεγαλυτέρα νίκη κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ κακοῦ εἰς τὸν καλὸν λίαν κόσμον, τὸν ὁποῖον ἐδημιούργησεν ὁ ἀγαθότατος Θεὸς δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ἔχομεν διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ τὴν δυνατότητα καὶ τὸ καθήκον νὰ ἀνιστάμεθα καὶ ἡμεῖς ἀπὸ κάθε πτώσιν εἰς τὴν ἁμαρτίαν, τὴν ἀπογοήτευσιν καὶ τὴν ἀπαισιοδοξίαν καὶ νὰ προσβλέπωμεν εἰς Αὐτὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του ἵνα λαμβάνωμεν Θεῖαν Χάριν καὶ βοήθειαν εἰς πᾶσαν δυσκολίαν τῆς ζωῆς.

Θαρσεῖτε, λοιπόν, καὶ ὑμεῖς, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, καὶ εἰρηνεύετε καὶ χαρῆτε τὴν πασχάλιον πανήγυριν, διότι ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ ἰδική μας ἀνά-

στασις καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ κακοῦ νίκη τοῦ Χριστοῦ δύναται νὰ γίνη διὰ τῆς χάριτός Του καὶ τοῦ ἀγῶνος μας καὶ ἰδική μας νίκη κατὰ παντὸς κακοῦ καὶ πόνου καὶ πένθους.

Τοῦτο καὶ εὐχόμεθα ὁλοκαρδίως εἰς ὅλους ὑμᾶς, ἐπὶ τοὺς ὁποίους καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν χάριν καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ. Καὶ καλοῦμεν πάντας, ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρὸν Πάσχα ἐπαναλάβωμεν τὸν χαιρετισμὸν τῆς νίκης τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ παντὸς κακοῦ:

Χριστὸς Ἀνέστη!

Ἄγιον Πάσχα 2002

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑ

**ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΜΑΚ.
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΕΠΙ ΤΗ ΑΝΑΣΤΑΣΕΙ**

Ἀδελφοί μου, Παιδιά μου,
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ.

ΩΣ «ΛΥΤΡΟΝ ΛΥΠΗΣ» ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΙ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας ἡ ἐμπνευσμένη ὕμνογραφία τῆς ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας. Μπροστὰ στὸ δέος τῆς βέβαιης ἡττας του, ὁ ἄνθρωπος ποὺ πιστεύει, στέκεται σταθερὰ στὰ πόδια του καθὼς ἀτενίζει τὸν Ἀναστάντα Χριστὸν νικητὴ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ Ἄδου. Οἱ ἀνθρωποκεντρικὲς ἀπόπειρές του νὰ ὑπερβῇ ἀπὸ μόνος του τὸν φόβο καὶ τὴν ἀγωνία τῆς Μοναξιάς καὶ τῆς Ἐνοχῆς του, ἀπεδείχθησαν ἀπρόσφορες. Ἡ θλίψη τῆς ἀποτυχίας καὶ ἡ ἀδηλιότητα τοῦ μέλλοντος σημάδευσαν ἐπὶ αἰῶνες τὴ συνείδησή του. Ἐνας ἀλύτρωτος Προμηθέας Δεσμώτης ἀναπνεύσει κάθε φορὰ μέσα ἀπὸ τὸν ἀδικαίωτο πόθο τῆς δικαίωσης, τῆς ἀντοχῆς στὸ χρόνο, μὲ ἀποτέλεσμα τὴ μόνιμη συντροφιά τοῦ δέους, τῆς ἀνεσιότητος καὶ τοῦ δεδικασμένου.

ΟΜΩΣ Ἡ ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ μιὰ νέα προσδοκία ἐλπίδος καὶ λυτρώσεως. Μέσα ἀπὸ τὸ κενὸ μνημεῖο ἀναπνεύει κάθε ἡμέρα τώρα πιά ἡ ἀναιρέση τῆς φθαρτότητος, ἡ βεβαιότητα τῆς νίκης, τὸ μήνυμα τῆς ἀγάπης, ἡ προσδοκία τῆς διάρκειας. Ἡ Ἀνάσταση δὲν εἶναι μόνον ἓνα ἱστορικὰ βεβαιωμένο γεγονός παγκόσμιας σημασίας, ἀλλὰ καὶ μιὰ πνευματικὴ βεβαιότητα, ποὺ ἐγγυᾶται τὴν ἐσωτερικὴ ἀνακαίνιση τοῦ ἀνθρώπου ποὺ πιστεύει. Οἱ ὁρθόδοξοι ἀγιογράφοι εἰκονίζουν τὸν Ἀναστάντα Χριστὸ νὰ πατᾷ πάνω στὸν Ἄδη, ἔχοντας συντρίψει τοὺς μοχλοὺς του καὶ διαλύσει τὶς πύλες του. Ἔτσι παρουσιάζεται καὶ αἰσθητικὰ ἡ νίκη καὶ ὁ θρίαμβός Του πάνω στὸν κόσμον τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἁμαρτίας. «*Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια*».

ΑΚΟΥΕΤΑΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΣΗΜΕΡΑ ΤΟ ΙΔΙΟ ἐλπιδοφόρο μήνυμα. Πόσοι ὅμως μποροῦν νὰ τὸ ἀκούσουν, καθὼς εἶναι ἀπορροφημένοι στὴν ἀρένα τῶν θανάσιμων ἀναμετρήσεων; Τὸ κέλευσμα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς νίκης τοῦ πνεύματος κινδυνεύει νὰ χαθῇ μέσα στὸν ὀρυμαγδὸ τῶν μοιραίων καὶ ματαιίων ἐπιδόσεων στὰ ἐφήμερα καὶ ἀνούσια πράγματα. Τὸ ἀνθρώπινο τοπίο ἔχει γίνεαι αὐχμηρό, γιατί χρόνο μὲ χρόνο χάνει τὸ θάλπος καὶ τὴ δρόσο του, ἀφοῦ κατοικεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ μετεβλήθησαν σὲ «σάρκες», ἐξαντλούμενοι στὴ διακονία τῶν παθῶν τους. Ζοῦμε τὸ μαρτύριο τοῦ Σισύφου, κι ἐνῶ νοσταλγοῦμε τὴν εἰρήνην τῶν ψυχῶν μας, καμωνόμαστε ὅτι βιώνουμε τὴ χαρὰ τῆς, καὶ ἔχουμε μεταβληθῇ σὲ ἐγωκεντρικοὺς – ψυχοπαθολογικοὺς δαιμονικοὺς ἀνθρώπους, θεληματικὰ δοσμένους στὸν Ἀλάστορα.

ΟΜΩΣ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ ΚΑΙ ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ τῆς Ἀναστάσεως μᾶς ἀφορᾷ ὅλους, καθὼς βαρεθήκαμε νὰ σηκώνουμε τὰ βάρη τῶν ἀδικαίων ἐλπίδων μας καὶ θρηνοῦμε ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς προσωπικῆς μας εὐτυχίας. Ἡ θανατερὴ ἐμπειρία τῆς φθορᾶς καὶ τὸ σκοτάδι ποὺ τὴν ἀκολουθεῖ, μᾶς ὀδηγοῦν στὸ ἔρεβος τῆς «*κενῆς ἀπάτης τοῦ κόσμου τούτου*». Μᾶς χρειάζεται τὸ λύτρον τῆς λύπης. Αὐτὸ ποὺ παγιώνει μέσα μας τὴ βεβαιότητα τῆς ζωῆς, τοῦ φωτός, τῆς ἐλπίδος. Καὶ ἐγγυᾶται τὴν ἀναφαίρετὴ χαρὰ, τὴ γεύση τῆς νίκης. Ὅσοι πιστεύετε στὸν Χριστὸν τὸν Ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, χαρῆτε τώρα καὶ ἐγκαρδιωθῆτε. Ἐναντιωθῆτε μὲ δύναμη σὲ κάθε μορφή ὑποτέλειας. Πετάξτε ἀπὸ πάνω σας τὰ δεσμὰ τῶν παθῶν. Ὁ Χριστὸς Ἀνέστη καὶ ἐπλήρωσε τὰ λύτρα τῆς λύπης μας. Ἄς χαροῦμε παντοτείνῳ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ – ΑΛΗΘΩΣ ΑΝΕΣΤΗ

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΑ

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν καὶ ἀγάπης

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΚΑΙ
ΕΓΚΥΚΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2734

(Ταφή ἢ καύσις τῶν νεκρῶν)

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2736

(Ἐμφάνισις Κληρικῶν ἀπὸ
τῶν ΜΜΕ)

Ἐγκύκλια Σημειώματα

Μάϊος 2002 – Ἀριθμ. 5

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 1034
Διεκπ. 538

Ἀθήνησι τῇ 27ῃ Μαρτίου 2002

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2734

Πρὸς
Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

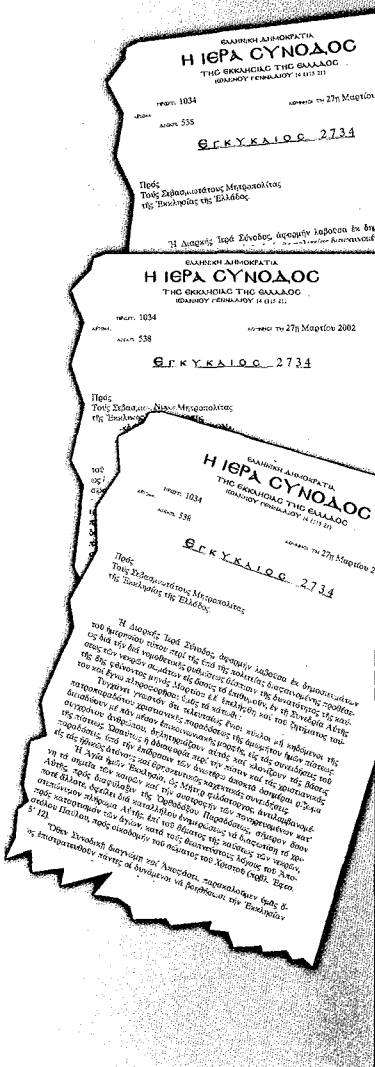
Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, ἀφορμὴν λαβοῦσα ἐκ δημοσιευμάτων τοῦ ἡμερησίου Τύπου περὶ τῆς ὑπὸ τῆς Πολιτείας διαφαινομένης προθέσεως διὰ τὴν διανομοθετικῆς ρυθμίσεως θέσπισιν τῆς δυνατότητος τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν σωμάτων εἰς ὅσους τὸ ἐπιθυμοῦν, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 8ης φθίνοντος μηνὸς Μαρτίου ἐ.ἔ. ἐπελήφθη καὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ἔγνω πληροφορησαὶ ὑμᾶς τὰ κάτωθι:

Τυχάνει γνωστὸν ὅτι τελευταίως ἔνιοι κύκλοι μὴ κηδόμενοι τῆς πατροπαράδοτου χριστιανικῆς παραδόσεως τῆς ἀμωμότητος ἡμῶν πίστεως, διεισδύουν μὲ πᾶν μέσον ἐπικοινωνιακῆς μορφῆς, εἰς τὰς συνειδήσεις τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, δηλητηριάζουν αὐτὰς καὶ κλονίζουσιν τὰς βάσεις τῆς πίστεως. Ὡσαύτως ἡ ἀδιαφορία περὶ τὴν πίστιν καὶ τὰς χριστιανικὰς παραδόσεις, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀνωτέρω ἀποκτᾶ ὁσημέραι ρίζωμα εἰς τὰς ἡθικῶς ἀτόνους καὶ θρησκευτικῶς καχεκτικὰς συνειδήσεις.

Ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, ὡς Μήτηρ φιλόστοργος, ἀντιλαμβάνομένη τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν καὶ τὴν συστροφὴν τῶν πονηρευομένων κατ' Αὐτῆς, πρὸς διαφύλαξιν τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, σήμερον ὅσον ποτε ἄλλοτε, ὀφείλει διὰ καταλλήλου ἐνημερώσεως νὰ διαφωτίσῃ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα Αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν, πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, κατὰ τοὺς θεοπνεύστους λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ (πρβλ. Ἐφεσ. δ', 12).

Ὅθεν, Συνοδικῇ διαγνώμῃ καὶ Ἀποφάσει, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ὅπως ἐπιστρατευθῶν πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ βοηθήσωσι τὴν Ἐκκλησίαν πρὸς διαφώτισιν τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ἰδιαίτατα οἱ Πανοσιολογιώτατοι Ἱεροκλήρυκες ὡς καὶ πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ ἀναλάβουν διὰ συχνῶν κηρυγμάτων μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου χωρίου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ λαοῦ καὶ νὰ τονίσουν τὰς πνευματικὰς διαστάσεις καὶ τὰς συνέπειας μᾶς τοιαύτης ἐπιλογῆς εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ πιστοῦ.

Πρὸς ὑποβοήθησιν τοῦ ἔργου τούτου καὶ πρὸς ἀρτιωτέραν κατάρτισιν τῶν κηρύκων τοῦ θείου λόγου ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω θέματος, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ εἰδικώτερον ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.) ἐξεδόθησαν, ἀποσταλέντα ἤδη εἰς ἅπαντας τοὺς Ἐφημερίους τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας, εἰς αὐτοτελὲς Τόμον τὰ Πρακτικὰ Ἡμερίδος μὲ θέμα «Ταφή ἢ Καύσις τῶν Νεκρῶν», διοργανωθείσης ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῆς ἀρμοδίας Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων, ἔνθα εὐρίσκονται παρατεθειμένα



ἐκτενῶς αἱ θέσεις καὶ ἀπόψεις τῆς Ἀγιοτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας καθὼς καὶ ἰσχυρὰ θεολογικά, ἱστορικά, κοινωνικά καὶ ἑτέρα τινὰ ἐπιχειρήματα, δι' ὧν ἡ Ἐκκλησία ἀπορρίπτει τὴν καὶ τῶν νεκρῶν ὡς θεσμὸν ἀπάδοντα πρὸς τὴν παράδοσιν Αὐτῆς, ὀριοθετεῖ τὴν πίστιν Αὐτῆς καὶ τὸν σεβασμὸν εἰς τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον καὶ κατ' ἐπέκτασιν εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ναὸν καὶ κατοικητήριον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Παραλλήλως, ὁμως, πρὸς τὸ διαφωτιστικὸν τοῦτο ἔργον καὶ ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐνδελεχοῦς ἐξετάσεως τοῦ ὡς ἄνω θέματος εἰς τὴν προσεχῇ σύγκλησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ὅπως θέσητε εἰς σύντομον ἐφαρμογὴν καὶ πᾶν ἄλλο πνευματικὸν μέσον ὅπερ ἡ Ὑμετέρα ποιμαντορικὴ κρίσις ἤθελε θεωρήσει συντελεστικὸν τοῦ ἐπιδιωκομένου ἱεροῦ σκοποῦ.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
 † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Σπυρίδων
 † Ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς Δαμασκηνὸς
 † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμος
 † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
 † Ὁ Ἰωαννίνων Θεόκλητος
 † Ὁ Γρεβενῶν Σέργιος
 † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Ἱερώνυμος
 † Ὁ Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων Τιμόθεος
 † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Ἀλέξανδρος
 † Ὁ Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων Παντελεήμων
 † Ὁ Ἀργολίδος Ἰάκωβος
 † Ὁ Φωκίδος Ἀθηναγόρας
 Ὁ Ἀρχιεραρχίατεὺς
 † Ὁ Σαλῶνων ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 1158 Ἀθήναι, πῇ 5ῃ Ἀπριλίου 2002
 Διεκπ. 606

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2736

Πρὸς
 τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
 Εἰς τὰς ἑδρας αὐτῶν.

Μετὰ τῆς αἰεὶ διακρινοῦσης Αὐτὴν εὐθύνης ἑναντι τοῦτο μὲν τοῦ Θεοῦ τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος, τοῦτο δὲ τοῦ εὐλαβοῦς πληρώματος, ἐν ᾧ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ποιμαίνειν, ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας, ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 5ης ὁδεύοντος μηνὸς Ἀπριλίου ἐ.ε., διεξῆλθεν τὸ προσφάτως ἀνακῦψαν θέμα ἐκ τῆς αὐτοβούλου ἐμφανίσεως ἀπὸ τῶν Μ.Μ.Ε. Κληρικῶν, γενομένων προξένων σκανδαλισμοῦ εἰς τὰς συνειδήσεις τοῦ πιστοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἑξαίτιας τῶν ἀλλοτρίων τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος καὶ ἡθους ἀνερείστων καὶ ἐπιπολαίων δηλώσεων αὐτῶν, ἐπιφερουσῶν ἀκοσμίαν καὶ ἑτέρα δυσμενὴ χαρακτηριστικὰ εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν βίον ἡμῶν.

Ὅθεν, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προμηθουμένη τοῦ ἀσπίλου κύρους τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ ἐπιθυμοῦσα

ὅπως ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς πληροφορῇται κατὰ αὐθεντικὸν καὶ ὑπεύθυνον τρόπον περὶ τῶν θέσεων τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῶν Ραδιοτηλεοπτικῶν μέσων προβαλλομένων πρὸς ἔρευναν ἢ συζήτησιν θεμάτων, ἐν τῇ ὥς εἴρηται Συνεδρίᾳ Αὐτῆς ἀπεφάσισεν, ὅπως συνωδὰ τοῖς Ἱεροῖς Κανόσι συστήσῃ τὸ αὐτονόητον, τὴν ἀποφυγὴν δηλονότι τῆς ἐμφανίσεως Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν εἰς τὰ ὡς ἄνω Δίκτυα Ἐπικοινωνίας ἀνευ ἀδείας τοῦ οἰκείου αὐτῶν Ποιμενάρχου.

Ταῦτα γνωρίζομεν ὑμῖν πεποιθότες ὅτι οὕτως θέλει ἀποφευχθῇ πᾶσα σύγχυσις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν καὶ ἐπιτευχθῇ πνευματικὴ προκοπὴ καὶ πρόοδος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
 † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Σπυρίδων
 † Ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς Δαμασκηνὸς
 † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθίμος
 † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος
 † Ὁ Ἰωαννίνων Θεόκλητος
 † Ὁ Γρεβενῶν Σέργιος
 † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Ἱερώνυμος
 † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Ἀλέξανδρος
 † Ὁ Θήρας, Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων Παντελεήμων
 † Ὁ Ἀργολίδος Ἰάκωβος
 † Ὁ Φωκίδος Ἀθηναγόρας
 † Ὁ Ἀρτῆς Ἰγνάτιος
 Ὁ Ἀρχιεραρχίατεὺς
 † Ὁ Σαλῶνων ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 1207
Διεκπ. 641

Ἀθήνησι τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 2002

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ
τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διὰ τοῦ παρόντος ὑπομνησόμεν ὑμῖν τὸ ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σινᾶ καὶ τοῦ Παναγίου Τάφου καθήκον συμπαραστάσεως τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, καὶ παρακαλοῦμεν, ὅπως, κατὰ τὰ κατ' ἔτος κρατοῦντα, παραγγείλητε τοῖς Εὐλαβεστάτοις Ἐφημερίοις τῆς καθ' ὑμᾶς Θεοσώστου Ἐπαρχίας τὴν περιφορὰν τῶν ὡς κάτωθι Δίσκων:

1. «Υπὲρ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης Σινᾶ» τὴν **Δ' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν 14ην Ἀπριλίου 2002** καταθέτοντες τὸ συλλεγησόμενον ποσὸν εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 146/558046-32 Λογαριασμὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (Ὑποκατάστημα Μητροπόλεως - Ἀθηνῶν).

2. «Υπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου» τὸ ἑσπέρας τῆς **Μεγάλης Πέμπτης 2ας Μαΐου 2002**, καταθέτοντες τὸ συλλεγησόμενον ποσὸν εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 146/558063-30 Λογαριασμὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (Ὑποκατάστημα Μητροπόλεως - Ἀθηνῶν).

Ὡσαύτως, ἔνεκα τῆς ἐπ' ἐσχάτων δημιουργηθείσης ἐκρύθμου καταστάσεως εἰς τὴν εὐαίσθητον καὶ εὐφλεκτον περιοχὴν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ἔνθα ἀπ' αἰώνων ὑφίστανται τὰ Πανάγια Προσκυνήματα τῶν Ὁποίων φρονκτωροὶ καὶ φύλακες τυγχάνουν τὰ μέλη τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, δέον ὅπως **κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου τὴν Παρασκευὴν 19ην Ἀπριλίου 2002** περιαχθῇ **ἐκτάκτως** Δίσκος εἰς ἅπαντας τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ ἐπιστηριγμὸν τοῦ ἔμπεριστάτου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καὶ τὸ προῖόν αὐτοῦ κατατεθῇ **τὸ ταχύτερον δυνατόν** εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 146/558063-30 Λογαριασμὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (Ὑποκατάστημα Μητροπόλεως - Ἀθηνῶν).

Ἐντολῇ καὶ Ἐξουσιοδοτήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Σαλῶνων ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 1280
Διεκπ. 711

Ἀθήνησι τῇ 17ῃ Ἀπριλίου 2002

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ
τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 3959/1308/9.9.1998 ἡμετέρου Ὑπηρεσιακοῦ Σημειώματος ἐξητήθη ὅπως, ἐπὶ τῷ τέλει ἐκδόσεως Κανονισμοῦ περιλαμβάνοντος συνολικῶς τὰς Ὑπαλληλικὰς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προτείνετε τὴν ἐπιθυμητὴν διάρθρωσιν τῶν Ὑπαλληλικῶν θέσεων τοῦ ἡμετέρου Μητροπολιτικοῦ Γραφείου.

Βάσει τῶν ἡμετέρων προτάσεων, κατηρτίσθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Σχέδιον Κανονισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον: «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν ἄρθρων 150 καὶ 152 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5/1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων» ὡς ἐτροποιοήθησαν καὶ συνεπληρώθησαν μεταγενεστέρως καὶ κωδικοποιήσεως τούτων», εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνονται καὶ αἱ θέσεις τοῦ ἡμετέρου Μητροπολιτικοῦ Γραφείου. Προκειμένου τὸ Σχέδιον τοῦτο νὰ εἰσαχθῇ πρὸς ψήφισιν εἰς τὴν Δ.Ι.Σ., διαπέμπομεν ὑμῖν συνημμένως τὸ Σχέδιον τὸ ἀφορῶν εἰς τὸ ἡμέτερον Μητροπολιτικὸν Γραφεῖον καὶ παρακαλοῦμεν θεομῶς ὅπως ἐντὸς 5 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ παρόντος γνωρίσητε ἡμῖν τὴν σύμφωνον ὑμῶν γνώμην ἢ τυχὸν ἐπιθυμητὰς τροποποιήσεις τούτου.

Ἐπισημειοῦμεν δὲ ὅτι ἡ σύστασις θέσεων ἐν τῷ ἡμέτερω Μητροπολιτικῷ Γραφείῳ δὲν ὑποχρεώνει ὑμᾶς ὅπως προβῆτε καὶ εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν συσταθεῶν θέσεων, ἀλλὰ ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ὑπαρξιν ἐνὸς πλήρους ὀργανογράμματος. Πρὸς τούτοις, δέον ὅπως ἡ ὑφ' ὑμῶν ἀνάθεσις καθηκόντων ὑπαλλήλων εἰς Κληρικοὺς γίνηται διὰ τὰς ὑφισταμένας ὑπαλληλικὰς θέσεις.

Ἐντολῇ καὶ Ἐξουσιοδοτήσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Σαλῶνων ΘΕΟΛΟΓΟΣ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ-ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ

Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, καὶ Ἀγαπητέ ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ Κύριε Χριστόδουλε,

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ

Ἐν ἀνεκκλαλήτῳ χαρᾷ καὶ βαθεῖα συγκινήσει ὑποδεχόμεθα μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Γεραρᾶς Ἀγιοταφίτικῆς Ἀδελφότητος ὡς δρόσον ἀερώων τὴν Ὑμετέραν Γεραρὰν καὶ πεφιλημένην ἡμῖν Μακαριότητα ἐρχομένην ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ εἰς ἐπίσκεψιν συμπαραστάσεως καὶ ἀλληλεγγύης πρὸς τὴν Ἀγιωτάτην ἡμῶν Ἐκκλησίαν κατὰ τὰς ζοφεράς ταύτας ἡμέρας κατὰ τὰς ὁποίας προεκλήθησαν αἱματηραὶ συγκρούσεις εἰς τὴν εὐαίσθητον περιοχὴν τῶν Ἁγίων Τόπων, ὅπου εὐρίσκονται τὰ Πανάγια Προσκυνήματα τῆς ἐπὶ Γῆς παρουσίας τοῦ Ἀρχοντος τῆς Εἰρήνης καὶ Πατρὸς τῶν Οἰκτηρῶν Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀγαλλιώμεθα ὄντως ἀληθῶς τῷ πνεύματι ὅτι ἱστάμενοί ἐν τῇ Ἱστορικῇ ταύτῃ Αἰθούσῃ δεχόμεθα τὴν Μακαριότητα Αὐτῆς, τὸν Σεπτὸν Ἀγγελον τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸν διακατεχόμενον ὑπὸ βαθείας θρησκευτικῆς εὐαισθησίας διὰ τὰ ἅγια καὶ πανσεβάσμια Προσκυνήματα τῆς Πίστεως ἡμῶν, τῶν Ὅποιων, ἡμεῖς οἱ θεόθεν ἔκπαλαι τεταγμένοι ἔχομεν τὴν φύλαξιν καὶ διακονίαν ἐν μέσῳ ἀγώνων καὶ θυσιῶν.

Ἡ Γεραρὰ Ἀγιοταφίτικὴ Ἀδελφότης, τὰ μέλη τῆς ὁποίας εἰσὶ τέκνα τῆς φιλάτης ἡμῶν Πατρίδος, γαλουχηθέντα ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐλθόντα δ' ἀκολούθως εἰς τὴν Κοιτίδα καὶ τὸ Κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους ἄρῳσιν, ὡς Σίμωνες Κυρηναῖοι, τὸν Σταυρὸν τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἱστανται ἐς αἰὶ ἀντάξιον τῆς ὑψηλῆς καὶ Ἐθνικῆς αὐτῶν ἀποστολῆς.

Τὸ Τάγμα τῶν Σπουδαίων, ἐν τῇ λίαν εὐαίσθητῳ ταύτῃ περιοχῇ κατὰ τὴν μακραίωνον αὐτοῦ παρουσίαν καὶ ἐν μέσῳ ὅλως ἀντιξίων συνθηκῶν δὲν φυλάττει μόνον τὰ θεῖα σκηνώματα καὶ ἀγλαΐσματα τῆς δόξης Κυρίου, ἀλλὰ καὶ τὰ πολύτιμα ἔθνικὰ θησαυρίσματα, τοὺς ἀφρευεῖς μάρτυρας τῆς Ἑλληνικότητος αὐτῶν. Ἡ διαμόρφωσις τοῦ θρησκευτικοῦ Status Quo τῶν Ἁγίων Τόπων ἀποτελεῖ ἔργον ἀνυστάκτων καὶ πολυμερῶν ἀγώνων τῶν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων αἰοιδίμων Προκατόχων ἡμῶν, τῇ συνδρομῇ πάντοτε τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους εἰς καιροὺς χαλεπούς. Οὗτοι ἱστάμενοι ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων διησφάλισαν τὸν ἑλληνικὸν χαρακτῆρα τῶν Ἁγίων Τόπων μὴ φειδόμενοι διωγμῶν, θυσιῶν καὶ ὑπερόγκων δαπανῶν.

Ἡμᾶς καὶ τοὺς περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτους Ἀρχιερεῖς καὶ Ἀγιοταφίτας Πατέρας ἠφρανεν ἡ ἀγγελία τῆς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ ἐπισκέψεως τῆς Ὑμετέρας πεφιλημένης καὶ περισπουδάστου Μακαριότητος, ἡ Ὅποια ἀνανεώνει τὸν ἄρρηκτον σύνδεσμον τῆς Παμμήτορος τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ διατρانεῖ τὴν σύμπνοιαν καὶ σύμπλευσιν Αὐτῶν. Ὑποδεχόμεθα Αὐτήν, ὡς τὸν παράκλητον τῆς εἰρήνης καὶ καταλλαγῆς. Θαρροῦμεν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Αὐτῆς ἐν μέσῳ ἡμῶν, τῆς Ὅποίας ἡ ἀγαπῶσα καρδιά συμμερίζεται τὴν πορείαν τῆς ὑπὸ λειψανδρίας μαστιζομένης Ἀγιοταφίτικῆς Ἀδελφότητος διὰ τὴν ἐπ' ἀνδρωσιν

τῆς ὁποίας λαβοῦσα πρόνοιαν συνέστησεν ἐπὶ τούτου εἰδικὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν. Διὸ καὶ ἅπασα ἡ τῶν Ἀγιοταφитῶν φάλαγξ εὐγνωμονεῖ Αὐτήν. Ἐλπίζομεν δὲ ἐπὶ Κύριον ὅτι καὶ αὐθις ἐγκύψει ἐπὶ τῇ δεινῶς δοκιμαζομένη Ἐκκλησίᾳ τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ ἐνδυναμώσει πάντας ἡμᾶς, ὥστε ἐν πνεύματι αὐτοθυσίας καὶ αὐταπαρνήσεως διαφυλάξομεν, ὡς Ἱερὰν παρακαταθήκην, ὅσα ἐκκληρονόμησεν ἡμῖν ἡ ἄχρι θανάτου πίστις, εὐλάβεια καὶ θυσία τῶν ἀπ' ἀρχῆς τῆς στήσεως τῶν Πανιέρων Προσκυνημάτων συνεχῆς παρουσία τῶν Ἀγιοταφитῶν.

Εὐχαριστοῦντες, ὅθεν, ἐκ μέσης καρδίας τόσον Ὑμᾶς τὸν ὑπιδέτην καὶ σθεναρὸν φύλακα τῶν Ἱερῶν Παραδόσεων τοῦ Γένους ἡμῶν, ὅσον καὶ τὴν συμπάσχουσαν Ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, εὐχόμεθα ἀπὸ τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τῷ Κυρίῳ καὶ Θεῷ ἡμῶν ὅπως ἀναδείξῃ τὸ Γένος ἡμῶν καὶ διατηρήσῃ αὐτὸ ἐν εἰρήνῃ, καὶ ὁμονοίᾳ, χαρὶς δὲ παντὶ τῷ κόσμῳ πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Ὡς εὐ παρέσθητε Μακαριώτατε Ἀγιε Ἀδελφέ.

Ἡ ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ἡ παρουσία μας στὴν πολύπαθη αὐτὴ περιοχή πού συγκλονίζεται ἀπὸ ἄλογα αἱματηρὰ γεγονότα καὶ κατατρέχεται ἀπὸ τὴν παντελὴ ἀπουσία ἐμπιστοσύνης μεταξὺ τῶν δύο Λαῶν, ἐπεβλήθη ἀπὸ τὴν ἀνάγκη νὰ βρεθοῦμε κοντὰ στοὺς δοκιμαζόμενους γιὰ νὰ συμπαρασταθοῦμε ὡς ἄνθρωποι καταλλαγῆς καὶ εἰρήνης, ὅπως αὐτὸ ἐπιβάλλει ἡ θρησκεία μας, ὅπως ἐπιβάλλει τὸ αἶσθημα καὶ ἡ λογικὴ σὲ κάθε ἄνθρωπο καλῆς θέλησης πού ζεῖ στὴν μαρτυρικὴ τούτῃ γῇ.

Ἦλθαμε νὰ ἐκφράσουμε πρὸς τὸ Ἑλληνορθόδοξο

Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καὶ ἰδιαίτερα πρὸς τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναῖο καὶ τὰ μέλη τῆς Ἀγιοταφитικῆς Ἀδελφότητος τὴν ἠθικὴ καὶ πάσης ἄλλης φύσεως ἀδελφικὴ συμπαράσταση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Λαοῦ στὴν ἀγωνιώδη προσπάθειά του νὰ ἀνταποκριθεῖ στὶς σκληρὲς ἀνάγκες τῶν καιρῶν. Ἦλθαμε ἀκόμη γιὰ νὰ ἀπευθύνουμε ἔκκληση εἰρήνης, ἔκκληση σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο, ἔκκληση πρὸς τὰ δύο συγκρουόμενα μέρη ἐνὸς αἱματηροῦ πολέμου μὲ ἀγριότητες καὶ ἄνευ προσχημάτων καταπάτηση ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ὅταν ἄθῳοι ἄνθρωποι καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἄμαχοι καὶ ἰδίως πολλοὶ νέοι, θυσιάζονται στὸ βωμὸ τοῦ αἵματος, κανεὶς λογικὸς καὶ ὑπεύθυνος ἄνθρωπος δὲν δικαιούται νὰ παραμένει θεατὴς ἢ ἀπαθής.

Ὡς Ἕλληνες ἐξάλλου καὶ ὡς Χριστιανοὶ αἰσθανόμαστε ἐπιτακτικὴ τὴν ἀνάγκη νὰ ἐκφράσουμε τὴν ἀλληλεγγύη μας στοὺς δύο Λαούς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγωνία καὶ ἀνησυχία μας γιὰ τὴν τύχη Πανσεβασμίων Προσκυνημάτων πού σεβάστηκαν οἱ αἰῶνες καὶ οἱ παντὸς εἶδους κατακτητὲς, προσκυνημάτων καὶ ἱερῶν τόπων πού προστάτευσε ἡ ἀγάπη ἑκατομμυρίων πιστῶν.

Ἀπευθύνουμε ἔκκληση νὰ μὴ θιγοῦν καὶ νὰ προστατευθοῦν ἀπὸ τὰ ἀντιμαχόμενα μέρη μὲ κάθε τρόπο τὰ Πανάγια Προσκυνήματα τῆς Χριστιανοσύνης καὶ νὰ μὴν πληγοῦν τὰ ἐντὸς τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Γεννήσεως στὴ Βηθλεὲμ καταφυγόντα, ὡς εἰς ἄσυλον, ἄτομα.

Ἐνώπιον τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου προσευχόμεθα νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ εἰρήνη καὶ ὁ διάλογος νὰ δεχθεῖ τὴν σημερινὴ ἄγρια πόλωση, τῆς ὁποίας οἱ συνέπειες εἶναι καὶ θὰ παραμείνουν γιὰ πολλὰ ἔτη καταστρεπτικὲς.

Οἱ Λαοὶ τῆς περιοχῆς δικαιοῦνται πατρίδας, δικαιοῦνται ἀσφάλειας, δικαιοῦνται τὴν στήριξη ὅλων τῶν Λαῶν τοῦ πλανήτη.



ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

**Η ΕΠΙΣΗΜΗ
ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ
ΓΕΝ.
ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ
ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Τοῦ
κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,
Τακτικοῦ Μέλους
τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Στὰ Χρονικά τοῦ προηγουμένου τεύχους τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» δημοσιεύθηκε Δελτίο Τύπου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖο κατέστησε γνωστὸν ὅτι τὴν 21ην Μαρτίου ἐ.ἔ. ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δέχθηκε στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο τὸν πραγματοποιήσαντα ἐπίσημη ἐπίσκεψιν στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος Καθηγητὴ Δρα Konrad Raiser (Ράιτσερ), Γενικὸ Γραμματέα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.). Ὁ ἐπιφανὴς αὐτὸς θεολόγος συνοδεύεταν ἀπὸ τὸν Ἀναπληρωτὴ Γενικὸ Γραμματέα τοῦ Π.Σ.Ε. κύριο Γεώργιο Λαιμόπουλο καὶ τὴν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς «Ἐκκλησία καὶ Οἰκογενειακὲς Σχέσεις» κυρία Teny Pirri-Simonian, ἐνῶ ὁ Μακαριώτατος κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος συνάντησι περιστοιχίζετο ἀπὸ Σεβ. Ἀρχιερεῖς, Καθηγητὲς τῶν δύο Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἄλλους κληρικούς καὶ λαϊκούς, οἱ ὅποιοι ὅλοι εἶναι ἡγετικά στελέχη καὶ ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες στὸν τομέα τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων καὶ τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μαζί με τὰ τοῦ Πρωτοσυγγέλλου καὶ τοῦ Ἐκπροσώπου Τύπου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἀνεφέρθησαν λεπτομερῶς στὸ μνημονευθὲν Δελτίον Τύπου.

Γιὰ τὴ συνάντησι αὐτή, τῆς ὁποίας ἡ σπουδαιότης γιὰ τὶς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸ Π.Σ.Ε. εἶναι περιττὸν νὰ τονισθῇ, ἄς ἐπιτραποῦν μερικὲς ὑπομνήσεις καὶ ἐπισημάνσεις, ὥς καὶ μερικὰ σχόλια:

1. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος στὴν προσφωνήσί του, ποὺ ἔγινε σὲ ἀγγλικὴ γλῶσσα, τόνισε ὅτι ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἔχει «βαθεῖς ἱστορικὲς ρίζες» (*deep historical roots*), δὲν παύει νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ἐκάστοτε ἐπικαιρότητα, νὰ ἔχῃ σύγχρονα ἐνδιαφέροντα καὶ νὰ ἀντιμετωπίζῃ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς «φλέγοντα ζητήματα» (*burning issues*), ποὺ συναρτῶνται πρὸς «πολιτικά, κοινωνικά, οἰκογενειακά, βιοηθικά ἐνδιαφέροντα» (*political, social, ecological, bioethical concerns*) καὶ ἀφοροῦν στὴν εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη, στὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, στὴν οἰκογένεια, στὴν ἐκπαίδευσι καὶ στὴ διαφύλαξιν τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς (*issues dealing with peace and justice, human rights, the family, education and the preservation of cultural heritage*). Ἀκριβῶς μερικὰ ἐκ τῶν ἐνδιαφερόντων καὶ ζητημάτων αὐτῶν εἶχαν δώσει ὥθησι, ὥστε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὸ 1948 νὰ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ἰδρυτικὰ μέλη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς κατὰ τὸ 1920 σταλείσης πρὸς τὶς διάφορες Ἐκκλησίες Ἐγκυκλίου τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡ ὁποία τὶς καλοῦσε νὰ συνεργασθοῦν πρὸς ἀντιμετώπισιν προβλημάτων καὶ ζητημάτων κοινῶν ἐνδιαφερόντων, γιὰ ν' ἀποκτήσουν ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη, ἡ ὁποία θὰ τὶς βοηθοῦσε νὰ ἀναζητήσουν τὴν ὁδὸ τῆς ἐπανενώσεως.

2. Στὴ συνέχεια τῆς προσφωνήσεως τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ ὑπομνήσθηκε ἡ ποικίλη βοήθεια, τὴν ὁποία δέχθηκε ἡ Ἑλλάς κατὰ καιροὺς ἐκ τοῦ Π.Σ.Ε., τονίσθησαν οἱ ἀμφίδρομες ὠφέλειες ἐκ τῆς μετ' αὐτοῦ συνεργασίας τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι αἰσθητὲς ἀφ' ἑνὸς στὸ ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία γενικῶς ἔρχεται σὲ καρποφόρο ἐπαφὴ μετὰ ἄλλες Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες καὶ Ὁμολογίες, ἀνταλλάσσοντας μετὰ αὐτὲς ἀπόψεις γιὰ ζητήματα κοινῶν προβληματισμῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου στὸ ὅτι τὸ Π.Σ.Ε. μετὰ τὴν οἰκουμενικὴ ἀνάμειξιν τῆς Ὁρθοδοξίας ἔχει ἐμπλουτισθῇ ἀπὸ ἄποψιν ὀριζόντων καὶ μαρτυρίας (the

Council has been enriched both in scope and witness by Orthodoxy's ecumenical involvement).

3) Ἐπειτα πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ προσφωνήσις τοῦ Μακαριωτάτου ὑπέμνησε στὸν Γεν. Γραμματέα τοῦ Π.Σ.Ε. τὶς ἐπιφυλάξεις, τὶς ὁποῖες ἔχει σήμερα ἔναντι αὐτοῦ ἡ καθ' ὅλου Ὁρθοδοξία, δοθέντος ὅτι τοῦτο ἔχει σταδιακῶς ἀπομακρυνθῇ ἐκ τῶν ἀρχικῶν στόχων καὶ προσανατολισμῶν του· παρουσιάζει ἐλευθεριάζουσες θεολογικὲς καὶ ἠθικὲς στάσεις ἔναντι διαφορῶν θεμάτων· προβάλλει τὴν ἐνότητα ὡς ἥδη πραγματοποιημένη, ἐνῶ αὐτὴ εἶναι κάτι ποὺ πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ, καὶ ἐπιτευχθῇ καὶ ἔχει σὲ ἀρκετὰ ζητήματα ἐσφαλμένες προτεραιότητες καὶ δομές.

4) Τὰ ὑπονοούμενα στὶς συνοπτικὲς καὶ ἐπιγραμματικὲς αὐτὲς κριτικὲς ἐπισημάνσεις τοῦ Μακαριωτάτου ἔχουν διατυπωθῇ ἐκτενῶς σὲ παλαιότερες κριτικὲς, ποὺ ἀσκήθηκαν ἔναντι τοῦ Π.Σ.Ε. ἐκ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, μερικὲς τῶν ὁποίων μάλιστα ἔπαυσαν νὰ συμμετέχουν ἐνεργῶς στὶς ἐργασίες του. Χαρακτηριστικὲς εἶναι λ.χ. οἱ ἐπισημάνσεις τοῦ ἀπὸ ἀκμαῖο οἰκουμενικὸ φρόνημα ἐμφορουμένου Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου τότε Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου, τὶς ὁποῖες διευτύωσε σὲ ὁμιλία του περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως. Ἡ ὁμιλία αὐτὴ ἀνεγνώσθη ἀγγλιστὶ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ «Πέμπτου Παγκοσμίου Συνεδρίου Πίστης καὶ Τάξεως», τὸ ὁποῖο συνεκλήθη τὸν Αὐγουστο τοῦ 1993 στὴν ἰσπανικὴ πόλι Santiago de Compostela. Στὴν ὁμιλία αὐτῇ, ἡ ὁποία ἤδη τότε ἐπικεντρώθηκε στὸ νὰ ὑπογραμμίσῃ ὅτι ὁ «ἀκτιβισμός» τοῦ Π.Σ.Ε. ὠδήγησε σὲ μεγάλες παρεκκλίσεις ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ σκοποῦ του, εἶχαν τονισθῇ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Πρέπει νὰ ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ τὸν "ἰδεολογικὸ" ἀνεμοστρόβιλο, μέσα στὸν ὁποῖο τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο (τῶν Ἐκκλησιῶν) ἔχει παγιδευθῇ καὶ μέσα στὸν ὁποῖο ἔχει ἀπολεσθῇ τὸ ὄραμα, ποὺ ἠλέκτριζε τοὺς λαοὺς μὲ προσδοκίες γιὰ ἓνα εἰρηνικὸ καὶ ἡνωμένο χριστιανικὸ κόσμο... Πρὸς τὸ παρὸν συνεχίζουμε νὰ σχίζουμε τὸν χιτῶνα τοῦ Χριστοῦ μὲ θεολογικὸ καὶ ἠθικὸ λιμπεραλισμὸ (ἄκρατο φιλελευθερισμὸ), μὲ παθολογικὲς χειροτονίες ποὺ ἦσαν ἄγνωστες ἕως τώρα στὸ Πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας, μὲ σκανδαλὰ οἰκονομικὰ καὶ σεξουαλικὰ, μὲ ἐπίμονες συζητήσεις γιὰ ἀναγνώρισι κοινότητων ὁμοφυλοφίλων, οἱ ὁποῖες αὐτοπροβάλλονται δημοσίως. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἐμπόδια στὸ δρόμο πρὸς ἓνα γνησίως καινούριο μέλλον». Οἱ παρεκκλίσεις αὐτές, —ὡς προσέθεσεν ὁ Σεβασμιώτατος,

ποὺ ἀκόμη ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι πνευματικὸς ἐμψυχωτὴς τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς—, ἐπιβάλλουν αὐτοκριτική, μετάνοια, ἐπιστροφή στὶς πνευματικὲς ρίζες, ὑπακοὴ στὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ, προσευχὴ καὶ ἀναμόρφωσί μας μέσα στὸ ἰδεῶδες τῆς ἐνότητος, «γιὰ νὰ στηρίζεται τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ γιὰ νὰ δύναται νὰ σηματοδοτῇ τὴν κίνησι πρὸς τὴν ἐνότητα ὅλων τῶν συγκεκριμένων χριστιανικῶν ὁμάδων» (Περιοδικὸ «Ἐκκλησία», 15 Ὀκτωβρίου 1993, σσ. 580-581).

5. Τὸ διεθνῶς γνωστὸ ρωμαιοκαθολικὸ εἰδησεογραφικὸ περιοδικὸ ΚΝΑ (=Katholische Nachrichten Agentur) — σὲ εἰδικὸ ἄρθρο του ὑπὸ τὸν τίτλο «Τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν θέλει λύσιν τῶν προβλημάτων μὲ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες» (Nr. 1-2, 4 Ἰανουαρίου 2000, σ. 2)— ἀφοῦ ὑπενθυμίζει τὶς παρεκκλίσεις τοῦ Π.Σ.Ε. ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ σκοποῦ του, προσθέτει: «Οἱ Ὁρθόδοξοι εἶναι πεπεισμένοι ὅτι τὸ Π.Σ.Ε. γιὰ τὰ ζητήματα αὐτὰ ἔχει προσαρμοσθῇ στὸ κοσμικὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Ἐπίσης, οἱ Ὁρθόδοξοι ἀπαιτοῦν ἀλλαγὴ τῶν δομῶν λήψεως ἀποφάσεων στὸ Π.Σ.Ε., οἱ ὁποῖες δομὲς εὐνοοῦν τὶς μικρὲς τοπικὲς (προτεσταντικὲς) Ἐκκλησίες εἰς βάρος τῶν ἀριθμητικῶς κυριαρχουσῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι μέλη τοῦ Π.Σ.Ε.» (Αὐτόθι).

6. Τόσον ὁ Μακαριώτατος ὅσον καὶ ὁ Γ. Γραμματεὺς τοῦ Π.Σ.Ε. ἀνεγνώρισαν στὶς προσφωνήσεις καὶ ἐπακολουθήσασες συζητήσεις τὴν σπουδαιότητα τῆς Εἰδικῆς Ὁρθόδοξο-Προτεσταντικῆς Διαμεσολαβητικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἴδρυσις ἀπεφασίσθη ἀπὸ τὴν Η' Γενικὴ Συνέλευσι τοῦ Π.Σ.Ε. τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1998 στὸ Harare (Zimbabwe) πρὸς ἐξεύρεσι τρόπων ἄρσεως τῶν ἐμποδίων, τὰ ὁποῖα ἐπιπροσθοῦν στὴ συμμετοχὴ τῶν Ὁρθοδόξων στὸ Π.Σ.Ε. Ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν ἴδρυσιν τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἔπαιξε ἡ ἀσκηθεῖσα πίεσις ἀπὸ τὴ «Διακήρυξι τῆς Θεσσαλονίκης» (Μάϊος 1998), μὲ τὴν ὁποία ἡ Πανορθόδοξη Ἐκκλησιαστικὴ Οἰκογένεια ἀφ' ἐνὸς ὑπεγράμμισε τὴν μακροαίωνα οἰκουμενικὴ παράδοσί της, ἀφ' ἐτέρου κατέκρινε τὶς ὑπάρχουσες δομὲς τοῦ Π.Σ.Ε., ποὺ καθιστοῦν δυσχερὴ τὴν ἱκανοποιητικὴ Ὁρθόδοξη συμμετοχὴ σ' αὐτές, καὶ τρίτον ἀπεδοκίμασε τὴν τελμάτωσι «στοὺς μεταξὺ Χριστιανῶν πολυμερεῖς θεολογικοὺς διαλόγους, τὴν χρησιμοποιοῦμενη στὸ Π.Σ.Ε. (συγκριτιστικὴ) γλῶσσα, τὴ χειροτονία τῶν γυναικῶν καὶ τὴν ἐκδηλουμένη εὐνοια ὑπὲρ τῶν ὁμοφύ-

λων» (ΚΝΑ, ἐνθ' ἄνωτ.).

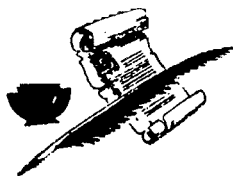
Ἡ ἐπαινεθεῖσα ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο καὶ τὸν Dr. Raiser Εἰδικὴ Διαμεσολαβητικὴ Ἐπιτροπὴ, ποὺ εἶναι μέσα στὸ Π.Σ.Ε. τὸ πρῶτο ἐπίσημο σῶμα «*μεῖ ἴση συμμετοχὴ ἀπὸ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα μέλη-Ἐκκλησίες*», ἐξετάζει ἤδη μὲ τὶς Ὑποεπιτροπές της πρῶτον τὴν ὁργάνωσι τοῦ Π.Σ.Ε., δεῦτερον τὸ ὕψος καὶ τὸ ἥθος τῆς κοινῆς ζωῆς στὸ Π.Σ.Ε., τρίτον συγκλίσεις καὶ διαφορὲς μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν καὶ ὁμολογιακῶν παραδόσεων καὶ τέταρτον τὰ ὑπάρχοντα «μοντέλα» καὶ τὶς νέες προτάσεις γιὰ τὸ δομικὸ πλαίσιο τοῦ Π.Σ.Ε. Οἱ συνεχιζόμενες ἐργασίες τῆς Εἰδικῆς Ὁρθόδοξο-Προτεστάντικῆς Ἐπιτροπῆς πιστοποιοῦν, ὅτι, ὡς τόνισε ὁ Dr Raiser, «*βρισκόμαστε στὴν ἀρχὴ μιᾶς νέας φάσεως καὶ πρέπει ὅλοι μαζί νὰ προσπαθήσουμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὶς προκλήσεις τῶν καιρῶν*».

8. Ὁ Καθηγητὴς Δρ Ράιτσερ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συζητήσεως μὲ τὸν Μακαριώτατο ἐξῆρε τὶς διαχριστιανικὲς καὶ διαθρησκειακὲς πρωτοβουλίες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὶς προσπάθειες αὐτῆς γιὰ τὸ εὐρωπαϊκὸ γίγνεσθαι καὶ τὴν ἀντιμετώπισι θεμάτων αἰχμῆς (ὡς λ.χ. θεμάτων βιοηθικῆς), ἐνῶ ὁ Μακαριώτατος ὑπεγράμμισε τὴν πλήρη κατανόησιν στάσι τοῦ Γ. Γραμματέως ἐναντι τῶν ὀρθοδόξων θέσεων.

Ἄς ἐπιτραπῇ νὰ προσθέσωμε ὅτι ὁ Δρ Ράιτσερ τὰ τελευταῖα χρόνια διὰ τῆς ἐπαφῆς του μὲ τοὺς Ὁρθοδόξους μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἐργασιῶν τοῦ Π.Σ.Ε. φαίνεται ὅτι ἀναθεωρεῖ μερικῶς συγκριτικτικὲς οἰκουμενικὲς θέσεις, τὶς ὁποῖες εἶχε διατυπώσῃ πρὸ τῆς ἐκλογῆς του εἰς Γ. Γραμματέα στὸ βιβλίον του «*Ökumene in Übergang*» (München 1989), ποὺ κυκλοφορήθηκε καὶ σὲ βελτιωμένη ἀγγλικὴ ἐκδοσί ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ecumenism in Transition*»

(WCC, Geneva 1991). Τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ὑπάρχει δημοσιευμένη ὠραία ἑλληνικὴ μετάφρασις ὑπὸ τὸν τίτλον «*Τὸ μέλλον τοῦ Οἰκουμενισμοῦ*» (Θεσσαλονίκη, 1995). Τὴ μετάφρασι αὕτῃ ἔκαμε ἡ φιλόλογος κ. Ἀναστασία Μπιτσάνη-Πέτρου, ἐνῶ ἡ τελικὴ ἐπεξεργασία καὶ ἡ προσαρμογὴ τῆς μεταφράσεως στὴν κρατοῦσα οἰκουμενικὴ καὶ θεολογικὴ ὀρολογία ἐγένε ἀπὸ τὸν Καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Πέτρο Βασιλειάδην, ὁ ὁποῖος ἦταν παρὼν κατὰ τὴ συνάντησι τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου μὲ τὸν Γεν. Γραμματέα τοῦ Π.Σ.Ε. Ὁ κ. Βασιλειάδης, παρουσιάζοντας σὲ ἰδικό του Πρόλογο τὴν ἑλληνικὴ ἐκδοσί τοῦ μνημονευθέντος βιβλίου τοῦ Καθηγητοῦ Δρος Ράιτσερ, καταλήγει ὡς ἐξῆς: «*Μπορεῖ κανεὶς νὰ διαφωνήσῃ μὲ ὁρισμένους ἀπὸ τὶς σκέψεις καὶ προτάσεις τοῦ Raiser ἢ ἀκόμη μπορεῖ νὰ ἀκολουθήσῃ νέα μονοπάτια στὴν ἐκπλήρωση τῆς κυριακῆς ἐπιταγῆς "ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν"*» (Ἰω. 17, 21)· *μὲ κανέναν ὁμως τρόπο δὲν μπορεῖ νὰ παρακάμψῃ τοὺς ὁρατισμοὺς καὶ τὴν ἐπιχειρηματολογία του*» (σ. 9). Εὐχόμεθα ὅπως ἡ ποικιλοτρόπως ἐκδηλουμένη σήμερα θετικὴ ἀνταπόκρισίς του σὲ ὀρθόδοξα αἰτήματα συντελέσῃ ὥστε τὸ Π.Σ.Ε. νὰ ἐπανεύρῃ τὴ γνησίαν οἰκουμενικὴν του διάστασι καὶ ἀποκηρύξῃ ἐμπράκτως τὶς ἀπαράδεκτες ἀκρότητες μερικῶν προτεστάντικῶν κύκλων.

9. Οἱ ἐλπίδες μας γιὰ ἓνα καλύτερο μέλλον τοῦ Π.Σ.Ε. ἐνισχύονται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι Ἀναπληρωτὴς Γενικός Γραμματεὺς αὐτοῦ εἶναι ὁ Ὁρθόδοξος Ἕλληνας κ. Γεώργιος Λαιμόπουλος, ὁ ὁποῖος διακρίνεται γιὰ τὴ σύνεσι τοῦ θεολογικοῦ του στοχασμοῦ καὶ τὴ μακρόχρονη οἰκουμενικὴ ἐμπειρία του καὶ εἶναι δυνατόν νὰ ἀνάπτῃ ἐκάστοτε τὸ ὀρθόδοξο πράσινο ἢ κόκκινο φῶς κατὰ τὴν πορεία τοῦ σκάφους τοῦ Π.Σ.Ε. ἀνάμεσα στὶς Συμπληγάδες τῶν ὁμολογιακῶν ἀντιθέσεων.



ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Πατέρες καὶ Σύγχρονοι Διάλογοι τῆς Ὁρθοδοξίας»

«Πατέρες καὶ Σύγχρονοι
Διάλογοι τῆς Ὁρθοδοξίας»Ἐπιμνημόσυνες τιμὲς
σὲ ἈρχιερεῖςΤὸ ζήτημα τῆς διαμορφώσεως
τῆς εὐρωπαϊκῆς ταυτότητος«Τὸ πιστεύω» τοῦ
Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ

Ὡραία λαϊκὴ κατήχησις

Ἡ ἐφημερὶς «ΤΟ ΒΗΜΑ»
τῆς 5ης ἩπείρουἙτυμολογικὴ σχέσις
πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν

«Κρυφὰ σχολεῖα»

«Ὁρία ζωῆς»

Τὴν 22α Ἀπριλίου ἐ.ἔ. ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος στὴ «Στοὰ τοῦ Βιβλίου» ἐγκαινίασε τὴν Ἐκθεσὶ «Πατέρες καὶ Σύγχρονοι Διάλογοι τῆς Ὁρθοδοξίας». Προλογίζοντας ὁ Πρόεδρος τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας ἐξεδήλωσε ἄλλη μία φορὰ τὴν χριστιανικὴ πίστι του, τὴν προσήλωσί του στὰ πνευματικὰ στοιχεῖα, ποὺ δημιουργοῦν τὴν ταυτότητα τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὴν πεποίθησί του ὅτι τὰ πατερικὰ κείμενα, ποὺ πρέπει νὰ διδάσκωνται στὰ σχολεῖα, ἔχουν διαχρονικὴ ἀξία καὶ ὑποβοηθοῦν τὴν ὀρθὴ ἀντιμετώπισι τῶν προβλημάτων τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος στὴν προσφώνησί του προέβαλε τὴ στάσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν περιφρούρησι τῶν πατερικῶν παραδόσεων, τῆς ταυτότητος καὶ τῆς πνευματικῆς ἰδιοπροσωπίας τῶν Ἑλλήνων. Στὴ συνέχεια διακεκριμένοι Καθηγητὲς τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης (κατὰ σειρὰν οἱ κ.κ. Χρῖστος Κρικιώνης, Στυλιανὸς Παπαδόπουλος, Γεώργιος Ματζέλος καὶ ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Κων/νος Σκουτέρης) μίλησαν γιὰ τὶς συναρτήσεις τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς διμερεῖς καὶ πολυμερεῖς θεολογικοὺς διαλόγους. Κατὰ τὰ Ἐγκαίνια τῆς Ἐκθέσεως ἔψαλε χορὸς σπουδαστῶν τῆς Ριζαρείου Σχολῆς ὑπὸ τὴ διεύθυνσι τοῦ κ. Γεωργίου Ζησίμου.

Τὴν Ἐκθεσὶ διοργάνωσαν οἱ κ.κ. Δημήτριος Κακαβελάκης καὶ Ἀγγελος Νικολόπουλος καὶ ἡ κ. Ἀγγελικὴ Στρατηγοπούλου, ἐνῶ τὴ σύνταξι τῆς σχετικῆς Βιβλιογραφίας ἔκαμε ὁ κ. Σπυρ. Μπάκας. Στὸν Πρόλογο τοῦ Καταλόγου τῆς Ἐκθέσεως ὁ Καθηγητὴς κ. Βλάσιος Φειδᾶς, ἀναφερόμενος στὸν τίτλο τῆς Ἐκθέσεως, τονίζει, ὅτι αὐτὸς «ἐκφράζει μὲ ἀδιαμφισβήτητη ἐπιτυχία τὴν αὐτοσυνειδησία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας σὲ ὅλες τὶς περιόδους τῆς δισχιλιετοῦς ἱστορικῆς της πορείας μέσα στὸν κόσμον, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν ἐξαιρετικὴ σπουδαιότητα τῶν μεγάλων Ἑλλήνων Πατέρων γιὰ τὴ Θεολογία καὶ τὸν πνευματικὸ βίον ὁλόκληρου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου... Ἡ Στοὰ τοῦ Βιβλίου προβάλλει τὴ σύγχρονη Βιβλιογραφία γιὰ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὅχι μόνο γιὰ νὰ ἀποδείξει τὴν ἀνανέωση τῆς στροφῆς πρὸς τὴ μελέτη τῆς Πατερικῆς Γραμματείας, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ διευρύνει τοὺς ὀρίζοντες τοῦ διεξαγόμενου στὸ πλαίσιο τοῦ εὐρύτερου πνευματικοῦ διαλόγου σὲ μιὰ ἐποχὴ θρησκευτικῆς περισυλλογῆς».

Ὁφείλονται εὐχαριστίες στὸν Πρόεδρο τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας καὶ στὴ Διεύθυνσι τῆς Στοᾶς Βιβλίου γιὰ τὸ ὅτι ἡ Ἐκθεσις αὕτὴ διοργανώθηκε ὑπὸ τὴν αἰγίδα της.

Ἐπιμνημόσυνες τιμὲς σὲ Ἀρχιερεῖς

Μὲ πρωτοβουλία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλιωτίδος καὶ Φαναριοφερσάλων τὴν Ε' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν (21η Ἀπριλίου ἐ.ἔ.) τελέσθηκε στὸν Ἱ. Ν. Ἀγίου Γεωργίου Καρδίτσας Μνημόσυνο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τεσσάρων μακαριστῶν Ἀρχιερέων, προερχομένων ἐκ τῆς Μητροπολιτικῆς αὐτῆς περιφερείας. Πρόκειται γιὰ τοὺς ἀεμνήστους Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρὸ Σεραφεῖμ, Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς, καὶ Κονίτσης

κυρὸ Σεβαστιανό, Μητροπολίτη Νουβίας κυρὸν Ἀνθιμο καὶ Μητροπολίτη Χίου κυρὸ Παῦλο.

Γιὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Σεραφεῖμ ὁ ὁμιλητὴς κ. Ἰωάννης Χατζηφώτης, ποὺ ἐξῆρε τὸ πολυσχιδὲς ἔργο αὐτοῦ, ἰδιαίτερος ἀνέφερεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφεῖμ μὲ τὴν πειθῶ, τὴν εὐφυΐα, τὴν εὐθυκρισία, τὴ σύνεσι, «ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποφασιστικότητα... ἔδωσε νέα διάσταση στὸ κοινωνικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ ἔργο τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἐπεκτείνοντας τίς ἀνθρωπιστικὰς ἀποστολὰς εἰς τοὺς χεимаζόμενους λαοὺς τῆς Ἀφρικῆς. Ἦταν ἀπλὸς καὶ λιτοδίαυτος καὶ ἀγαποῦσε μὲ πάθος τὴ γενέτειρά του» (Ἐφημ. «Νέος Ἀγὼν Καρδίτσας», 22 Ἀπριλίου ἐ.ἔ.).

Ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Σεβαστιανὸς διακρίθηκε ἰδιαίτερος καὶ «ἔγινε πανελληνίως, ἀλλὰ καὶ παγκοσμίως γνωστὸς» ὅχι μόνον γιὰ τὸ πολὺπλευρο ποιμαντικὸ ἔργο του, «ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ μαχητικότητά του στὴ διεκδίκηση τῶν δικαίων τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἑλληνισμοῦ» (Αὐτόθι). Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Νουβίας κυρὸς Ἀνθιμος, ὁ ὁποῖος ἔκαμε λαμπρὰς σπουδὰς στὴ Βιέννη, ποὺ συνετέλεσαν στὸ νὰ ἀνακηρυχθῇ Διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, προσέφερεν ὑπηρεσίας ἰδιαίτερος ὡς ἐφημέριος τοῦ ἑλληνικοῦ ἱ. ναοῦ στὴ Βουδαπέστη καὶ στὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας.

Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Χίου Παῦλος, ὁ ὁποῖος ἐπίσης ἔκαμε λαμπρὰς σπουδὰς στὸ Παρίσι, πρὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας του διετέλεσε ὀλίγους μῆνες Μητροπολίτης Χίου, κατὰ τοὺς ὁποῖους «ἐκτιμήθηκε γιὰ τὰ πνευματικά του χαρίσματα, «διὸ ἀπέσπασε ἀμέριστον τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ Χριακοῦ λαοῦ καὶ εἰλικρινῶς ἐθρηνήθη διὰ τὸν πρόωρον θάνατον αὐτοῦ» (Ἐνθ' ἄνωτ.).

Ὡς ἐτόνισεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Θεόκλητος, ἡ ὅλη πρωτοβουλία γιὰ τὴν τέλεσι τοῦ τετραπλοῦ μνημοσύνου «ἦταν ἓνα χρέος καὶ ἓνα ξεχωριστὸ γεγονὸς, ποὺ τιμᾷ τὴν Τοπικὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἔχει στοὺς κόλπους τῆς ἁγίας μορφές».

Τὸ ζήτημα τῆς διαμορφώσεως τῆς εὐρωπαϊκῆς ταυτότητος

Ὁ Ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ κ. Εὐάγγ. Βενιζέλος, —σὲ ἄρθρο του, τὸ ὁποῖο δημοσιεύθηκε στὴν ἐφημερίδα «Τὸ Βῆμα» (21 Ἀπριλίου 2002) ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἡ πολιτικὴ

σημασία τοῦ πολιτισμοῦ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης» καὶ ἀποδίδει τὴν εἰσήγησί του στὸ Συνέδριο, ποὺ ὁργανώθηκε στὴν Ἀθήνα (17 ἕως 19 Ἀπριλίου ἐ.ἔ.) ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «The Economist», τόνισε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ἡ ἀναφορὰ στὴν πολιτικὴ σημασία τοῦ Πολιτισμοῦ ἔγινε ἓνα ἀπὸ τὰ στερεότυπα τοῦ δημόσιου λόγου... Ὅλοι ἀντιλήφθηκαν μὲ τὸν πιὸ ἔντονο τρόπο, ὅτι ὁ Πολιτισμὸς δὲν εἶναι κάτι τὸ πολυτελὲς καὶ δευτερεῦον, ποὺ ταυτίζεται μὲ τὸν ἐλεύθερο χρόνο καὶ τὴν Ψυχαγωγία, οὔτε ἀναφέρεται μόνον στὶς καλὰς τέχνες, τὴ λογοτεχνία καὶ τὴν πολιτισμικὴ κληρονομιά. Ὅλοι ἀντιλήφθηκαν, πὼς αὐτὸ ποὺ ὀνομάζεται πολιτιστικὴ ταυτότητα συνδέεται μὲ τὴν ἐθνικὴ καὶ γλωσσικὴ συνείδηση, μὲ τὴν πρόσληψη καὶ τὴ χρῆση τῆς ἱστορίας, μὲ τίς συλλογικὰς νοοτροπίες καὶ πρακτικὰς, μὲ τὸ ἴδιο τὸ ἐπίπεδο οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνάπτυξης...».

Ἐξ αὐτῶν γίνεται φανερὸν ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα «ἡ συγκρότηση μιᾶς ἐπικαιρῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτιστικῆς αὐτοπεποίθησης. Δηλαδή μιᾶς θεμελιώδους καὶ ἐνιαίας πολιτιστικῆς στάσης... Ἡ ἐπιδίωξη ἐνὸς Εὐρωπαϊκοῦ Συντάγματος θὰ βάλει, ἂν μὴ τι ἄλλο, σὲ μιὰ καλὺτερη τάξη τὰ προβλήματα καὶ θὰ θέσει μὲ πιὸ πειστικὸ τρόπο τὰ ἐρωτήματα, στὰ ὁποῖα καλοῦνται νὰ ἀπαντήσουν οἱ εὐρωπαϊκοὶ λαοί... Ἡ μεγάλη πολιτικὴ πρόκληση τῆς Εὐρώπης εἶναι συνεπῶς ἡ πολιτιστικὴ τῆς αὐτοσυνειδησίας. Μέσα ἀπὸ αὐτὴν θὰ βρεῖ ὅχι μόνον τὸν ἑαυτὸ της, ἀλλὰ καὶ τὰ συγκριτικὰ τῆς ἀποτελέσματα».

Οἱ ἐπισημάνσεις αὐτὲς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ πρέπει νὰ ὁδηγήσουν στὴ συναίσθησι τῆς ἀνάγκης τῆς προβολῆς τῆς Ὁρθοδοξίας ὡς ἐντελεχείας τοῦ εὐρωπαϊκοῦ γίνεσθαι. Ἐφ' ὅσον ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει ὡς σύνθημα τὴν οὐσιαστικὴ θεολογικὴ, κοσμοθεωρητικὴ καὶ βιοθεωρητικὴ ἐνότητα μέσα στὴν ποικιλομορφία τῶν χωροχρονικῶν πολιτιστικῶν στοιχείων καὶ διαφορῶν, θὰ εἶναι ὅχι ἐμπόδιο, ὡς ἀνεδαφικῶς ὑποστηρίζει ἡ θεωρία τῆς «σύγκρουσης τῶν πολιτισμῶν», ἀλλ' ἀντιθέτως «μεγάλῃ προωθητικὴ δύναμις».

«Τὸ πιστεύω» τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Δράμας ἐξέδωσεν εἰς καλαίσθητον τόμον τὸ Χρονικόν, τίς Εἰσηγήσεις καὶ τὰ Πορίσματα τοῦ κατὰ σειρὰν 15ου Συνεδρίου Πρεσβυτερῶν τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς Μητροπόλεως, ποὺ ἔγινε τὸ ἔτος 2000 ὑπὸ τὸν τίτλο «Τὸ "πιστεύω" τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιαν-

νοῦ» (Δράμα 2000, σσ. 198). Ἡ δημοσίευσίς ἐγένε, διότι, ὡς σημειώνει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος στὰ «Προλεγόμενα», «τὰ ὅσα ἐλέχθησαν καὶ ἀκούσθησαν στὴ σύναξη αὐτῇ τῶν πρεσβυτέρων τῆς τοπικῆς ἐκκλησίας ὑπῆρξαν θετικὰ καὶ ἰδιαιτέρως ὠφέλιμα» καὶ γι' αὐτὸ «ἔχουν ἐνδιαφέρον καὶ γιὰ τὸ εὐρύτερο ἀναγνωστικὸ κοινόν» (σ. 8), δοθέντος ὅτι τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως ἔχει τὴ θέσι ἱερᾶς «παρακαταθήκης» τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ γι' αὐτὸ «ἐπιβάλλεται νὰ ἀκούγεται ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας μὲ κατανόησι καὶ σαφῇ ἀντίληψι τοῦ βαθύτερου περιεχομένου του» (σ. 7).

Στὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίον, μετὰ τὴν εἰσαγωγικὴν ἐπισημάνει ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δράμας τῆς διαμορφώσεως καὶ σημασίας τῆς «Εὐσύννοπτης ὁμολογίας πίστεως», ἀκολουθεῖ ἡ ἐρμηνεία τῶν ἄρθρων τοῦ «Πιστεύω», ὅπως αὐτὴ ἐγένε ἀπὸ εὐλαβεῖς εἰσηγήτριες, ποὺ διακρίνονται γιὰ τὴν μακροχρόνια προσφορά τους στὸ ποιμαντικὸ καὶ κατηχητικὸ ἔργο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δράμας. Ὁ τόμος κατακλείεται μὲ τὴν καταληκτικὴν ὁμιλίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου στὸ 15ο Συνέδριον τῶν Πρεσβυτέρων, ἡ ὁποία εἶναι ἀξιόλογο δοκίμιον παρουσιάσεως τοῦ ὁρθοδόξου ἥθους, ἀλλὰ καὶ φρονήματος.

Ὁραία λαϊκὴ κατήχησις

Στὴ συνέχεια θέλομε νὰ τονίσωμε, ὅτι τὸ ὡς ἄνω νέον βιβλίον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας, ποὺ κυκλοφορήθηκε προσφάτως, ἀνταποκρίνεται σὲ ζωτικὴ ἀνάγκη τοῦ χριστεπανύμνου πληρώματος, ποὺ πρέπει νὰ ἔχῃ στὴ διάθεσί του λαϊκὲς κατήχησεις, ποὺ θὰ τὸ διαφωτίζουν γιὰ τὰ ζητήματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς. Ὡστε τὸ βιβλίον, ποὺ παρουσιάσαμε πιὸ πάνω, εἶναι ὡραία λαϊκὴ κατήχησις, ἡ ὁποία διαφωτίζει γιὰ τίς κύριες ἀλήθειες τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ παρουσιάζει τὰ ἐξῆς χρήσιμα πορίσματα τοῦ 15ου Συνεδρίου Πρεσβυτέρων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας:

«1. Τὰ “σύμβολα” ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς περιόδου ὑπῆρξαν τὰ κείμενα, ποὺ περιληπτικῶς καὶ περιεκτικῶς καὶ μὲ σαφήνεια καταχωροῦσαν ἀλήθειες τῆς πίστεως.

2. Τὰ “σύμβολα” αὐτὰ εἶχαν τὴ θέσιν ὁμολογίας τῆς πίστεως καὶ δήλωναν τὴ χριστιανικὴ ταυτότητα τοῦ πιστοῦ.

3. Στὴν Ὁρθόδοξον Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τὸ πιὸ σημαν-

τικὸ ὅλων τῶν συμβόλων εἶναι τὸ τῆς Νικαίας-Κων/πόλεως, τὸ ἄλλως φερόμενον μὲ τὴν ἐπικρατέστερη ὀνομασία του «Σύμβολον τῆς Πίστεως».

4. Τὸ σύμβολον αὐτὸ εἶναι μιὰ εὐσύννοπτη ὁμολογία βασικῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως, ὅπως ἔχει διατυπωθεῖ συνοδικῶς στὴν πρώτη καὶ δευτέρη Οἰκουμενικὴ σύνοδο καὶ ἔχει ἀναγνωρισθεῖ καὶ ἐπικυρωθεῖ ἀπὸ τίς μετέπειτα πέντε ἅγιες Οἰκουμενικὲς συνόδους καὶ ἡ αὐθεντία του εἶναι καθολικὴ στὸν ὁρθόδοξον χῶρον καὶ διαχρονικὴ.

5. Ἐξ ὑπαρχῆς εἶχε καὶ ἔχει καὶ σήμερον τὴ θέσιν βαπτισματικῆς ὁμολογίας ἐκείνων, ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουν μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Μὲ τὴν καθιέρωση τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ ἀναγιγνώσκεται καὶ κατατίθεται ἡ ὁμολογία αὐτῆς τῆς Πίστεως ἀπὸ μέρους τοῦ ἀναδόχου.

6. Κατὰ μίαν ἐρμηνείαν τῆς λέξεως “σύμβολον”, ποὺ πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ ὁρθότερη, εἶναι ἐκεῖνο ποὺ συνέχει, ποὺ ἐνώνει καὶ ποὺ συνδέει. Ἔτσι τὸ «Σύμβολον τῆς Πίστεως» εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ συνέχει καὶ ἐνώνει καὶ συνδέει τίς ἀλήθειες ποὺ ἡ Ἐκκλησία πιστεύει ὡς οὐσιαστικὲς γιὰ τὸν ἄνθρωπον, γιὰ τὴν πληρότητα τῆς ζωῆς του καὶ γιὰ τὴ σωτηρία του ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν πνευματικὸ θάνατον.

7. Ὡς “ἡ πρώτη ἐπίσημη Δογματικὴ τῆς Ἐκκλησίας” διατυπώνει τὴν ὁρθόδοξον θεολογίαν, χριστολογία, πνευματολογία, ἐκκλησιολογίαν, μυστηριακὴν ζωὴν καὶ ἐσχατολογία.

8. Τὸ ὁρθόδοξον πλήρωμα τῶν πιστῶν μεγάλως τιμᾷ αὐτὸ “τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως”, γι' αὐτὸ καὶ κατέχει κεντρικὴν θέσιν στὴν ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση καὶ στὴν λατρευτικὴ ζωὴ τῶν πιστῶν.

9. Ὅποιος ἐπιθυμεῖ νὰ γνωρίσει τί ἡ Ἐκκλησία πιστεύει, ποιά εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη πίστις καὶ ποιά εἶναι ἡ Ἀλήθεια, ποὺ ἡ Ἐκκλησία προσφέρει στὸν κόσμον, θὰ βρεῖ τὴν ἀπάντησιν στὸ “Σύμβολον τῆς Πίστεως”, ποὺ ὄντως συγκεφαλαιώνει τίς βασικὲς ἀλήθειες τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως».

Ἡ ἐφημερὶς «ΤΟ ΒΗΜΑ» τῆς 5ης Ἡπείρου

Οἱ κατὰ κάποιον τρόπον συνδεόμενοι μὲ τὴν Ἑλληνορθόδοξον Ἐκκλησίαν τῶν Ἀντιπόδων, οἱ ὅποιοι παρακολουθοῦν μὲ συγκίνησιν τὸ πολύπτυχον ἀνακαινιστικὸν ποιμαντικὸν καὶ πολιτιστικὸν ἔργο αὐτῆς, χαίρουν ἰδιαι-

τέρως διότι ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας, ἡ ἐκλεκτὴ αὐτὴ θυγάτηρ τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπέκτησε τὴν ἰδική της ἐξαίρετη ἐφημερίδα, στὴν ὁποία γίνεται αἰσθητὸς ὁ ἐκκλησιαστικὸς χαρακτὴρ ὃχι ἀπὸ τὴ δημοσίευσιν θρησκευτικῶν ἀρθρῶν ἢ μελετῶν, ποὺ ἔχουν τὴ θέσιν τους σὲ χριστιανικὰ περιοδικά, ἀλλ' ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῆς Ἐκκλησίας ὡς περιστρεφούσης τὸ κριτικὸν περιοσκόπιον αὐτῆς εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς πολύπτυχης κοινωνικοπολιτικῆς καὶ πολιτιστικῆς πραγματικότητος καὶ ὡς ἐνοποιούσης καὶ ἀγιαζούσης ὅλες τὰς ἐκδηλώσεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Πρόκειται ἀληθῶς περὶ προτύπου ἐφημερίδος, στὸ κάτοπτρον τῆς ὁποίας κατοπτρίζονται ὅλες οἱ πτυχὲς τῆς ζωῆς διαφόρων τάξεων Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων. Τὸ ἄρθρον τοῦ Σεβασμιωτάτου σὲ κάθε φύλλον τῆς ἐφημερίδος δίδει κατευθύνσεις σὲ ζωτικὰ θέματα κοινῶν ἐνδιαφέροντος.

Ἀλλὰ ποία εἶναι ἡ ἐφημερίς αὐτή; Εἶναι ἡ δωρηθεῖσα στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας ἱστορικὴ ἐφημερίς «Τὸ Βῆμα», ποὺ ἰδρύθηκε τὸ 1913 ὡς πρώτη ἑλληνικὴ ἐφημερίς τῆς 5ης ἡπείρου καὶ εἶχε λαμπρὴν σταδιοδρομίαν.

Ὅφειλονται τῷ ὄντι συγχαρητήρια στὸν γενναϊόδαρο καὶ φιλογενῆ κ. Γρηγόριο Γαβριηλίδην, ἰδιοκτῆτη τῆς ἐφημερίδος, ὁ ὁποῖος τὴ χάρισε τελείως δωρεὰν στὴν Ἐκκλησίαν, γιὰ νὰ ἐκδίδεται στὸ ἐξῆς ἀπὸ αὐτὴν ὑπὸ τὴν εὐθύνην της. Ἔτσι ἀπὸ τὸν παρελθόντα Ἰούλιο ὁ Ἕλληνισμός τῆς Αὐστραλίας «μπορεῖ νὰ βλέπῃ σὲ “καθαρὸ καθρέπτη” τὴν πραγματικὴν φυσιογνωμίαν του. Καὶ ὃχι μόνον τὴ δική του φυσιογνωμίαν βλέπει ἀνόθευτη, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὸν κόσμον καὶ τὰς εἰδήσεις διαβάσει ὁ ἀναγνώστης τοῦ ΒΗΜΑτος στὴν ἀντικειμενικὴ δυνατὴ μορφὴν τους» (Ἐφημ. «Τὸ Βῆμα», St. Andrew's Orthodox Press, Ἰούλιος 2001, σ. 1).

Πρόκειται πράγματι περὶ ἱστορικῆς ἐπανεκδόσεως ἀπὸ τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας «τῆς ἀρχαιοτέρας ἑλληνικῆς ἐφημερίδος καὶ τώρα τῆς μεγαλύτερης σὲ κυκλοφορίαν ἐκτὸς Ἑλλάδος» (Αὐτόθι).

Ἑτυμολογικὴ σχέσις πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν

Στὴ συνέχεια ἀναφέρομε τὰς ἀξιοσημειώτερας ἐπισημάνσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας κ. Στυλιανὸς γιὰ τὴν ἐπανέκδοσιν τῆς αὐστραλιανῆς ἑλληνορθόδοξης ἐφημερίδας «Τὸ Βῆμα», χρησιμοποιώντας τὰς στήλεις της. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων γράφει ὁ Σεβασμιώτατος: «Ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ μας, οὕτως ἢ ἄλλως,

ἐσκόπευε τελευταίως νὰ βγάλῃ ἓνα φύλλον ὑπὸ μορφὴν ἐφημερίδας, γιὰ ν' ἀγκαλιάξῃ τὰ πλήθη τῶν πιστῶν της καὶ ὅσους ἄλλους ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν της. Τὸ περιοδικὸν μας “Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας” μὴτε πολυχρωμία μὴς ἐφημερίδας, μὴτε τὴν ποιικιλίαν τῆς ὕλης μπορεῖ νὰ ἔχει. Ἀλλὰ μὴτε καὶ τὸν ἄμεσον παλμὸν τῶν γεγονότων νὰ μεταφέρει...

» Ἀς τὸ καταλάβῃ ὁ καθένας ὅτι ἡ Ἐκκλησία, δηλαδὴ οἱ λειτουργοὶ καὶ τὰ μέλη της καὶ γινώμη ἔχουν γιὰ καθέθεμα καὶ φωνὴν ἔχουν. Καὶ ὃχι μόνον δικαιοῦνται, ἀλλὰ καὶ ὀφείλουν νὰ καταθέτουν τὴν μαρτυρίαν τους γιὰ ὅποιονδήποτε θέμα, ἀρκεῖ νὰ μὴ “συσχηματίζονται τῷ αἰῶνι τούτῳ” (Ρωμ. 12, 2). Ποῦ θὰ πεί, πολὺ ἀπλά, νὰ μὴ γίνονται κατεστημένο συγκρότημα ἰδιωτικῶν ἢ συντεχνιακῶν συμφερόντων.

» Νὰ ποῦμε καὶ δυὸ λόγια γιὰ τὸ τόσο βαρυσήμαντον ὄνομα “ΒΗΜΑ”, γιὰ νὰ δείξουμε ὅτι καὶ αὐτὸ ἔχει ἀκόμην καὶ ἐτυμολογικὰ ἄμεση σχέσιν μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν... Ἡ λέξις “βῆμα” προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα “βαίνω”, ποὺ ἡ σημασία του ἔχει διαφορὰς ἀποχρώσεις. Τὸ “βῆμα” ἢ σὲ ἀνεβάσει ἓνα σκαλί πλεονέκτημα, γιὰ νὰ δεῖς καὶ νὰ μιλήσεις καλύτερα, ἢ σὲ προωθεῖ λίγο πλεονέκτημα, ὅπως τὸ ἀπαιτεῖ ἡ πρόοδος. Γι' αὐτὸ στὰ Ἑλληνικά μιλοῦμε γιὰ “διδασκαλικὸ βῆμα”, γιὰ “δικαστικὸ βῆμα” ἢ γιὰ “ἱερὸ βῆμα”. Ὅλα αὐτὰ σημαίνουν μιὰ “ἐξέδρα”, πάνω στὴν ὁποία ὁ ὁμιλῶν διδάσκει, κρίνει ἢ ἱεροουργεῖ γιὰ τὸ κοινόν.

» Ἡ Ἐκκλησία λοιπὸν διαβαίνει, γιὰτὶ δὲν εἶναι στάσιμη. Ἀναβαίνει γιὰτὶ δὲν ὑποχωρεῖ μὴτε ὀπισθοχωρεῖ. Ἀγρυπνεῖ καὶ ἐφημερεύει γιὰ τὰ “ἐφῆμερα”, ὅσο καὶ γιὰ τὰ “αἰῶνια”. Ἀλλωστε τὰ δευτέρω δὲν εἶναι ἄσχετα μετὰ τὰ πρῶτα. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ Ἐκκλησία φωτίζει, καὶ δὲν συσκοτίζει. Σοφίζει καὶ δὲν ἀποκοιμίζει, μετὰ πλὴσιν ἐγκεφάλων, τοὺς ἀπληροφόρητους ἢ ἀφελεῖς.

» Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡ Ἐκκλησία ἐλευθερώνει καὶ σώζει. Σώζει ὃχι μόνον μετὰ τὰ ἱερὰ μυστήρια, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. Ὅπως ἀκριβῶς τὸ εἶπε ὁ Χριστός: “Γινώσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς (Ἰω. 8, 32)”.

«Κρυφὰ σχολεῖα»

Ἡ «Χριστιανικὴ Στέγη Πατρῶν» ἀπεφάσισε τὴν ἐπανέκδοσιν τοῦ βιβλίου «Μπροστὰ στὸ δρόμον τοῦ σήμερα» (Πάτριαι 2002), ποὺ ἔχει γραφῇ ἀπὸ τὸν Πανοσ. Ἀρχι-

μανδρίτη π. Ἡλία Μαστρογιαννόπουλο, γνωστὸν ἐκ τοῦ πλήθους τῶν πολλῶν γλαφυρῶν καὶ τεκμηριωμένων ἐποικοδομητικῶν δημοσιευμάτων του. Στὸ βιβλίο αὐτὸ ὁ σ., ἀφοῦ παρουσιάζει τὰ παθήματα τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸ κατάντημα τοῦ Πολιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει πνευματικὲς ρίζες, παρουσιάζει δεοντολογικὲς σκέψεις περὶ δημιουργίας νέας ὀρθοδόξου ἀγωγῆς.

Ὁ π. Ἡλίας, παρουσιάζοντας ἰδιαίτερος δεοντολογικὲς σκέψεις, συναρτῶμενες πρὸς τὴ διαμόρφωσι χριστιανικῶν προσωπικοτήτων μέσα σὲ ὀρθόδοξες κοινοτικὲς δομές, ἐπισημαίνει τὴν ἀνάγκη νὰ ἰδρυθοῦν «Κρυφὰ σχολεῖα». Καὶ ἐξηγεῖ στὴ συνέχεια τί ἐννοεῖ:

«Ὅταν λέμε “κρυφὰ σχολεῖα”, ἐννοοῦμε τὴ θαλπωρὴ, τὴν ἀτμόσφαιρα ποὺ εἶχαν στὰ δύσκολα χρόνια τὰ φυτώρια ἐκεῖνα. Αὐτὸ χρειάζεται καὶ τώρα. Ὅχι ἰδρυσις σχολῶν, ἀλλὰ κοινοτικοὶ καὶ ζυμωτικοὶ πυρῆνες εἴτε στὰ πλαίσια τοῦ σπιτιοῦ μας, εἴτε τοῦ ναοῦ μας, εἴτε τοῦ φιλικοῦ κύκλου. Δὲν ἀρκεῖ δηλαδὴ τὸ σπῖτι νὰ δίνη καλὲς συμβουλές, ὁ ναὸς κηρύγματα καὶ ἡ αἴθουσα διαλέξεις. Δὲν ἀρκοῦν οἱ ἀτομικὲς μόνο προσπάθειες.

»Μέσα στοὺς ἱερούς αὐτοὺς χώρους, στὰ ἰδιωτικὰ αὐτὰ προγυμναστήρια, πρέπει ν' ἀρχίσῃ κάτι πιὸ συστηματικό, ποὺ νὰ ζυμώνῃ καὶ νὰ ἐμπνέῃ. Ἡ Ἐκκλησία νὰ κινηθῇ ἀναπλαστικά καὶ ἀναγεννητικά, ὄχι σὰν οὐραγὸς ἀλλὰ σὰν ἐμπνευστής, ὄχι σὰν διεκπεραιωτής ἀλλὰ σὰν ἀπόστολος. Μέσα στίς σύγχρονες Σαχάρες νὰ φτιάξῃ ὁάσεις, καταφύγια γαλήνης καὶ ἀνανεώσεως, “ἄβρααμιαῖες κοινότητες”, ὅπως τίς εἶπε ὁ ἐμπνευσμένος Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Βραζιλίας Χέλντερ Καμάρρα... Ἐστίς πνευματικὲς, ποὺ νὰ θυμίζουσιν τίς ἀποστολικὲς κοινότητες τῶν Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ καὶ τίς ἑλληνικὲς κοινότητες τῆς τουρκοκρατίας. Νὰ δίνουν ἓνα μῆνυμα ἀποστολικὸ καὶ προφητικὸ γιὰ τὴν ὄντως βασιλεία τοῦ Θεοῦ στίς ψυχές. Μὲ τὴν πείρα καὶ τῆς ἀρχαίας ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς συγχρόνου μαρτυρικῆς, μὲ τὴν ἐμπειρία καὶ τῶν μοναστικῶν παραδειγμάτων καὶ τῶν ἀντιστοιχῶν κοινωνικῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως νὰ δώσουμε ἓνα μῆνυμα πραγματικῆς ἀναστάσεως γιὰ τὸ πυρηνικὸ αὐτὸ τέλος τῆς Β' χιλιετηρίδος».

«Ὅρια ζωῆς»

Ὅφειλονται ἔπαινοι στοὺς ἐμψυχωτές τῶν Ἐκδόσεων «Ἡ Ἑλαφος» γιὰ τὴν ἔκδοσι τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως τοῦ βιβλίου «Ὅρια ζωῆς» (Ἀθήνα 2001, σσ. 424), ποὺ ἐγράφη ἀπὸ τοὺς ψυχολόγους Dr Henry Cloud καὶ John Townsend καὶ μεταφράσθηκε στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀπὸ τὴν κ. Δήμητρα Καπελούζου.

Τὸ βιβλίο αὐτό, ποὺ εἶναι βραβευμένο στὴν Ἀμερικὴ μὲ χρυσὸ μετάλλιο καὶ σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα ἔχει κυκλοφορηθῇ σὲ πάνω ἀπὸ 600.000 ἀντίτυπα, εἶναι θεμελιωμένο πάνω στὴν Ἀγία Γραφή καὶ ὑποδεικνύει τίς ὀριοθετήσεις, ποὺ πρέπει νὰ κάμωμε στὴν ζωὴ μας γιὰ νὰ ἔχουμε περισσότερες στιγμὲς ἡρεμίας καὶ εὐτυχίας. Προϋποθέσεις ἐξασφαλίσεως τῶν πολυτίμων αὐτῶν ἀγαθῶν εἶναι ἡ σωστὴ συμπεριφορὰ μας πρὸς τὸν Θεό, τοὺς συνανθρώπους καὶ τὴ συνείδησί μας.

Ὁ προλογίζων τὴν ἑλληνικὴ ἔκδοσι Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος πατὴρ Βασίλειος Θεομὸς, παιδοψυχίατρος, γράφει κατὰ κριτικὸν τρόπο τὰ ἑξῆς: «Οἱ συγγραφεῖς δὲν μιλοῦν μόνο ὡς ψυχολόγοι, ἀλλὰ καὶ ὡς Χριστιανοί. Βέβαια ἀντλοῦν μόνο ἀπὸ τὴν Ἀγία Γραφή ἀφοῦ ζοῦν σὲ ἓνα ἄλλο περιβάλλον... Ὁ εὐαισθητοποιημένος στὸ ἐσχατολογικὸ ὄραμα Ὁρθόδοξος Χριστιανὸς θὰ ἐντοπίσῃ κάπου-κάπου ἐγκοσμοκρατικὲς χρήσεις Βιβλικῶν ἐννοιῶν. Ὅπως δὲποτε ὁ πατερικὸς πλοῦτος θὰ ἀναδείκνυε πληρέστερα ὀρισμένα σημεῖα καὶ θὰ ἐπέτρεπε νὰ φανερωθῇ καὶ ἡ σημερινὴ παρερμηνεία τῶν Πατέρων. Αὐτὴ ἡ ἑλλειψη, ὅμως, δὲν μειώνει τὴν ἀξία καὶ τὴ λειτουργικότητα τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖο καλύπτει πράγματι ἓνα κενό... Ὅφειλονται εὐχαριστήρια καὶ συγχαρητήρια στίς Ἐκδόσεις “Ἡ Ἑλαφος”: ἡ ὁποία ἀνεβάζει τὸν πῆχυ τῶν ἐκλαϊκευμένων βιβλίων Συμβουλευτικῆς. Χρειαζόμαστε, πράγματι, καὶ ἄλλες προσπάθειες ποὺ, ἀξιοποιώντας καὶ τὴν ψυχολογικὴ θεωρία, θὰ ἀποκαλύπτουν τὸ πραγματικὸ πρόσωπο τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας παραδόσεως: διανγές, εἰρηνικό, φιλάνθρωπο».

Ε.Δ.Θ.



**ΕΚΦΩΝΗΤΙΚΗ
ΣΗΜΕΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ**Διημερίδα
(Αθήνα, 9-10 Νοεμβρίου 2001)**Χρονικό και Πορίσματα****Α'**

Τὸ Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ ἀπὸ εἰσήγηση τοῦ Διευθυντοῦ κ. Γρηγορίου Στάθη, Καθηγητοῦ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ Ψαλτικῆς Τέχνης τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Προέδρου τοῦ Δ. Σ. τοῦ Ἰδρυματος, διωργάνωσε καὶ πραγματοποιοῖσεν στὴν Ἀθήνα, στὴν συνεδριακὴ αἴθουσα τοῦ Ἑθνικοῦ Ἰδρυματος Ἑρευνῶν, τὸ διήμερο Παρασκευὴ - Σάββατο 9-10 Νοεμβρίου 2001, Διημερίδα μὲ θέμα «*Ἐκφωνητικὴ Σημειογραφία καὶ Πράξις*».

Ἡ ἀνάγκη ν' ἀσχοληθοῦμε εἰδικότερα μὲ τὸ θέμα αὐτὸ ὅσοι ἔχουμε ἓνα θεσμοθετημένο ρόλο στὴν τέλεση τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ Μυστηρίων τῆς ὁρθόδοξης λατρείας, δηλαδὴ κληρικοὶ καὶ ψάλτες, εἶναι μιὰ διαπιστωμένη πραγματικότητα τοῦ καιροῦ μας, ἔχει τονισθῇ ἐπὶ μέρους σὲ σχετικὲς Ἐγκυκλίους τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, καὶ προέκυψε καὶ ἀπ' τὶς ἐργασίες τοῦ Α' Πανελληνίου Συνεδρίου «Θεωρία καὶ Πράξις τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης», ποὺ αἰσίως πραγματοποιήθηκε τὸ τριήμερο 3-5 Νοεμβρίου 2000. Στὰ Πορίσματα τοῦ Συνεδρίου ἐκείνου τονίζεται: «*Τὰ σχετικὰ μὲ τὴν Ἐκφωνητικὴ Σημειογραφία καὶ Πράξιν θέματα εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον παραμελημένα μέχρι τώρα· καὶ εἶναι καιρὸς νὰ διατρίψουμε εἰδικά, γιατί τὸ θέμα αὐτὸ ἔχει καὶ εὐρύτερες λειτουργικὲς διαστάσεις γιὰ τὴν καλύτερη κατανόηση τοῦ λόγου στὴ λατρεία*».

Κατὰ τὴν ὁργανωτικὴ συζήτηση καὶ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ἐπὶ τοῦ θέματος στὸ Δ. Σ. τοῦ Ἰδρυματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας ἀποσαφηνίστηκε ἡ σκοπιμότητα, ἡ διάρθρωση τῆς διερευνήσεως τοῦ θέματος, ἀλλὰ καὶ ὁ λυσιτελέστερος τρόπος διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Διημερίδας. Εἶναι πρόδηλο ὅτι τὸ θέμα ἔχει ἓνα τρίπτυχο χαρακτῆρα· εἶναι ἐκκλησιαστικὸ - λειτουργικὸ - ψαλτικόν. Ἀπευθύνεται, ἄρα, στοὺς κληρικοὺς καὶ ψάλτες· καὶ τὰνάπαλιν, οἱ λειτουργοὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀρμοδιότεροι νὰ ἐκφέρουν τὶς ἀπόψεις τους, κατὰ τὸ μέτρο τῶν γνώσεών τους καὶ τῆς λειτουργικῆς - ψαλτικῆς ἐμπειρίας τους. Καὶ ἐπειδὴ τὸ θέμα ἐνδιαφέρει γενικῶς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀφορᾷ σὲ ὅλο τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα, κρίθηκε καλὸ νὰ ἐκπροσωπηθοῦν ἀρμοδίως ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ οἱ Ἱερὲς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Κρήτης, τῆς Δωδεκανήσου καὶ ἡ Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία τῆς Πάτμου, μὲ ἓνα κληρικὸ καὶ ἓνα ψάλτη, οἱ ὁποῖοι θὰ καταστούν καὶ διερμηνεῖς τῶν ὅσα καλὰ θὰ εὐδοκήσῃ ὁ Θεὸς νὰ προκύψουν, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τους στὴν ἐπαρχία τους.

Ἡ σκέψη αὕτῃ ὑπαγόρευσε καὶ τὶς ἀκόλουθες δύο ἀποφασιστικὲς λεπτομέρειες: πρῶτο, ὅτι ἡ Διημερίδα θὰ διεξαγόταν, καὶ διεξήχθη, ἀποκλειστικὰ μὲ διάλογο μεταξὺ τῶν συνέδρων καὶ ὄλων ὅσοι τὴν παρακολουθοῦσαν, κατὰ θεματικὲς ἐνότητες, καὶ δεύτερο, ὅτι ἀρμοδιοὶ γιὰ τὴν ὑπόδειξη τῶν ἐκπροσώπων εἶναι οἱ κατὰ τόπους Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες, τόσο διὰ τοὺς κληρικοὺς ὅσο καὶ διὰ τοὺς ψάλτες, μὲ τὴν ἀγαστή, βέβαια, συνεργασία τῶν Συλλόγων Ἱεροψαλτῶν,

ὅπου ὑπάρχουν. Κοινή ἡ λατρεία, κοινὸς ὁ σκοπός, κοινή καὶ ἡ συνεργασία.

Τὴν Ὁργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Διημερίδας ἀπετέλεσαν: ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας - Καθηγητὴς τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν καὶ Χοράρχης τοῦ Χοροῦ Ψαλτῶν «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» Γρ. Θ. Στάθης, ὁ Ἀναπληρωτὴς Καθηγητὴς τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας καὶ Πρωτοψάλτης τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίας Μαρίνης Ἰλισσίων Ἀθανάσιος Βουρλῆς, ὁ Λέκτωρ τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν καὶ Πρωτοψάλτης τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Αἰγίνης Ἀχιλλέας Χαλδαιάκης, ὁ Διδάκτωρ Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ Πρωτοψάλτης τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Νέας Κηφισιάς Δημήτριος Μπαλαγεώργος, ὁ Διδάκτωρ Λειτουργικῆς πρωτοπρεσβύτερος καὶ προϋστάμενος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίας Φιλοθέης Δημήτριος Τζέρεπος καὶ ὁ ὑποψήφιος Διδάκτωρ Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ Πρωτοψάλτης τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Χαλκίδος Γρηγόριος Ἀναστασίου.

Μὲ τὴν φροντίδα τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπεστάλησαν ἐγκαίρως τὰ σχετικὰ Ἐγκύκλια Γράμματα τοῦ Διευθυντοῦ - Καθηγητοῦ Γρηγορίου Στάθης σὲ εὐρὺ κύκλο φυσικῶν προσώπων ἀποδεκτῶν, - δηλαδὴ τοὺς συνέδρους Καθηγητὲς Πανεπιστημίων καὶ ἄλλους ἐρευνητὲς, τοὺς μονοφωνῶντες ψάλτες καὶ παπάδες, τὸν Πρόεδρο τῆς Ὀμοσπονδίας Συλλόγων Ἱεροψαλτῶν Ἑλλάδος καὶ τοὺς ἄλλους Προέδρους Συλλόγων Ἱεροψαλτῶν ἢ Φίλων τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τοὺς διδασκάλους καὶ μελοποιούς καὶ συγγραφεῖς βιβλίων περὶ τὴν Βυζαντινὴ Μουσικὴ, τοὺς ὁσιομουσικωτάτους μοναχοὺς καὶ μοναχὲς -, σὲ πολλοὺς μουσικωτάτους ψάλτες, στὰ Περιδικὰ καὶ Ἐφημερίδες περὶ τὰ ψαλτικά, τὶς Ἱερὲς Μονὲς καὶ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Ραδιοφωνικοὺς Σταθμούς. Μὲ συνέντευξη στὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν προτεραιὰ τῆς ἐνάρεξως τῶν ἐργασιῶν τῆς Διημερίδας καὶ τὴν κάλυψη καὶ ἀπ' εὐθείας μετάδοση τῶν ἐργασιῶν ἀπ' τὸ ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς, τὸ γεγονὸς τῆς Διημερίδας καὶ γνωστοποιήθηκε εὐρέως καὶ προκάλεσε τὸ μεγάλο καὶ σοβαρὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν παρακολούθησή του. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ «Ἐγκύκλιον Σημείωμα» πρὸς τὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ τὶς Ἱερὲς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προ-

κάλεσε τὸν ὄρισμὸ τῶν ἐπισήμων ἐκπροσώπων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, κληρικῶν καὶ ψαλτῶν, καὶ γνωστοποίησε τὸ βασικὸ πρόγραμμα τῶν πέντε θεματικῶν ἐνοτήτων. Ὁρίσθηκαν ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ προσήλθαν στὴν Διημερίδα περὶ τοῦ ἑκατό. Προσέδραμαν ὅμως πολυπληθέστεροι ἄλλοι κατὰ τὶς συνεδρίες, κοσμικοὶ καὶ κληρικοί, ψάλτες καὶ σπουδαστὲς καὶ φοιτητὲς καὶ ἐραστὲς τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀλήθειας, «πλῆθος τῶν μουσικῶν τε».

Τὴν κάθε θεματικὴ ἐνότητα παρουσίασαν, μὲ ὀλιγόλεπτη προφορικὴ εἰσήγηση, τρεῖς ἀρμόδιοι καθ' ὕλην μελετητὲς, —ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, διάκονοι, καθηγητὲς, μουσικολόγοι, ψάλτες—, κατὰ τρεῖς βασικὲς προσεγγίσεις δηλαδή, ἀπὸ ἀποψη φιλολογικὴ καὶ θεολογικὴ καὶ μουσικῆ-ψαλτικῆ, καὶ τρεῖς ἢ περισσότεροι, κατὰ περίστασι, κληρικοὶ καὶ ψάλτες ἀπήγγειλαν κατ' ἐκφωνητικὸ τρόπο ἐπιλεγμένους βιβλικὰς περικοπὲς καὶ εὐχὲς καὶ δεήσεις Ὁ διάλογος καὶ οἱ σχετικὲς πάντοτε μὲ τὸ θέμα παρατηρήσεις καὶ ἀπόψεις, ἐπὶ ἓνα περίπου δίωρο ἀνὰ θεματικὴ ἐνότητα, καὶ ἀποσαφήνισαν πολλὰς πτυχὲς τῆς ἐκφωνητικῆς πράξεως καὶ συνεισέφεραν στὸν πολλαπλασιασμὸ τῶν γνώσεων καὶ τὸν σχηματισμὸ πληρέστερης καὶ σφαιρικότερης εἰκόνας γιὰ τὴν παράδοση καὶ τὴν ἀναγκαῖότητα τῆς ἐκφωνητικῆς πράξεως τῆς λατρείας μας.

Τὸ ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα τῆς Διημερίδας, —καλλιτεχνικὰ ἐπιμελημένο μὲ ἀμφιπρόσωπη ἐκτύπωση ὥραϊας ἀγιορειτικῆς μικρογραφίας τοῦ ια' αἰῶνος, ποὺ παριστάνει ἱερέα, ψάλτες καὶ ἀναγνώστες στὶς βαθμίδες κτιστοῦ παλαιοῦ ἁμβωνος—, ποὺ ἀπεστάλη ἐγκαίρως σὲ εὐρὺ φάσμα ἀποδεκτῶν, ἦταν τὸ ἀκόλουθο, μαζὶ καὶ μὲ τὴν προοιμιακὴ αὐτὴ παράγραφο.

Ἡ ὁρθόδοξη λατρεία εἶναι λογικὴ λατρεία, μὲ τὴν ἔννοια ὅτι ἡ ἀναφορὰ τῶν πιστῶν στὸ Θεό, τὴν Θεοτόκο καὶ τοὺς ἁγίους γίνεται μὲ τὸν λόγο, ἀφοῦ καὶ «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο» γιὰ μᾶς. Ὁ λόγος ὅμως ὁ εὐχητικὸς καὶ ὕμνογραφικὸς καθιερώθηκε ἀπ' τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ ἀναπέμπεται «κατὰ πλάτος», γιὰ νὰ σώζεται, ὅπως λέει ὁ Μέγας Ἀθανάσιος «τὸ ἐξ ὀληρῆς ἰσχύος καὶ δυνάμεως ἀγαπᾶν τὸν Θεὸν τοὺς ἀνθρώπους» (Ἐπιστολὴ πρὸς Μαρκελλῖνον, Εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν ψαλμῶν 27 - 31, ΒΕΠΕΣ 32, 25-27). Γιὰ τὴν καλύτερὴν προσέγγισιν τοῦ λόγου μὲ τὸ ἔνδυμα τῆς ψαλτικῆς ἐπιτηδεύσεως, —ἀφοῦ ἡ μουσικὴ, κατὰ τὸν Γρηγόριο Νύσσης «ἐρμηνεύειν βούλεται τὴν τῶν λεγομένων διάνοιαν»

(Εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῶν ψαλμῶν, PG 44, 444)—, καὶ μετὸν ἀγαθὸ σκοπὸ νὰ γίνεται κατανοητὸς ὁ λειτουργικὸς λόγος ἀπ' τοὺς πιστοὺς, ἡ διάρθρωση τῆς Διημερίδας ἐκτείνεται σὲ μία ἐπιστημονικὴ εἰσήγησις γιὰ τὴν ἱστορίαν καὶ παρουσίαν τῆς ἐκφωνητικῆς σημειογραφίας καὶ σὲ πέντε θεματικὲς ἐνότητες: τὸ Προφητολόγιο, ὁ Πραξολόγος, τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ Κοντάκιον, καὶ οἱ Εὐχὲς καὶ Δεήσεις.

Ἐπιστημονικὴ εἰσήγησις

Εἰσηγητής, ὁ Καθηγητὴς καὶ Διευθυντὴς τοῦ IBM κ. Γρ. Θ. Στάθης: «Ἱστορία καὶ παρουσίασις τῆς ἐκφωνητικῆς σημειογραφίας».

Α' συνεδρία. Θεματικὴ: «Ἡ ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία ἡ χῦμα' ἀνάγνωσις τοῦ Προφητολογίου».

Ἐπιλεγμένους περικυβερτοί: *Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός* (Γεν. α, 1 ἐξῆς) - *Εὐφράνθητι ἔρημος* (Προφητείας Ἡσαΐου λε', 1 ἐξῆς) - *Δικαίων ψυχαί* (Σοφίας Σολομώντος γ', 1 ἐξῆς) - *τῆς Τριθέκης* - *Ἐξελεύσεται ῥάβδος* (Ἡσ. ια', 1-10) - *Ἐάν τις εἴπῃ* (Καθολ. Ἐπιστολῆς Ἰωάννου δ', 20 ἐξῆς).

Εἰσηγητές: Ἐμ. Μικρογιαννάκης - Ἀθ. Βουρλῆς - Κ. Καραγκούνης.

Ἀναγνώστες: ὁ Πρωτοσύγκελλος Ἰ. Μ. Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σταυρόπουλος - Ἀθανάσιος Βουρλῆς - Ἀχιλλέας Χαλδαϊάκης.

Β' συνεδρία. Θεματικὴ: «Ἡ ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία τοῦ Ἀποστόλου, καὶ οἱ ἀναγνώστες».

Ἐπιλεγμένους περικυβερτοί: *Ὁ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι* (Ἐβρ. β', 11-18) - τοῦ Μυστηρίου τοῦ Γάμου *Εὐχαριστεῖτε πάντοτε* (Ἐφεσ. ε' 20-33) - τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας *Οὐ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν* (Α' Θεσ. δ', 13-17) - *Ἄγγελος Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον* (Πράξ. η', 26-39) - τῆς ἐορτῆς τῶν Ἁγίων Πάντων *Οἱ ἅγιοι πάντες* (Ἐβρ. ια', 33-40).

Εἰσηγητές: ὁ Περγάμου Ἰωάννης Ζηζιούλας - Ἀντ. Ἀλυγιζάκης - Κ. Γανωτῆς - Γ. Λυκούρας.

Ψάλτες («Ἀποστολάρειο», «Ἀναγνώστες»): Λεωνίδας Ἀστέρης - Χαρίλαος Ταλιαδῶρος - Δημήτριος Νεραντζῆς, Ἰωάννης Ἀρβανίτης.

Γ' συνεδρία. Θεματικὴ: «Ἡ ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ οἱ εὐαγγελιστές».

Ἐπιλεγμένους περικυβερτοί: τῆς Ἀναστάσεως *Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος* (Ἰωάν. α', 1-17) - τοῦ Εὐαγγελισμοῦ *Ἀναστάσα Μαριάμ* (Λουκ. α', 39-49) - τὸ ζ' τῆς Ἀκολουθίας

τῶν Παθῶν *Οἱ στρατιῶται ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν* (Μάρκ. ιε', 16-32) - εἰς μνήμας *Ἱεραρχῶν* *Ἑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου* (Ματθ. ε', 14-19).

Εἰσηγητές: π. Γ. Μεταλληνός - Ἰ. Γαλάνης - π. Θωμᾶς Χρυσικός.

«Εὐαγγελιστές» (πρεσβύτεροι, διάκονοι): π. Θωμᾶς Χρυσικός - π. Χρῖστος Κυριακόπουλος - π. Δημήτριος Νίκου - διάκονος Ἰωάννης Θεοδωρόπουλος.

Δ' συνεδρία. Θεματικὴ: «Ἡ ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου καὶ τοῦ Κοντακίου τῶν Χριστουγέννων».

Ἐπιλεγμένοι οἱκοί: τοῦ Ἀκαθίστου Ἄγγελος πρωτοστάτης - Βλέπουσα ἡ ἁγία, τῶν Χριστουγέννων *Τὴν ἐδέμ Βηθλεὲμ ἤνοιξε* στὸ Συναξάριον Κοντάκιον καὶ Οἶκος *χῦμα*.

Εἰσηγητές: Π. Πάσχος - π. Ἀνανίας Κουστένης - Ἀχ. Χαλδαϊάκης.

Ἀναγνώστες - «Ἀρχοντες τῶν Κοντακίων»: π. Παναγιώτης Ἰωακείμ - ἀρχιμ. Θεόφιλος Μπουγιουλέκας - π. Νικόλαος Ριμικῆς.

Ε' συνεδρία. Θεματικὴ: «Ἡ ἀνάγνωσις τῶν Εὐχῶν, ἡ ἐκφώνησις τοῦ «ἐκφώνως» ἀκροτελευτίου τους, ἡ ἐκφώνησις τῶν Αἰτήσεων (Δεήσεων)».

Ἐπιλεγμένα εὐχητικὰ κείμενα: Συναπτὴ καὶ Εὐχὴ β' Ἀντιφώνου τῆς Θ. Λειτουργίας - Ἐκτενὴς Δέησις *Εἰπωμεν πάντες καὶ ἡ Εὐχὴ - ἡ Ἀναφορά*.

Εἰσηγητές: Γρ. Στάθης - Κ. Γεωργουσόπουλος - Γ. Φίλιας.

Πρεσβύτεροι - Διάκονοι: ὁ ἀρχιμ. π. Θεόφιλος Μπουγιουλέκας, π. Εὐστάθιος Ἀρκαμουζῆς, π. Θωμᾶς Χρυσικός - π. Χρυσόστομος Σταυρόπουλος - ὁ διάκονος Ἰωάννης Θεοδωρόπουλος.

Στὶς ἐργασίες τῆς Διημερίδας δὲν παρέστησαν, τελικὰ, ὁ Καθηγητὴς π. Γεώργιος Μεταλληνός, λόγῳ ὑποχρεώσεώς του ἐκτὸς Ἀθηνῶν, ἀντικατασταθεὶς ἀπ' τὸν π. Δημήτριον Νίκου, καὶ ὁ Κώστας Γεωργουσόπουλος, λόγῳ ἐποχικῆς ἀσθενείας του, ἀντικατασταθεὶς ἀπὸ τὸν π. Θωμᾶ Χρυσικό.

Ἡ ὁλοκλήρωσις τῆς Διημερίδας ἔγινε μὲ πανηγυρικὸ τρόπο καὶ μὲ δυὸ ἑξοχα ψαλτικὰ γεγονότα.

Πρῶτον, τὸ Σάββατον βράδι, 10 Νοεμβρίου 2001, πραγματοποιήθηκε εἰδικὴ ἐκδήλωση στὸν ἱερό μνηροπολιτικὸ ναὸ ἁγίου Νικολάου Καισαριανῆς μὲ ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία βιβλικῶν ἀναγνωσμάτων, κοντακίων, εὐχῶν

καὶ δεήσεων, ἀπὸ γνωστούς ψάλτες καὶ κληρικούς, καὶ ἐρμηνεῖα ἐπιλεγμένων βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν ψαλμάτων ἀπ' τὸν Χορὸ Ψαλτῶν «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης», κατὰ τὰ ἀκόλουθα δύο μέρη:

Α' μέρος: *ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία βιβλικῶν ἀναγνωσμάτων καὶ κοντακίων.*

Ἀπήγγειλαν Ἀποστόλους οἱ Πρωτοψάλτες: Δ. Νεραντζῆς - Γ. Χατζηχρόνου - Θ. Βασιλείου - Γρ. Νταραβάνου.

Ἐκφώνησαν οἱ Παπάδες: π. Θωμᾶς Χρυσικός - π. Χρυσόστομος Σταυρόπουλος - π. Παναγιώτης Ἰωακείμ.

Β' μέρος: *ὀλοκληρωμένη μορφὴ ἐκφωνήσεων καὶ ψαλμάτων.*

1. Τὸ Α' Ἀντίφωνο τῆς Ἀκολουθίας «Παννυχίς» (διάκονος Εἰρηναῖος Νάκος, πρεσβ. π. Θωμᾶς Χρυσικός).

2. Ἡ ἐνότητα Ἀποστόλου - Εὐαγγελίου μὲ Προκείμενο καὶ Ἀλληλουῖα, τῆς Κυριακῆς ἱα' Νοεμβρίου (ψάλτες μονοφωνάρηδες Π. Σουσοῦνης, π. Χρῆστος Δημητρόπουλος).

3. Τὸ τροπᾶριο τῆς Προφητείας τῆς Ἀκολουθίας «Τριθέκτης» μὲ τὰ δύο Προκείμενα (ἀναγνώστης ὁ Ἀχ. Χαλδαϊάκης).

4. Ὁ Α' καὶ ὁ ΚΔ' οἶκος τοῦ Κοντακίου τῶν Χριστουγέννων τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ μὲ τὸ ἐφύμνιο *Παίδιον νέον ὁ πρὸ αἰώνων Θεός* (ἀπήγγειλε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος).

Ἐψαλε ὁ Χορὸς Ψαλτῶν «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» ὑπὸ τὴν χορορχία τοῦ Γρηγορίου Στάθη.

Δεύτερο, τὴν Κυριακὴν πρωτῇ 11 Νοεμβρίου 2001, τελεόθηκε ὁ Ὁρθρος καὶ ἡ Θεία Λειτουργία, στὸν ἱερόν μητροπολιτικὸν ναὸν τῶν Ἀθηνῶν. Λειτουργήσεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, καὶ ἔψαλαν στὸν πρῶτον χορὸν ψαλτῶν ὁ Ἀρχων Πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κ. Λεωνίδας Ἀστέρης, καὶ στὸν δεύτερον χορὸν ψαλτῶν ὁ Πρωτοψάλτης τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἀγίας Σοφίας Θεσσαλονίκης καὶ ὁφικιᾶλος Ἀρχων Πρωτοψάλτης τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως κ. Χαρίλαος Ταλιαδῶρος.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ σὲ συνεργασία μὲ τὸν Ἐντιμότατον Δήμαρχον Βύρωνος κ. Ν. Ρογκᾶκο, παρέθεσε ἐπίσημο καταληκτικὸν γεῦμα.

Τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Διημερίδας χαιρέτισε

καὶ εὐλόγησε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος. Ὁ Ἀρχων Πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κ. Λεωνίδας Ἀστέρης ἀνέγνωσε τὸ Εὐλογητικὸν Γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου. Καὶ τῇ λήξει τῆς Διημερίδας, μετὰ τὴν λαμπρὴν ἐκδήλωση στὸν ἱερόν ναόν τοῦ ἁγίου Νικολάου Καισαριανῆς, ἔκαμε πάλιν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος, μὲ μπορῶντας νὰ κρύψει τὸν ἐνθουσιασμόν του καὶ τὴν ἱκανοποίησίν του, ἐπεχείρησε μιάν ἀποτίμησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διημερίδας, πρῶτον πού ἐπανέλαβε καὶ κατὰ τὸ κήρυγμα τῆς Κυριακῆς στὸν ἱερόν μητροπολιτικὸν ναόν τῶν Ἀθηνῶν.

*

Β'

Ἡ πρωτότυπη διάρθρωσις τῆς Διημερίδας σὲ πέντε θεματικὰς ἐνότητες μὲ τρεῖς ἐπιστήμονες - εἰδικούς ἐρευνητὰς, καὶ ἄλλους τρεῖς μονοφωνάρηδες - Πρωτοψάλται καὶ Παπάδες ἀνὰ ἐνότητα, ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκουσθῶν: πρῶτον, πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ πολὺ ἐνδιαφέροντα ἀπόψεις γιὰ τὴν ἑρμηνείαν καὶ ἀκρόασιν τοῦ λόγου στὴ λατρεία, δεύτερον, πολλὰ καὶ χρησιμώτατα ψαλτικὰ καὶ παπαδικὰ ἐμπειρικά κατὰ τὴν ἐκφωνητικὴν ἀπαγγελίαν τοῦ λόγου τῶν βιβλικῶν ἀναγνωσμάτων καὶ τῶν εὐχῶν καὶ δεήσεων, καὶ τρίτον, πολλὰ, πάλιν, καὶ πάντοτε ἐνδιαφέροντα ἀπόψεις κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ διαλόγου. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι οἱ παμπληθεῖς ἀκροατὰς εἶχαν ἀδιάπτωτον ἐνδιαφέρον καὶ ἐπέδειξαν πνεῦμα προθυμίας γιὰ μάθησιν, εὐγενείας κατὰ τὰς κρίσεις τους καὶ εὐθύτητος κατὰ τὴν συνεισφορὰν τους στὴν προαγωγὴν τοῦ διαλόγου.

Τὰ ὅσα καλὰ εὐδόκησε ὁ Θεὸς νὰ προκύβουν ἀπ' τὴν διεξαγωγὴν αὐτῆς τῆς Διημερίδας, ὅσα ἡ κεντρικὴ εἰσήγησις καὶ οἱ ἄλλαι προφορικὰς εἰσηγήσεις συνεισέφεραν καὶ ὅσα ἡ συζήτησις καὶ ὁ διάλογος ἀνέδειξαν, γιὰ τὸ καίριον θέμα τῆς ἑκφωνητικῆς πράξεως καὶ παραδόσεως τῆς ψαλτικῆς πάντοτε ὀρθόδοξης λατρείας μας, συνάξονται ἐδῶ κατὰ ὁμοειδῆ κεφάλαια καὶ ἀνακοινώνοντα «πρὸς κοινὸν ὄφελος».

Α'. Ὁ λόγος στὴ λατρεία

Ἡ ὀρθόδοξη λατρεία εἶναι λογικὴ λατρεία. Ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἀνθρώπου στὸ Θεόν, τὴν Θεοτόκον καὶ τοὺς ἁγίους

ους καὶ ἡ προσομιλία εἶναι ἄμεση καὶ γίνεται μὲ τὸν λόγο, ἀφοῦ καὶ ὁ Θεὸς-Λόγος «σὰρξ ἐγένετο» γιὰ μᾶς. Τὸ μέλος, ὡς σύμφυτο ἐκπόρευμα τοῦ λόγου, σὲ ὅλες του τὶς διαβαθμίσεις, ἀποτελεῖ τὸ ἡχητικὸ ἔνδυμα τοῦ λόγου ποὺ θέλει νὰ μορφοποιήσει καὶ ἀποκαλύψει «τὸν ἐγκείμενον τοῖς ῥήμασι νοῦν», κατὰ τὴν σοφὴ διατύπωση τοῦ Γρηγορίου Νύσσης: «ἀνεπιτήδευτον τοῖς θεοῖς λόγοις ἐνείρας τὸ μέλος, ἐρμηνεύειν τῇ μελωδίᾳ τὴν τῶν λεγομένων διάνοιαν βούλεται τῇ ποιᾷ συνδιαθέσει τοῦ κατὰ τὴν φωνὴν τόνου τὸν ἐγκείμενον τοῖς ῥήμασι νοῦν, ὡς δυνατόν, ἐκκαλύπτων» (PG 44, 444). Λόγος καὶ Μέλος εἶναι δίδυμο ἐκπόρευμα καὶ μαζὶ ἐπιτήδευμα τῆς διάνοιας τοῦ ἀνθρώπου. Ποιὸ εἶναι πρῶτο καὶ ποιὸ δεῦτερο ἀπὸ τὰ δύο; Τὸ συναμφότερο!

Ὁ λόγος στὴ λατρεία διακρίνεται σαφῶς σὲ τρεῖς μεγάλες κατηγορίες· σὲ βιβλικὸ λόγο - τὰ ἀναγνώσματα, σὲ εὐχητικὸ λόγο - οἱ δεήσεις καὶ οἱ εὐχές, καὶ σὲ ὑμνητικὸ λόγο - οἱ ψαλμοὶ καὶ τὰ τροπάρια. Ὁ βιβλικὸς λόγος παραδόθηκε ἀπ' τὴν θεόπνευστη Ἀγία Γραφή, δηλαδὴ Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη, ὁ εὐχητικὸς λόγος ἀποθησαυρίστηκε στὸ Εὐχολόγιο, καὶ ὁ ὑμνητικὸς λόγος ἀποτελεῖ τὸ ἀπαύγασμα τῆς Ὑμνογραφίας.

§ α. Βιβλικὸς λόγος

Τὰ βιβλικά Ἀναγνώσματα, οἱ ἁρμόδιες, δηλαδή, περικοπές γιὰ τὴν κάθε ἐορτὴ, ἀφοροῦν, πρῶτο, στίς Προφητείες κυρίως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ ἐπιστημολογικὰ τὸν τελευταῖο αἰῶνα λέγεται ὅτι ἀποτελοῦν τὸ Προφητολόγιον· δεῦτερο, στίς Εὐαγγελικὲς περικοπές τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἀπαρτίζουν τὸ βιβλίον Εὐαγγέλιον, ποὺ ἀπαντᾷ, καὶ πάλι ἐπιστημολογικά, ἄλλ' ἴσως ὄχι ὀρθά, ὡς Εὐαγγελιστάριον· καὶ τρίτο, στίς Πράξεις καὶ τὶς Ἐπιστολὲς τῶν Ἀποστόλων, καὶ γνωρίζονται ὡς Ἀπόστολος καὶ, ἐπιστημολογικά, ὡς Πραξαπόστολος.

Ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δὲν εἶναι μόνον οἱ Προφητείες, ἀλλὰ καὶ ἄλλες περικοπές ἀπὸ ἄλλα μὴ προφητικά βιβλία, καθὼς καὶ ἀπ' τὰ ποιητικά βιβλία καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀπ' τὴν βίβλον τῶν Ψαλμῶν. Οἱ ψαλμοί, κατὰ τὸ Ἑνοριακὸ ἢ Ἀσματικὸ ἢ Κοσμικὸ Βυζαντινὸ Τυπικὸ ἦταν πάντοτε ὅλοι ψαλμοί. Κατὰ τὸ ἰσχύον Μοναστηριακὸ Τυπικὸ εἶναι κυρίως ἀπαγγελτοὶ 'χῦμα', καὶ μόνον ἓνας μικρὸς ἀριθμὸς, περὶ τοὺς εἴκοσι ψαλμοί, εἶναι ψαλμοί.

§ β. Εὐχητικὸς λόγος

Οἱ Εὐχές καὶ οἱ Δεήσεις, τὸ πρωταρχικὸ στοιχεῖο τῆς

ἀναφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου στὸν Θεό, ἀναπτύχθηκαν ἀπ' τοὺς ἀποστολικοὺς χρόνους καὶ συνέβαλαν στὴν τελικὴ διαμόρφωση τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νυχθημέρου, κατὰ τὰ δύο παράλληλα Τυπικά, Μοναστηριακὸ καὶ Ἑνοριακὸ, καὶ βέβαια καὶ τῶν ποικίλων λειτουργικῶν τύπων τῆς θείας Εὐχαριστίας καὶ τῶν ἄλλων Μυστηρίων. Παρ' ὅλον ὅτι ἀπ' τὸν δ' αἰῶνα ὑπάρχουν οἱ καταβολές τοῦ εὐχητικοῦ λόγου καὶ σαφῶς τὸν 5' αἰῶνα κανονίζονται οἱ διάφορες Ἀκολουθίες τοῦ νυχθημέρου, μὲ σχετικὴ Νεαρά τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τὸ πρῶτο Εὐχολόγιο παραδίδεται περὶ τὰ τέλη τοῦ 11' αἰῶνος (κώδικας Μπαρμπερίνι 336 τῆς Βατικανῆς Βιβλιοθήκης). Στὴν συνέχεια τὰ Εὐχολόγια μέχρι σήμερα στεγάζουν καὶ παραδίδουν τὴν πιὸ εὐγενικὴ ἀνάταση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν λόγο νὰ προσομιλήσει μὲ τὸν Θεό.

Οἱ παντοῖες Εὐχές εὐρίσκονται στοὺς οἰκείους τόπους τῶν Μυστηρίων καὶ τῶν Ἀκολουθιῶν, καὶ κατὰ τοῦτο εἶναι διεσπαρμένες σὲ πολλὰ καὶ διάφορα λειτουργικά βιβλία. Οἱ Εὐχές τῶν συναπτῶν Δεήσεων καὶ τῶν Ἀντιφώνων, κυρίως, διακρίνονται σὲ ἓνα κύριο εὐχητικὸ μέρος καὶ σὲ ἓνα ἀκροτελεύτιο μέρος, τὸ ὁποῖο καὶ ἀπαγγέλλεται «ἐκφώνως», δηλαδή ἐκφωνεῖται. Αὐτὸς ὁ προσδιορισμὸς «ἐκφώνως» προσδιορίζει, ἀντιστοίχως, καὶ τὸν τρόπο ἀναγνώσεως τοῦ προηγουμένου κυρίου μέρους τῆς Εὐχῆς.

§ γ. Ὑμνητικὸς λόγος

Εἶναι πρόδηλο ὅτι ὁ ὑμνητικὸς λόγος εἶναι κατ' ἐξοχὴν ὁ χριστιανικὸς ποιητικὸς λόγος τῆς Βυζαντινῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς νεώτερης καὶ τῆς σύγχρονης Ἑλληνικῆς Ὑμνογραφίας, κατὰ τὰ μεγάλα καὶ ἔξοχα πολύτροφα ὑμνογραφικὰ εἶδη τοῦ Κοντακίου καὶ τοῦ Κανόνος, ἀλλὰ καὶ τὰ μονότροφα πολλὰ καὶ ποικιλώνυμα Ἰδιόμελα, Αὐτόμελα καὶ Προσόμοια τροπάρια. Δίπλα σ' αὐτὸν τὸν χριστιανικὸ ὑμνητικὸ λόγο συμπορεύεται ὁ ψαλμικὸς ὑμνητικὸς λόγος τῆς ἐβραϊκῆς ποιήσεως, ὁ ὁποῖος καὶ συνυφαίνεται, ὡς προσαλλόμενοι στίχοι, μὲ τὰ παντοῖα χριστιανικά τροπάρια,

Ὁ ὑμνητικὸς λόγος, ἐνῶ παραδόθηκε μὲ τὸ Κοντακάριο, τὸ Εἰρμολόγιο καὶ τὸ Στιχηράριο, σήμερα βρίσκεται διεσπαρμένος στὰ λειτουργικά βιβλία, δηλαδή τὴν Παρακλητικὴ ἢ Μεγάλῃ Ὁτῶνχο, τὸ Τριώδιο, τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, τὸ Πεντηκοστάριο, καὶ τὰ Δώδεκα Μηναιᾶ, καὶ ἀποτελεῖ τὸ ὑμνογραφικὸ κείμενο, πάνω στὸ ὁποῖο ἀναπτύχθηκε ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ, δηλαδή ἡ θαυμαστὴ Ἑλληνικὴ Ψαλτικὴ Τέχνη.

Β'. Ἡ Ἐκφωνητική σημειογραφία

§ α. Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἐκφωνητικῆς σημειογραφίας

Ἡ ἐκφωνητική σημειογραφία ἐπινοήθηκε, καὶ εἶναι τὸ τέλειο, - τὸ τελειότερο στοὺς μουσικοὺς πολιτισμοὺς τῆς οἰκουμένης -, ἐκφωνητικὸ σύστημα, γιὰ τὰ βιβλικά Ἀναγνώσματα: δηλαδή, Προφητείες, Εὐαγγέλιο καὶ Πραξαπόστολο. Ἡ ἐκφωνητική, ὡστόσο, πράξι ἀφορᾷ, πέρα ἀπὸ τὰ βιβλικά Ἀναγνώσματα, καὶ στοὺς οἴκους τῶν Κοντακίων, σὲ συγκεκριμένους ψαλμοὺς (19ο καὶ 20ο) καὶ στὶς Εὐχὲς καὶ Δεήσεις.

Ἡ ἐκφωνητική σημειογραφία εἶναι ἀπότοκη τῶν προσφιδίων, ποὺ ἀπὸ τὸν β' πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα (ὁ Ἀλεξανδρινὸς φιλόλογος Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος, περίπου 260-180 π.Χ.) ἦταν ἤδη σὲ χρῆση γιὰ τὴν ἀπόδοση “τοῦ πάθους” τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας καὶ γιὰ “τὰς ἀναγνώσεις τῶν ποιημάτων”, ἀναπτύχθηκε τὸν η' - θ' αἰῶνα, ἔφτασε στὸ κορύφωμά της τὸν ι' - ιβ' αἰῶνα, συνέχισε τὸν ιγ' - ιδ' καὶ τὸν ιε' αἰῶνα ἀτόνησε καὶ ἐγκαταλείφθηκε. Τρεῖς κώδικες τοῦ 11ου - 12ου αἰῶνος (Λειμῶνος 38, Σινᾶ 8 καὶ 217) μᾶς παρέδωκαν τὸν κατάλογο μὲ τὰ ὀνόματα καὶ τὸ σχῆμα τῶν ἐκφωνητικῶν σημαδιῶν.

Τὰ σημαδία αὐτά, γραμμένα μὲ κόκκινη μελάνη στὰ χειρόγραφα, εἶναι δεκατέσσερα καὶ λειτουργοῦσαν ἀνά ζεύγη, ζεύγη ὁμοίων ἢ ἀνομοίων ἐκφωνητικῶν σημαδιῶν κατὰ περίπτωσιν· δηλαδή, ἓνα σημαδί στὴν ἀρχὴ καὶ ἓνα ἄλλο στὸ τέλος μιᾶς φράσεως ἢ ἐνὸς νοήματος ἢ καὶ μιᾶς μόνης λέξεως. Αὐτὴ ἡ παρασῆμανση κανόνιζε ἓνα ἐκφωνητικὸ μόρφωμα κάθε φορά. Εἶναι πρόδηλο ὅτι τὰ ἐκφωνητικά σημαδία δὲν ἔδειχναν συγκεκριμένο διάστημα, γιὰ αὐτὸ καὶ δὲν ὑπάρχει καμιά ἐνδειξη συγκεκριμένου ἤχου ποὺ νὰ διέπει τὴν λειτουργία τους καὶ τὴν ἐνέργειά τους.

§ β. Ἐκφωνητικά μορφώματα

Ὑπάρχει μιὰ ποικιλία συνδυασμῶν τῶν ἐκφωνητικῶν σημαδιῶν, προκειμένου νὰ καταρτισθοῦν ζεύγη, καὶ ὑπάρχει ἐλευθερία ἀπ' τοὺς τονιστὲς κατὰ ἐποχὲς νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ ἐκφωνητικά μορφώματα μὲ ἄλλη σειρὰ καὶ διαδοχῇ, κατὰ τὸ τόνισμα τῶν ἰδίων περικοπῶν. Δηλαδή, τὰ ἐκφωνητικά μελίσματα εἶναι μὲν τὰ ἴδια, ἀν παρασημαίνονται μὲ τὰ ἴδια ἐκφωνητικά ζεύγη σημαδιῶν, διαδέχονται, ὅμως, τὸ ἓνα τὸ ἄλλο μὲ διαφορετικὴ σειρὰ. Κάποια στερεότυπα, ποὺ ἀπαραίτητα ἐπαναλαμβάνονται, ὑπάρχουν· κυρίως στὶς ἐνάρξεις τῶν περικοπῶν, στὰ τέλη τῶν φραστικῶν νοημάτων καὶ στὸ τέλος τῆς ὅλης περικοπῆς.

§ γ. Ἡ βυζαντινὴ ἐκφωνητικὴ πράξι

Ὅλες οἱ βιβλικὲς περικοπὲς τῶν ἑορτῶν, δηλαδή Προφητείες, Εὐαγγέλια, Ἀπόστολοι, εἶναι παρασημασμένες μὲ τὰ κόκκινα ἐκφωνητικά σημαδία, σὲ μιὰ χρονικὴ περίοδο ὀκτῶ τουλάχιστον αἰώνων· ἀπ' τὸν ὄγδοο μέχρι καὶ τὸν δεκατοπέμπτου! Στὶς περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται γιὰ πιστὴ ἀντιγραφή τῶν ἐκφωνητικῶν τονισμῶν ἀπ' τοὺς διάφορους κωδικογράφους. Ὑπάρχει ὅμως σαφῶς καὶ διαφορετικὸς τονισμὸς ἀπὸ διαφόρους κατὰ καιροὺς τονιστὲς, οἱ ὁποῖοι κατέγραφαν μὴν ἐπιχώρια ἐκφωνητικὴ παράδοση ἢ καὶ δική τους προσωπικὴ ἐκφωνητικὴ προτίμηση. Ἐνα μονάχα ὄνομα τονιστοῦ γνωρίζουμε, τοῦ Ἀρσαβῆρ, σὲ κώδικα τῆς μονῆς Λειμῶνος τοῦ ι' αἰῶνος (κώδικας 55, φ. 50β· «Ἀρσαβῆς ἔστιν, ὁ τονίσας τὴν βίβλον ταύτην, Ἀμήν»).

Τὸ πλῆθος τῶν χειρογράφων, Εὐαγγελίων - Πραξαποστόλων - Προφητολογίων, ὁ ὡκεανὸς τῶν ἐκφωνητικῶν μελισμάτων σ' αὐτὰ τὰ βιβλικά Ἀναγνώσματα καὶ ἡ μακραίωνη χειρόγραφη παράδοση, μέχρι τὸν ιε' αἰῶνα μαρτυροῦν μιὰ σταθερὴ ἐκφωνητικὴ παράδοση καὶ κανοναρχοῦν τὸ χρέος τῆς σοβαρότητος μὲ τὴν ὁποία πρέπει νὰ προσεγγίζουμε τὸ θέμα τῆς ἐκφωνητικῆς ἀπαγγελίας, καὶ ὅχι, βέβαια, ἀπλῆς ἀναγνώσεως, τῶν βιβλικῶν Ἀναγνωσμάτων στὴ λατρεία.

Γ'. Ἡ παράδοση τοῦ λόγου τῆς λατρείας. Θεολογικὴ προσέγγιση.

§ α. Τὰ βιβλικά ἀναγνώσματα - ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ

Τὰ βιβλικά Ἀναγνώσματα εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ποὺ ἐκφωνεῖται κατὰ τὴν λατρεία γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν οἱ πιστοί, οἱ ἄνθρωποι γενικά, σὲ ὅλες τὶς ἐποχές. Εἶναι ἡ ἀποκάλυψη τῶν βουλῶν καὶ τῶν βουλήσεων τοῦ Θεοῦ καὶ, κατὰ τὸν Γερμανὸ Κωνσταντινουπόλεως, εἶναι «παρουσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ» (Ἱστορία ἐκκλησιαστικῆς καὶ μυστικῆς θεωρίας), ἢ «ἐκεῖνος, (δηλαδή ὁ Χριστὸς) διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ὁρᾶται φθεγγόμενος» (Ἑρμηνεία ξθ', τοῖς Συμῶν Θεσσαλονίκης). Στὴ λατρεία δὲν γίνεται μελέτη ἢ σπουδὴ ἢ ἐρμηνεία τῆς θείας Γραφῆς. Ἡ Γραφή εἶναι θεόπνευστη· δὲν ὑπόκειται σὲ ἀμφισβήτηση. Ἐκφωνεῖται νὰ ἐντυπωθῇ· ἐκφωνεῖται νὰ τὴν ἀκοῦμε καὶ νὰ ἀποκρινομάστε· νὰ διαλεγόμαστε μὲ τὸν Θεό. Πρόκειται, δηλαδή, γιὰ κορυφαία στιγμὴ διαλόγου καὶ γιὰ ὑψιστὴ ἐπισημότητα. Κι ἐπειδὴ εἶναι θεῖα τὰ λόγια ἐρχονται ἀπ' τὰ ἔσχατα καὶ ἀποβλέπουν στὸ μέλλον, τὴν τελείωση τῶν πιστῶν ποὺ λατρεῦουν.

Καὶ πάλι, ἐπειδὴ εἶναι θεῖα τὰ λόγια, ἡ ἐκφορὰ τους

ἡ ἐκφώνησή τους δὲν εἶναι ὑποκειμενικὴ ὑπόθεση τοῦ καθενός, ἀλλὰ τῆς φύλακος παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ψαλτικῆς καὶ ἐκφωνητικῆς τέχνης ποὺ τὴν ὀριοθέτησαν αὐτὴν τὴν παράδοση.

§ β. Ὁ εὐχητικὸς λόγος - ἡ ἀναφορά τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὴ μέση φωνή

Ὁ εὐχητικὸς λόγος εἶναι ἡ ἀναφορά μας μετὰ τὸν λόγο στὸν Λόγο· εἶναι τὸ ἓνα μέρος τοῦ διαλόγου. Τὸ ἄλλο μέρος εἶναι ὁ λόγος ἡ ἡ ἀπόκριση τοῦ Θεοῦ μέσα ἀπ' τὶς θείες Γραφές.

Ὁ εὐχητικὸς λόγος ἀναγινώσκεται πάντοτε εἰς ἐπήκοον, καὶ πάντοτε μετὰ τὴν «μέση φωνή», δηλαδή τὴν ἐμμελῆ ἐκφορὰ τῆς φωνῆς περὶ μία ἡχητικὴ βάση, καὶ ὄχι μουσικὴ ἐπιτήδευση μετὰ φωνητικὰ διαστήματα ὁργανωμένα σὲ τετράχορδα καὶ πεντάχορδα. Μετὰ τὴ «μέση φωνή» γίνονται «οἱ ἀναγνώσεις τῶν ποιημάτων», καὶ προκύπτει τὸ μαρτυρούμενο «λογασιδικὸ» ὕψος, ἡ ἡ ἀνάγνωση «κατὰ διαστολήν», ἡ ἡ «εὐσημος ἀνάγνωσης», κατὰ τὶς μαρτυρίες τῶν μουσικῶν καὶ φιλολόγων - γραμματικῶν γιὰ τὴν ἀνάγνωση τῶν ἐπισήμων κειμένων στίς δημόσιες συνάξεις (Ἀριστείδης Κοῖντιλιανός, Ἀριστόξενος, Διονύσιος ὁ Θράξ, Εὐθάλιος). Τὸ μέλος, μετὰ τὴν χρῆση τῶν ἐκφωνητικῶν σημαδιῶν, χρωματίζει «τὸν νοῦν τῶν ἀναγινωσκομένων» καὶ τὸν καθιστᾷ «ἐντυπώτερο» στὰ ὦτα καὶ τὶς καρδιές τῶν ἀκροατῶν.

§ γ. Τὸ ἀκροτελεύτιο τῶν Εὐχῶν καὶ οἱ Δεήσεις - «ἐκφώνως» καὶ «κατὰ πλάτος»

Οἱ Εὐχές ἀναγινώσκονται ἐμμελῶς καὶ ἱεροπρεπῶς, —κατὰ τὸ «ἱεουργοῦμεν τὸν λόγον» τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου—, καὶ τὸ ἀκροτελεύτιο «ἐκφώνως» ἐκφωνεῖται μετὰ μουσικὰ ἐντονώτερη ἔμφαση.

Οἱ Δεήσεις ἐκφωνοῦνται «κατὰ πλάτος», γιὰ νὰ ἀντιστοιχοῦν στὴν «κατὰ πλάτος» ἐνστάλαξη τοῦ Θεοῦ λόγου καὶ νὰ προσδίδουν σοβαρότητα στὴν πράξη τῶν διατυπωμένων αἰτήσεων - δεήσεων, μετὰ τὴν προσδοκία νὰ γίνουν ἀκουστές, «πρὸς τὸ συμφέρον τῆς αἰτήσεως».

Δ'. Οἱ παράγοντες τῆς λατρείας

§ α. Οἱ Παπάδες - κληρικοί: 'εὐαγγελιστές' - 'ἄρχοντες τῶν κοντακίων' - διάκονοι

Οἱ παράγοντες τῆς λατρείας εἶναι οἱ 'Παπάδες' καὶ οἱ Ψάλτες. Ὁ βυζαντινὸς ὁρος Παπάδες χαρακτηρίζει γενικὰ ὅλα τὰ πρόσωπα ποὺ ἀσχολοῦνται μετὰ τὴν «Παπαδικὴ Τέχνη», δηλαδή μετὰ τὴν Ψαλτικὴ Τέχνη, ἡ τὴν μουσικὴ τῆς λατρείας. Τὰ πρόσωπα αὐτὰ ἦταν, κατὰ κύριο

λόγο, οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ κληρικοί, μετὰ τὰ διάφορα ὁφφίκια τους, ὡς πρὸς τὴν ψαλτικὴ τους θέση, καὶ οἱ ψάλτες ποὺ ἀπήρτιζαν τοὺς χοροὺς τῶν ψαλτῶν, κατὰ διάφορα, πάλι ψαλτικά ὁφφίκια τῆς κοσμικῆς τάξεως. Καὶ οἱ ψάλτες ἀνῆκαν στὸν κατώτερο κλῆρο, καὶ συνεκδοχικὰ νοοῦνται καὶ οἱ κοσμικοὶ ψάλτες μέσα στὸν γενικὸ ὄρο Παπάδες.

Οἱ κληρικοὶ δὲν εἶναι ψάλτες, ἀκόμα κι ἂν προέρχονται ἀπ' τὴν ἱεροψαλτικὴ τάξη ἡ ἐπιδίδονται μετὰ ἐπιτηδεύματα στὴν Ψαλτικὴ Τέχνη· ἀνήκουν, πάντως, Παπάδες καὶ Ψάλτες, στὴν παπαδικὴ χορεία τῶν μυστῶν τῆς μουσικῆς τῆς λατρείας. Οἱ κληρικοὶ ἀναγινώσκουν καὶ ἐκφωνοῦν, καὶ οἱ ψάλτες ψάλλουν. Αὐτὸ κανοναρχεῖ ἡ παράδοση.

Καὶ ἀντιμετάθεση τῶν ρόλων τῶν Παπάδων καὶ Ψαλτῶν εἶναι ξένη πρὸς τὴν παράδοση. Δὲν ἐκφωνοῦν τοὺς στίχους τῶν Ἀντιφώνων καὶ δὲν κανοναρχοῦν οἱ κληρικοὶ στοὺς ψάλτες· καὶ τὸ κυριώτερο, δὲν ψάλλουν οἱ ἀρχιερεῖς, καταργώντας τὸν δεξιὸ χορὸ ψαλτῶν, ἀλλὰ ψάλλματα πέρα ἀπ' τὰ παραδεδομένα, δηλαδή τὶς Καταβασίες καὶ τὴν Θ' ὠδὴ τῶν Κανόνων ἡ τὰ Μεγαλυνάρια μετὰ τὴν ἐπωδὴ «Τὴν τιμιωτέραν». Οἱ ψάλτες, πάλι, δὲν ἐκφωνοῦν Δεήσεις καὶ δὲν ἀναγινώσκουν Εὐχές. Τὸ ἀποστολικὸ λόγιο «πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γενέσθω» ἀποκλείει ἀλλότριο συμφυρμὸ κατὰ τὴν τέλεση τῶν Ἀκολουθιῶν καὶ τῶν Μυστηρίων.

Ἡ παράδοση, εἰδικότερα, παρακελεῖται νὰ ἐκφωνεῖ τὶς Δεήσεις ὁ διάκονος καὶ νὰ διακονεῖ καὶ ἀποδίδει τὸν ὄρο καὶ τὸ ὁφφίκιο «Εὐαγγελιστής» σὲ διάκονο ἢ πρεσβύτερο, γιὰ τὴν ἐπιμελῆ ἐτοιμασία πρὸς ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία, κάθε φορὰ, τῆς συγκεκριμένης Εὐαγγελικῆς περικοπῆς. Τὸ ἄλλο ὁφφίκιο τοῦ «Ἀρχοντος τῶν Κοντακίων» ἀφορᾷ κυρίως σὲ λαϊκὸ ἀπ' τὴν χορεία τῶν Ἀναγνωστῶν, καὶ λιγότερο σὲ κληρικὸ, γιὰ τὴν ἐκφωνη ἀπαγγελία τῶν οἰκων τῶν Κοντακίων. Σήμερα, βέβαια, ἡ ἐκφωνητικὴ πράξη γνωρίζει μόνον καὶ ἀνέχεται τοὺς κληρικούς νὰ ἐκφωνοῦν τοὺς οἰκούς τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, ἡ καὶ στὸ ἐξῆς καὶ τοῦ Κοντακίου τῶν Χριστουγέννων τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ.

Ἡ καλλιφωνία ἡ εὐφωνία καὶ ἡ μουσικότητα τῶν παπάδων - κληρικῶν εἶναι ἀπαραίτητα στοιχεῖα· καὶ γιὰ τὴν συμφωνία ἡ ἁρμονία μετὰ τοὺς χοροὺς τῶν ψαλτῶν, καὶ γιὰ τὴν εὐκρίνεια καὶ τὴν ἐμμελῆ ἀπαγγελία τοῦ λειτουργικοῦ λόγου. Καὶ σώζεται ἔτσι καὶ ὁ ὀφειλόμενος σεβασμὸς πρὸς τὴν σύναξη τῶν πιστῶν, μετὰ τὴν ἀναπτυ-

γμένη αἴσθηση τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ωραίου, ποῦ καὶ ἂν δὲν τὴν ἔχουν πρέπει νὰ τοὺς τὴν ἐμπνέουμε καὶ τὴν καλλιεργοῦμε, καὶ δὲν ζημιώνονται οἱ σκοποὶ τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ ἀποβλέπουν στὴν «μετὰ τέρψεως» καὶ μουσικῆς τερπνότητος ἐνστάλαξη στὶς καρδιές τους τῶν θείων λόγων. Οἱ κακοφωνίες, εἶναι αὐτονόητο, καταστρέφουν τὸ καίριο στοιχεῖο τῆς Αἰσθητικῆς, δηλαδή τὴν ἰσορροπία μουσικῆς ἔκφραση, καὶ ἄρα τὴν ἡχητικὴ ἀπόλαυση.

§ β. *Οἱ ψάλτες: “ἀναγνώστες” - “(πρωτ)αποστολάριοι”*

Οἱ κοσμικοὶ ψάλτες, ποῦ ἀπαρτίζουν τὸν βυζαντινὸ Χορὸ Ψαλτῶν, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν θέσπιση τῆς Γ΄ Νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀριθμεῖ 25 ψάλτες, ἀριθμὸς ποῦ δὲν αὐξήθηκε ποτὲ μετέπειτα, κατὰ τὰ βυζαντινὰ Τυπικὰ καὶ τὰ “Τακτικά”, δηλαδή τοὺς καταλόγους τῶν ὁφικίων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, διακρίνονται σὲ διάφορα ὁφίκια τῆς τάξεως τῶν «κοσμικῶν κληρικῶν». Τὰ κοινότερα καὶ γνωστὰ ὁφίκια εἶναι τοῦ Ἀναγνώστου, τοῦ Πρωτοψάλτου, τοῦ Λαμπαδαρίου, καὶ τοῦ Δομεστίκου. Ἐδῶ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν ὅλα τὰ ψαλτικά ὁφίκια. Ἰσως, μόνο, πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι ἀριθμοῦνται κατὰ πεντάδες καὶ ὅτι τὰ κυριώτερα ἀποτελοῦν τὴν ἑβδομὴ πεντάδα ὁφικίων.

Ἡ τάξη τῶν Ἀναγνώστων, ποῦ ἔχει σχέση μὲ τὰ παντοῖα ἀναγνώσματα στὴ λατρεία, περιλαμβάνει τὰ ἀκόλουθα τρία ὁφίκια, καὶ ἄρα διακρίνει τοὺς συγκεκριμένους ρόλους τῶν Ἀναγνώστων αὐτῶν· τὸν προμικῆριο (πρῶτο τῆς τάξεως τῶν Ἀναγνώστων), τὸν ἄρχοντα τῶν Κοντακίων, καὶ τὸν ἀποστολάριο καὶ πρωταποστολάριο. Τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ Χοροῦ Ψαλτῶν μὲ συγκεκριμένα ὁφίκια, δηλαδή ὁ λαοσυνάκτης, ὁ κανονάρχος καὶ πρωτοκανόναρχος, καθὼς καὶ οἱ χωρὶς ὁφίκια μονοφωνήρηδες καὶ βαστακτὲς ἢ ἰσοκράτες, συνθέτουν καὶ συναποτελοῦν τὴν πολυεῖδεια καὶ πολυποικιλία τῆς βυζαντινῆς ψαλτικῆς ἐκφράσεως καὶ πράξεως καὶ παραδόσεως.

Εἰδικότερα, τώρα, γιὰ τὴν ἔκφωνη ἀνάγνωση ἢ ἐμμελῆ ἀπαγγελία τοῦ Ἀποστόλου, τὰ Τυπικὰ ἀναφέρονται στὴν τάξη τῶν Ἀναγνώστων, καὶ ἀπ’ αὐτοὺς διακρίνουν τὸν Ἀποστολάριο καὶ τὸν Πρωταποστολάριο, γιὰ τὴν ἐπιμελῆ ἐτοιμασία τῆς ἐκφωνήσεως τῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς. Συγκεκριμένα: «Καὶ τοῦτο δῆλον ἀπ’ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος, διατὶ ὄντων πολλῶν ἐκείνων, ὅπου ἔκαμναν ἀνάγνωσιν τῶν Ἀποστόλων, ὁ πρῶτος τούτων ἐλέγετο

Πρωταποστολάριος, καὶ ἦτον εἰς τὴν τάξιν Ἀναγνώστης» (Χρυσάνθου τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων, *Συνταγματίον περὶ τῶν Ὀφικίων, Κληρικῶν καὶ Ἀρχοντικίων, τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας*, 1715, σ. να’).

Σήμερα, ποῦ ἡ σύνθεση τοῦ χοροῦ ψαλτῶν δὲν ἔχει δυστυχῶς, τὴν βυζαντινὴ ὁργάνωση, καὶ ἡ τάξη τῶν Ἀναγνώστων εἶναι ἐντελῶς παραμελημένη, παρ’ ὅλον ὅτ εἶναι γνωστὴ καὶ ἐνεργεῖται ἀπὸ κάποιους ἀρχιερεῖς ἰ πράξη τῆς χειροθεσίας Ἀναγνώστου, καὶ ἡ ἀπαγγελία τοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος γίνεται, - καὶ πρέπει νὰ γίνεται -, ἀπ’ τοὺς ψάλτες. Κάποιοι αὐτόκλητοι ἀναγνώστες καὶ εὐλαβεῖς κατὰ τ’ ἄλλα ἐκπαιδευτικοὶ ἢ ὅποι οἰδήποτε ἄλλοι ποῦ παρεισχωροῦν στὸν ψαλτικὸ χορὸ δὲν εἶναι οἱ ἀρμοδιώτεροι γιὰ τὶς παντοῖες ἀναγνώσεις στὴ λατρεία. Τὴν εὐθύνη γιὰ ὅσα ἀφοροῦν στὰ ψαλτικά καὶ στὰ ἀναγνώσματα ἀπ’ τὰ ψαλτικά ἀναλόγια εἶχε καὶ πρέπει πάντοτε νὰ ἔχει ὁ πρωτοψάλτης, ἀναλαμβάνοντας τὸν ρόλο καὶ τοῦ τυπικάρου.

Ε΄. *Ἡ σημερινὴ ἐκφωνητικὴ πράξη*

§ α. *Ὁ ἦχος δ΄ Ἀγία*

Ἡ βυζαντινὴ ἐκφωνητικὴ σημειογραφία, λησμονήθηκε, ὅπως προαναφέρθηκε, τὸν ιε΄ αἰῶνα καὶ δὲν ἀναβίωσε κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴ καὶ νεώτερη ἑλληνικὴ ἐποχὴ. Ἡ ἐκφωνητικὴ, ὅμως, πράξη εἶναι βέβαιο ὅτι συμπαράκολούθησε τὴν ψαλτικὴ ἀνανέωση καὶ αἴγλη κατὰ τὸν ιζ΄ καὶ ιη΄ αἰῶνα. Ἡ ἐπινόηση καὶ ἡ καθιέρωση τῆς ἀναλυτικῆς σημειογραφίας τῆς Νέας Μεθόδου τῶν τριῶν διδασκάλων (Χρυσάνθου - Γρηγορίου - Χουρμουζίου) κατὰ τὸ 1814 - 15 στὴν Κωνσταντινούπολη, ἀποτελεῖ σταθμὸ καὶ γιὰ τὴν καταγραφή πλέον μὲ τὴν ἀναλυτικὴ σημειογραφία τῆς ἐκφωνητικῆς παραδόσεως. Ὑπάρχει ἰ μαρτυρία ὅτι ὁ Γρηγόριος Πρωτοψάλτης, πρῶτος αὐτὸς κατέγραψε καὶ τὸ ἐκ παραδόσεως σωζόμενο μέλος, σὶ ἦχο δ΄ Ἀγία μὲ τὴ χρῶα τοῦ Κλιτοῦ, τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ Ἀποστόλου· συγκεκριμένα, τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου «*Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰσῆλθεν ἰ Ἰησοῦς εἰς κώμην τινά*», καὶ τοῦ Ἀποστόλου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ «*Ἀδελφοί, ὁ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι*» (Γ΄ Ἱ. Παπαδοπούλου, Συμβολαὶ ..., 1890, σ. 330). Δυστυχῶς δὲν βρέθηκαν οἱ πρῶτες αὐτὲς καταγραφὲς τῶν βιβλικῶν ἀναγνώσμάτων. Ἀργότερα, τὸ 1868, ὁ Κυριακὸς Φιλοξένης περιέλαβε στὸ «*Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς*» (σ. 6), τὴν καταγραφή τοῦ ἐκφω-

νητικοῦ μέλους τῆς ἀρχῆς τοῦ α' οἴκου τοῦ Ἀκαθίστου «Ἀγγέλως πρωτοστάτης» καὶ τοῦ ἐφυμνίου «Χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε», σὲ ἦχο δ' Ὑγια μὲ τὴν χροὰ Κλιτόν, πάλι, ποὺ εἶναι ἡ παλαιὰ βυζαντινὴ (ἀπ' τὸν ι' αἰῶνα) φθορὰ μὲ τὸ ὄνομα «Ἡμίφθορον». Καὶ εἶναι αὐτὸ τὸ δεῖγμα τὸ πρῶτο γνωστὸ ἐκφωνητικὸ μέλισμα. Στὴ συνένχεια, ὁ Κωνσταντῖνος Ψάχος κατέγραψε, μὲ τὸ μέλος τῆς ἰδίας πάλι χροᾶς, δηλαδὴ τοῦ Κλιτοῦ, καὶ Εὐαγγελικὴ καὶ Ἀποστολικὴ περικοπή, τὸ 1905.

Ἡ ἱστορικὴ ἐπισκόπηση τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος εἶναι ἓνα μεγάλο κεφάλαιο γιὰ τὴν ἐκφωνητικὴ παράδοση, μὲ ἀπτότερα παραδείγματα, καὶ γραπτὰ, δηλαδὴ σημειογραφικά, καὶ ἡχητικά, δηλαδὴ ἡχογραφημένα δείγματα. Τὴν τελευταία μάλιστα πεντηκονταετία οἱ διδάσκαλοι τῆς Ψαλτικῆς καὶ οἱ Πρωτοψάλτες μας καὶ σύγχρονοι μελοποιοὶ παρέδωκαν ἀρκετὲς ἀποστολικὲς καὶ εὐαγγελικὲς περικοπὲς τονισμένες μὲ τὴν ἀναλυτικὴ σημειογραφία, σὲ δ' ἦχο καὶ κυρίως σὲ πλάγιο τέταρτο, μὲ μᾶλλον ἐκφωνητικὸ ὕφος τὶς περισσότερες φορές.

Ἡ σύγχρονη, λοιπόν, παράδοση, ἐπικυρώνοντας τὴν παλαιότερη ἀδιάκοπη ἐκφωνητικὴ πράξη, ἐπέβαλε τὸν δ' ἦχο Ὑγια μὲ τὴν λεγόμενη χροὰ Κλιτόν, γιὰ «λεπτὰ» δηλαδὴ διαστήματα φωνῆς, στὴν κατάβαση, κυρίως, ἀπ' τὴ φωνητικὴ βάση, ποὺ εἶναι στὴν μεσότητα τῆς ἀνθρώπινης φωνῆς· ἐπομένως καὶ στὴ μέση περιοχὴ τῶν ἡχων. Καὶ ὁ β' ἦχος Νεανες, εἶναι στὴν ἴδια ἡχητικὴ βάση καὶ εὐκόλα ἀλλάσσεται μὲ τὸν δ' ἦχο. Ἀκόμα κι ἂν ὁ ἦχος ὑπολανθανόντως εἶναι ὁ πλάγιος τοῦ δ' καὶ ὡς φωνητικὴ βάση λαμβάνεται ἡ ἑπταφωνία του, δηλαδὴ ἡ ὑψηλὴ φωνητικὴ περιοχὴ, τὰ διαστήματα γιὰ τὰ ἐκφωνητικὰ μελίσματα εἶναι τῆς χροᾶς τοῦ Κλιτοῦ, εἴτε σκληρὰ εἴτε μαλακά.

§ β. Ὅλοι οἱ ἦχοι

Ἡ ἀνάπτυξη τῆς Ψαλτικῆς τὸν τελευταῖο καιρὸ, τὴν τελευταία πεντηκονταετία, ὅσον ἀφορᾷ κυρίως στὸν ψαλτὸ τρόπο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, - κι εἶναι πολλοὶ λόγοι ποὺ συνέβαλαν ἢ καὶ φταῖνε γι' αὐτὸ - , ἐπέβαλε ὅλους τοὺς ἦχους γιὰ τὶς παντοῖες ἐκφωνήσεις, οἱ ὁποῖες δὲν εἶναι πλέον ἐκφωνήσεις ἀλλὰ ἰδιότυπη ψαλμωδία, ποὺ ἐκτυλίσσεται σὲ ὅλη τὴν φωνητικὴν περιοχὴ τοῦ κάθε ἡχου, κατὰ τὴν ἀρέσκεια ἢ τὴν ἐμπνευση τῆς στιγμῆς τοῦ κάθε κληρικοῦ, διακόνου, πρεσβυτέρου ἢ καὶ ἀρχιερέως. Ἡ σύγχρονη αὐτὴ πράξη τῆς μελικῆς καὶ ὄχι τῆς ἐκφωνητικῆς ἀπαγγελίας τῶν Δεήσεων καὶ Εὐχῶν ἐπη-

ρέασε καὶ τὴν ἐκφωνὴ ἀπαγγελία τόσο τῶν βιβλικῶν ἀναγνωσμάτων, ὅσο καὶ τῶν οἰκῶν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, ἀκόμα καὶ τῶν Εὐχῶν τοῦ Ἀποδείπνου, δηλαδὴ «Ἀσπιδε, ἀμόλυντε - Καὶ δὸς ἡμῖν Δέσποτα». Καὶ ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ μᾶς παραδόθηκαν συγκεκριμένες Ἀποστολικὲς περικοπὲς μελοποιημένες μᾶλλον περιτεχνα, καὶ ὄχι ἀπλᾶ ἐκφωνητικά· γι' αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ σὲ ἄλλους ἦχους, ὅπως σὲ πλ. β' ἢ σὲ πλ. α'. Εἶναι φανερὸ ὅτι ἐδῶ ἔχουμε ἐκτροπὴ ἀπ' τὴν ἐκφωνητικὴν παράδοση τοῦ βιβλικοῦ καὶ εὐχητικοῦ λόγου στὴ λατρεία.

§ γ. Ἐναρμονισμὸς Ψαλτῶν - Παπάδων

Κληρικοὶ καὶ ψάλτες εἶναι οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ πιστοῦ λαοῦ κατὰ τὶς δημόσιες λατρευτικὲς συνάξεις· εἶναι οἱ ἄνθρωποι, στὴ φωνὴ τῶν ὁποίων ἐμπιστεύονται οἱ πιστοὶ τὶς δεήσεις τους καὶ τὴν ἀναφορὰ τους στὸ Θεό. Δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ ἐκφέρουν αὐτὲς τὶς δεήσεις καὶ ἀναφορὲς ὅπως θέλουν, ἀλλ' ὅπως ἡ μακραίωνη παράδοση τῆς Ἐκκλησίας ὑπαγορεύει καὶ κανοναρχεῖ.

Τὸ ὀρθὸ καὶ ἀκλινὲς ἀπ' τὴν παράδοση εἶναι νὰ ἐναρμονίζονται οἱ κληρικοὶ μὲ τὸν ἦχο τῶν ψαλλομένων Κανόνων, - γιὰ τὶς μεσώδιες αἰτήσεις, ἢ ἄλλων τροπαρίων, καὶ νὰ ἐκφωνοῦν σὲ κάποια ἁρμονικὴ περιοχὴ τοῦ ἡχου, δηλαδὴ τὴν βάση, ἢ τὴν μεσότητα, ἢ καὶ τὴν κορυφὴ τοῦ ἡχου, καὶ ὄχι νὰ ψάλουν. Κατὰ τὴν μουσικότητά τους μποροῦν νὰ χρωματίζουν τὴν ἐκφώνηση τοῦ λογαοιδικοῦ μέλους, σὲ ὁποιαδήποτε ἁρμονικὴ ἡχητικὴν βάση, μὲ τὸ ὕφος καὶ τὴν «γνωριστικὴν ἰδέαν» τοῦ ψαλλομένου ἀπ' τοὺς ψάλτες ἡχου. Τόσο, ὅμως, μόνο. Τὸ ἴδιο καὶ κατὰ τὴν Ἀναφορὰ τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὅταν δὲν ἐκφωνεῖται σὲ ἀπλὸ ὕφος τοῦ δ' ἡχου μὲ τὸ μέλος τῆς χροᾶς Κλιτόν, ἀλλὰ ψάλλεται σὲ κάποιο συγκεκριμένον ἦχο· οἱ κληρικοὶ πρέπει νὰ ἐκφωνοῦν σὲ κάποια ἁρμονικὴ ἡχητικὴν βάση τοῦ ψαλλομένου ἡχου, ἀπλᾶ, λιτά, ἐπιβλητικὰ· ἱερουργικῶς καὶ ἱεροπρεπῶς, καὶ ὄχι ψαλτικῶς.

ΣΤ'. Πρακτέα

§ α. Κατανόηση τοῦ κειμένου φιλολογικῆ - θεολογικῆ

Τὰ ὁφίγια τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τὰ σχετικὰ μὲ τὸ προκείμενο θέμα, τῆς ἐκφωνήσεως τῶν βιβλικῶν Ἀναγνωσμάτων καὶ τῶν Εὐχῶν καὶ Δεήσεων, εἶναι ὁ Εὐαγγελιστὴς καὶ ὁ Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ Ἀποστολάρχιος - Πρωταποστολάρχιος καὶ ὁ Διδάσκαλος τοῦ Ἀποστόλου, καὶ ὁ Ἀρχὼν τῶν Κοντακίων. Ὅλη αὐτὴ ἡ ἰδιαίτερη ἀπόδοση τιμῆς καὶ συγχρόνως ἀνάθεση εὐθύ-

νης σὲ συγκεκριμένα πρόσωπα ἀπ' τὴν Ἐκκλησία, δηλώνει τὴν σοβαρότητα καὶ ὑπευθυνότητα κατὰ τὴν διακονία τοῦ λόγου, τὴν μελέτη καὶ καλὴ ἐτοιμασία γιὰ τὴν ἀπαγγελία τοῦ λόγου, καὶ μάλιστα τοῦ βιβλικοῦ λόγου, στὴ λατρεία.

Ἡ φιλολογικὴ μελέτη καὶ ἡ θεολογικὴ προσέγγιση, ὅπως τονίστηκε ἀπὸ ὄλους τοὺς εἰδικοὺς εἰσηγητές, ἀποτελεῖ πρῶτιστο μέλημα τῆς καλῆς ἐτοιμασίας γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ κειμένου πρῶτα ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν διάκονο τοῦ λόγου ποὺ θὰ τὸν ἐκφωνήσῃ. Ἡ κατανόηση θὰ ἀποκλείσει τὴν παρανόηση καὶ τὸν παράταιρο τονισμό τῶν νοημάτων κατὰ τὴν ἐκφωνη ἀπαγγελία. Πρέπει νὰ γίνουν κατανοητὰ τὰ νοήματα μὲ τὰ διάφορα συντακτικὰ ἢ καὶ ρητορικὰ καὶ ποιητικὰ σχήματα τοῦ κειμένου καὶ πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν ἀκολουθώντας σωστὴ γραμματικὴ στίξη, ποὺ καμιά φορὰ χρειάζεται διόρθωση. Ἡ θεολογικὴ προσέγγιση ὅπωςδήποτε ἐπισημαίνει τίς κύριες λέξεις ποὺ πρέπει νὰ προσέξῃ ὁ «μέλλον ἀπαγγέλλειν» γιὰ νὰ τίς χρωματίσει ἀνάλογα.

§ β. *Εὐκρίνεια*

Βασικὴ ἀρετὴ τῆς ὁποιασδήποτε ἀναγνώσεως εἶναι ἡ εὐκρίνεια. Ἀπαιτεῖται, ἰδιαίτερα, ὀρθὴ προφορὰ κάποιων φωνητικῶν ιδιοτυπιῶν τῆς γλώσσας μας καὶ ὀρθὴ ἐκφορὰ τῶν τονισμῶν καὶ τῶν ἐγκλιτικῶν τόνων, οἱ ὅποιοι, ὅταν ὑπάρχουν, εἶναι ἰσχυρότεροι ἀπ' τοὺς γραμματικούς τόνους τῶν λέξεων. Εἶναι εὐνόητο ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ λεπτομερὴς διδασκαλία τῶρα ἐδῶ γιὰ γλωσσικὲς λεπτομέρειες. Ἡ παράδοση καὶ διαφύλαξε καὶ διδάσκει τὸ ὀρθό, καὶ πρέπει νὰ μαθητεύουν οἱ διάκονοι τοῦ λόγου στοὺς πρὶν ἀπ' αὐτοὺς «ἐνευδοκίμησαντας» στὴν ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία.

§ γ. *Ρυθμικότητα - εὐμετρία - εὐαρμοσσία*

Ὁ βιβλικὸς καὶ ὁ εὐχητικὸς, καὶ βέβαια, καὶ ὁ ὕμνητικὸς λόγος εἶναι ἔντεχνος λόγος· εἶναι, στὴν κυριολεξία, λογοτεχνία στὴν ὑψίστη κορυφώσεώς της. Ὡς λογοτέχνημα ὁ λόγος τῆς λατρείας εἶναι ποιημένος μὲ εὐμετρία καὶ εὐαρμοσσία, δηλαδή μὲ σύμμετρος τονισμούς, ἢ ἰσοσύλλαβους καὶ ὁμοτονούντες λεκτικούς πόδες, δύο τουλάχιστον ἢ τρεῖς καὶ περισσότερους κατὰ σειρά. Παρατηρήστε τὰ πιὸ κοινὰ μας ἀκούσματα: «τοῦ Κυρίου / δεηθώμεν», ἢ «παρὰ τοῦ Κυρίου / αἰτησώμεθα», ἢ «Χριστῷ τῷ / Θεῷ πατρί / ῥαθώμεθα». Ὅλες οἱ Αἰτήσεις, καθὼς καὶ οἱ περίοδοι τῶν Εὐχῶν καὶ μάλιστα τὸ ἀκροτελεύ-

τιο τμήμα τους, ποιήματα καὶ αὐτὲς ὅπως καὶ οἱ στίχοι τῶν παντοίων ὑμνογραφημάτων, εἶναι ποιημένες σὲ ποιητικὸ «ἐμπερίοδο» λόγο· δηλαδή, ἀκολουθοῦν τὸν χρυσὸ κανόνα τῆς τέλεις ἐκφράσεως, νὰ ἔχουν ἀρχή, μέση καὶ τέλος καὶ νὰ ἐκφέρονται μὲ σύμμετρη τονικὴ ἀρμονία.

Μέλημα τοῦ καλοῦ ἀναγνώστου εἶναι ἡ καλὴ ἐτοιμασία νὰ ἀνακαλύπτει ὅτι ὑπάρχει ρυθμικότητα καὶ εὐμετρία καὶ εὐαρμοσσία, - καὶ ἀπαραιτήτως ὑπάρχουν στοὺς οἴκους τῶν Κοντακίων ποὺ εἶναι ἀκραιφνὴ ποιήματα - καὶ νὰ ἀναγινώσκει μὲ τὴν «μέση φωνή», μὲ τὴν ὁποία «*ποιούμεεν τὰς τῶν ποιημάτων ἀναγνώσεις*», προσέχοντας ἰδιαίτερα τοὺς σύμμετρος λεκτικούς τονισμούς, καὶ χρωματίζοντας μὲ τὰ παραδεδομένα ἐκφωνητικὰ μορφώματα «τὸν ἐμπεριεχόμενον νοῦν» τοῦ κειμένου, γιὰ νὰ τὸν μορφοποιήσῃ καὶ τὸν καταστήσῃ «ἐντυπώτερον» στοὺς ἀκροατές.

§ δ. *Τήρηση τῆς ἡχητικῆς αἰσθητικῆς - «εὐσχημόνων» καὶ κατὰ τάξιν»*

Βιβλικός, εὐχητικὸς καὶ ὕμνητικὸς λόγος· ἡ συστατικὴ ὁμοουσία τριάδα τῆς ἑλληνικῆς ὀρθόδοξης λατρείας, μὲ τὸ συνεκπορευόμενο καὶ συνεκφερόμενο πάντοτε μέλος. Τὰ βιβλικά Ἀναγνώσματα ἀναγινώσκονται κατὰ τὴν παράδοση τῆς ἐκφωνητικῆς ἀπαγγελίας· οἱ Εὐχὲς ἀναγινώσκονται κατὰ ποικίλες διαβαθμίσεις τῆς ἱεραρχικῆς ἀπαγγελίας καὶ ἀπαραιτήτως τὸ ἀκροτελεύτιο τμήμα τους προφέρεται «ἐκφώνως»· οἱ Αἰτήσεις ἐκφέρονται «κατὰ πλάτος» καὶ κατὰ τὴν ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία καὶ παράδοση στὴ μέση φωνητικὴ περιοχὴ, μὲ τὰ διαστήματα κυρίως τοῦ δ' ἤχου καὶ τῆς χροῆς «Κλιτόν» ἢ σὲ μιὰ ἀρμονικὴ ἡχητικὴ βάση τοῦ ψαλλομένου ἤχου καὶ πάλι ἐκφωνητικὰ καὶ μὲ τὴν «γνωριστικὴ ἰδέα» τοῦ ἤχου, γιὰ νὰ ἐναρμονίζεται μὲ τοὺς χοροὺς τῶν ψαλτῶν καὶ τὰ ποικίλα τροπάρια καὶ οἱ ψαλμοί, ὅσοι καθιερώθηκαν νὰ εἶναι ψαλτοί, ψάλλονται κατὰ πῶς καὶ κατὰ περὶ ῥίσταση ἢ θαυμαστὴ Ψαλτικὴ Τέχνη καὶ μελουργήσε κα παρέδωκε καὶ κανοναρχεῖ νὰ τηρήσουμε.

Τὰ πάντα στὴ λατρεία, ἀπὸ ἀποψη τοῦ λόγου, εἶναι τέλεια καὶ ὑπερτέλεια. Ἡ δική μας προσέγγιση αὐτοῦ τοῦ τελείου ἔργου καὶ ἡ τέλεσός του, μὲ τήρηση τῆς αἰσθητικῆς του ἰσορροπίας, πάσχει ἀπὸ ἀτέλεια. «Τί ἐστὶ τὸ ζητούμενον;» Ἡθὸς καὶ ὕψος τελετουργικό: ὅ,τι ἀναγινώσκει, πρέπει νὰ ἀναγινώσκει, καὶ ὅ,τι ψάλλεται πρέπει νὰ ψάλλεται. Πῶς τὸ ἓνα καὶ πῶς τὸ ἄλλο; «Καθάπερ» ἢ παράδοση παρέδωκε καὶ ἡ Ἐκφωνητικὴ Σημειογραφία

καὶ Πράξι καὶ ἡ Ψαλτικὴ Τέχνη ὁριοθέτησαν, κατὰ τὸ ἀποστολικὸ λόγιον «εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν».

Τὸ Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Σ. Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες καὶ οἱ ἐλλογιμώτατοι κύριοι Καθηγητὲς καὶ Διδάκτορες Μουσικολογίας καὶ Πρωτοψάλτες, πού ὡς μέλη ἀπαρτίζουν τὸ Δ. Σ., οἱ ἐπιστημονικοὶ συνεργάτες τοῦ

Ἰδρυματος, καὶ ὁ Διευθυντὴς αὐτοῦ - ὁ ἐλάχιστος ἐγώ, πιστεύουμε ὅτι ἐργαζόμεθα εὐσχημόνως στὸν ἀμπελῶνα τῆς λειτουργικῆς παραδόσεως καὶ ὅτι δημιουργοῦμε τίς ἀγαθὲς εὐκαιρίες γιὰ εὐπρεπῆ καὶ γόνιμο διάλογο μὲ ἀγαθὸ σκοπὸ τὴν καλὴ αὔξησιν τῶν ἐπιστημονικῶν - μουσικολογικῶν γνώσεων καὶ τὴν διεύρυνσιν τῶν ψαλτικῶν - ἱστορικῶν ἐμπειριῶν, ὅλων ὅσοι ταχθήκαμε, κατὰ τὸ χάρισμα ἄνωθεν, νὰ διακονήσουμε μετὰ προσοχῆς, ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ, «τὴν ἁγίαν ἀναφοράν» μας.



Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Ι Σ

Ἡ συχνότης εἰς τὴν ὁποίαν μεταδίδεται ἐφεξῆς ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετατοπίζεται ἀπὸ τοὺς 89,4 μεγακύκλους τῶν FM εἰς τοὺς 89,5 διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Ἀττικῆς

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ

Του **ΗΛΙΑ ΝΙΚ. ΣΕΦΕΡΙΔΗ**
Εισαγγελέα
Πλημμελειοδικών Σεργίων

Μας τέθηκε τὸ ἐρώτημα μὲ τὸ ἀριθμ. πρωτ. 117/13/6/2001 ἔγγραφο τοῦ Ληξιαρχοῦ τοῦ Δήμου Σεργίων, μετὰ τὴν διαβίβαση πρὸς τὰ ληξιαρχεῖα τῆς χώρας τῆς μὲ ἀριθμ. 77700/411184/38/21/2000 ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν, Δημόσιας Διοίκησης καὶ Ἀποκέντρωσης, (ΕΣΔΔΑ), ποὺ διαβιβάστηκε μεταξὺ ἄλλων καὶ στὸ Ληξιαρχεῖο Σεργίων στὶς 17/1/2001 καὶ ἡ ὁποία ἐπαναλαμβάνει τὰ ἀναγραφόμενα στὸ μὲ ἀριθμ. Α3/108,98/6/10/99 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, μὲ τὴν ὁποία δίδεται ἡ ἐντολὴ στὰ ληξιαρχεῖα καὶ Μητροῶ Ἀρρένων τῆς Χώρας νὰ καταχωροῦν ὡς θρήσκευμα τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά ἂν αὐτοὶ τὸ ἐπιθυμοῦν κατὰ τὶς δηλώσεις τους «Χριστιανοὶ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά».

Ἱστορικό

Οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά (Χιλιαστὲς) καταχωροῦντο στὰ Μητροῶ Ἀρρένων καὶ στὰ ληξιαρχεῖα τῆς χώρας στὶς στήλες ἀναγραφῆς θρησκευματος ὡς Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Τὸ Ὑπουργεῖο Ἑσωτερικῶν, Δημόσιας Διοίκησης καὶ Ἀποκέντρωσης πρόσφατα μὲ ἐγκυκλίό του ποὺ κοινοποιήθηκε στὰ ληξιαρχεῖα τῆς Χώρας ἔδωσε τὴν ἐντολὴ οἱ ἀνωτέρω νὰ καταχωροῦνται, ἂν δηλώνουν τοῦτο ὡς Χριστιανοὶ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά (βλ. τὴν μὲ ἀριθμ. 77700/21/12/2000 ἐγκύκλιο τοῦ Ὑπουργείου ΕΣΔΔΑ) παραπέμποντας στὸ μὲ ἀριθμ. Α3/108,98/6/10/99 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, τὸ ὁποῖο ἐκδόθηκε μὲ βάση τὴν ἀριθμ. 59/1995/565/651/26/9/96 ἀπόφαση τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ), ποὺ ἀφοροῦσε τὴν ἄδεια λειτουργίας εὐκτηρίου οἴκου Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, μὲ βάση τὴν ὁποία ἀποκλείεται ἡ παρέμβαση τοῦ Κράτους στὶς θρησκευτικὲς πεποιθήσεις τῶν πολιτῶν καὶ στὴν ἔκφραση αὐτῶν (θρησκευτικῶν πεποιθήσεων).

Σύμφωνα μὲ τὴν διάταξη τοῦ ἄρθρου 24 παρ. 5 ἐδάφ. β τοῦ νόμου 1756/88 ὁ Εἰσαγγελέας Πρωτοδικῶν ἔχει δικαίωμα νὰ ἀπευθύνει πρὸς ὁρισμένους Κρατικούς Λειτουργοὺς παραγγελίες, ὁδηγίες καὶ συστάσεις μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται καὶ οἱ ληξιαρχοί, ἐνῶ κατὰ τὴν διάταξη τοῦ ἄρθρου 25, παρ. 1, ἐδάφ. θ τοῦ ἰδίου Νόμου (1756/88) ὁ Εἰσαγγελέας Πρωτοδικῶν ἔχει δικαίωμα νὰ ἀσκεῖ ἔλεγχο σὲ ὁρισμένους Κρατικούς Λειτουργοὺς, μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται καὶ οἱ ληξιαρχοὶ τῆς περιφέρειάς τους. Ἐξάλλου, ἀπὸ τὸν συνδυασμὸ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 7 παρ. 1, 12 παρ. 4 καὶ 13, παρ. 2 τοῦ νόμου 344/76 ὁ Εἰσαγγελέας Πρωτοδικῶν ἐνεργεῖ ἐπιθεώρηση στὰ ληξιαρχεῖα τῆς περιφέρειάς του καὶ ἐκδίδει πράξεις περὶ ἐγκυρότητας αὐτῶν (ληξιαρχικῶν πράξεων) καὶ ἄδειες διορθώσεων αὐτῶν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται πὼς ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον ἀρμόδιος γιὰ τὴν ἄσκηση ἐλέγχου στὰ ληξιαρχεῖα, τὶς καταχωρήσεις ληξιαρχικῶν πράξεων, τὴν ἐγκυρότητα ἢ ἀκυρότητα αὐτῶν, καθὼς καὶ τὴν ἔκδοση παραγγελιῶν, ὁδηγιῶν καὶ συστάσεων σχετικῶν μὲ τὴν ἄσκηση τῶν καθηκόντων τῶν ληξιαρχῶν εἶναι ὁ Εἰσαγγελέας Πρωτοδικῶν. Ὅποιαδήποτε ἄλλη παρέμβαση δημόσιας ὑπηρεσίας ὡς πρὸς τὴν ἄσκηση τῶν καθηκόντων τῶν ληξιαρχῶν καὶ κυρίως ὡς πρὸς τὰ καταχωρούμενα στοιχεῖα σ' αὐτὲς (ληξιαρχικὲς πράξεις) θεωρεῖται ὡς ὑπέρβαση ἐξουσίας, ἀφοῦ τὸ δικαίωμα ἐλέγχου καὶ ἐπιθεωρήσεως τῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων δίδεται σύμφωνα μὲ τὶς προμνημονευόμενες διατάξεις ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον στὸν Εἰσαγγελέα Πρωτοδικῶν.

Σύμφωνα μὲ τὴν διάταξη τοῦ ἄρθρου 13, παρ. 1, 2, 4 τοῦ Συντάγματος 1975 τὸ δικαίωμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας εἶναι ἀπαράβιαστο. Ὡς θρησκευτικὴ

ἐλευθερία θεωρεῖται ἡ ἄσκηση τῆς θρησκευτικῆς λατρείας καὶ οἱ θρησκευτικὲς πεποιθήσεις τοῦ ἀτόμου. Γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ καὶ τὴν προστασία του πρέπει νὰ ὑφίσταται γνωστὴ θρησκεία. Τὸ δικαίωμα τοῦτο προστατεύεται καὶ ἀπὸ τὴν διάταξη τοῦ ἄρθρου 9 παρ. 1, 2 τῆς ἀπὸ 4/11/50 Σύμβασης τῆς Ρώμης καὶ τοῦ ἀπὸ 20/3/52 πρωτοκόλλου τῶν Παρισίων ποὺ ὑπογράφηκε ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ποὺ κυρώθηκε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὸν νόμο 2329/53 καὶ ΜΔ 33/74. Τὸ ἀνωτέρω δικαίωμα περιορίζεται μόνο στὴν περίπτωση ποὺ ἡ ἄσκηση αὐτοῦ προσκρούει στὴν δημόσια τάξη, τὴν υἰεῖα καὶ τὰ χρηστὰ ἥθη (βλ. σχετ. ΑΠ 421/91 ΝΟΒ 39 σελ. 1421 ΤρΠλΤριπ 512/92 Ποιν. Χρον ΜΓ σελ. 317).

Βασικὸ δόγμα τῆς Χριστιανικῆς πίστεως ἐν γένει εἶναι ἡ Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ τρισυπόστατο αὐτῆς (Θεότηας), τὸ ἓνα πρόσωπο σὲ τρεῖς ἐκφάνσεις, Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ παραδόθηκε διὰ τῶν Εὐαγγελιστῶν, τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος 325 καταδίκασε τὴν αἵρεση τοῦ Ἀρείου καὶ θέσπισε τὰ πρῶτα ὀκτὼ ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως, ποὺ ἀφοροῦν τὸ ὁμοούσιο τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος 381 θέσπισε τὸ ἕνατο ἄρθρο τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως καὶ ἀφορᾷ τὴν ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπόρευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθὼς καὶ τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς, καταδικάζοντας τὶς αἵρετικὲς δοξασίες τοῦ Μακεδονίου καὶ Ἀπολλιναρίου καὶ ἡ Τρίτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος 431 ποὺ χαρακτηρίζει τὴν Μητέρα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς Θεοτόκο καταδικάζοντας τὴν κακοδοξία τοῦ Νεστορίου ποὺ ὑποστήριζε πὼς ἡ Μητέρα τοῦ Ἰησοῦ εἶναι Χριστοτόκος καὶ ὄχι Θεοτόκος. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐν γένει ἀναγνωρίζει ὡς ἰδρυτὴ τῆς πίστεώς του τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ὡς Υἱὸ Θεοῦ. Ἐνῶ οἱ Χιλιαστές χαρακτηρίζουν τὸν Χριστὸ ὡς ἀπλὸ ἄνθρωπο (βλ. χιλιαστικὸ περιοδικὸ 22/12/84 μετὰ τὸν διακριτικὸ τίτλο «Ξύπνα») δὲν δέχονται τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς, δεχόμενοι τὴν σωτηρία μόνο τῶν 144000 καὶ τὴν καταστροφὴ τῶν ψυχῶν τῶν λοιπῶν, δὲν πιστεύουν στὴν ἐν σῶματι ἀνάσταση τοῦ Κυρίου, πιστεύοντας πὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς πρὶν τὴν σάρκωσή του (ἐνανθρώπησή του) ἦταν Ἄγγελος μετὰ τὸ ὄνομα Μιχαὴλ καὶ παλαιότερη δοξασία τους ὑποστήριζε πὼς ὁ Χριστὸς Λόγος ταυτιζόταν μετὰ τὸ πρόσωπο τοῦ διαβόλου. Ἡ Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποδεικνύεται πλήρως ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή (Ἰωάννη α-1, κ', 28, 9 καὶ 10, πρὸς Ρωμ. θ', 5, πρὸς Τίτ. 13).

Ἡ καινοφανὴς ὀνοματοδοσία τους ὡς Χριστιανῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά εἶναι ἀναληθής, ἀπατηλὴ καὶ παραπλανητικὴ, ἐκτὸς καὶ ἂν ἔχουν μεταλλάξει τὶς δοξασίες τους περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δεχόμενοι τὴν Θεότητα αὐτοῦ, γεγονὸς ποὺ δὲν ὑποστηρίζεται ἀπὸ οὐδὲνα. Ὁ Χιλιασμὸς καὶ οἱ δοξασίες του θὰ μπορούσαν νὰ θεωρηθοῦν ὡς παναίρεση, ὄχι ὅμως ὡς χριστιανικὴ αἵρεση. Οἱ ἀπόψεις τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά θὰ μπορούσαν νὰ θεωρηθοῦν ὡς συνοθύλευμα τῶν δοξασιῶν τῶν Ἑβριωναίων ἢ Ἑβριωνιστῶν (ιουδαϊζουσα αἵρεση) καὶ τῶν δοξασιῶν τοῦ Ἀπολλιναρίου (βλ. Ἀναστασίου Ἀντωνόπουλου, *Χιλιασμὸς καὶ Χριστιανισμὸς*, σελ. 48 ἐπ.). Ἀπὸ τὴν σύσταση τῆς Ὁργάνωσης τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά αὐτοὶ ἐμφανίζονταν κατὰ περίπτωσιν μετὰ διάφορες ἐπωνυμίες. Ἀρχικὰ εἶχαν ἐμφανιστεῖ ὡς Ρωσελίτες, ἐπωνυμία προερχόμενη ἐκ τοῦ ἰδρυτῆ τῆς Ὁργανώσεώς τους Καρόλου Ρῶσελ, ὁ ὁποῖος ἦταν ἔμπορος ἐνδυμάτων, ποὺ διατηροῦσε πολλὰ καταστήματα στὸ Μπρούκλιν τῶν ΗΠΑ. Ὁ Ρῶσελ λόγῳ ἀποτυχίας του στὸ ἐμπόριο ἐνδυμάτων θέλησε νὰ συνεργαστεῖ μετὰ τὸν Ν. Μπαρμποῦρ ἐκδότῃ τῆς ἐφημερίδος *Ἐωθινὸς Κήρυκας*, ἐπειδὴ ἡ συνεργασία αὐτὴ δὲν ἐπιτεύχθηκε, ἰδρυσε τὴν φυλλαδικὴ ἐταιρεία μετὰ τὴν ἐπωνυμία Σκοπιὰ τοῦ Πύργου. Σκοπὸς τῆς ἐταιρείας ἦταν ἡ διανομὴ φυλλαδιῶν τοῦ περιοδικοῦ Σκοπιὰ μετὰ τὶς δοξασίες τους ποὺ ἄρχισαν νὰ διαμορφώνονται καὶ διαδίδονται σὲ διάφορες χῶρες. Στὴν συνέχεια ἐμφανίστηκαν μετὰ τὴν ἐπωνυμία Χιλιαστές, ποὺ στηρίζεται στὴν δοξασία τους περὶ χιλιετοῦς βασιλείας, ἀργότερα ἐμφανίστηκαν ὡς Σπουδαστὲς τῆς Γραφῆς, ὡς Χαραυγίτες τῆς χιλιετίας, ὡς Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά καὶ προσφάτως μετὰ τὴν νεόκοπη ἐπωνυμία ὡς Χριστιανοὶ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά.

Στὸ ἀπόρρητο χιλιαστικὸ βιβλίον μετὰ τίτλον «Λύχνος» ἀναγράφονται οἱ σκοποὶ τῶν Χιλιαστῶν. Συγκεκριμένα ἀναγράφεται πὼς πρέπει νὰ μεταδίδουν τὶς δοξασίες τους σὲ ἀπλοῦς ἀνθρώπους μετὰ τὴν ἐπανάληψιν ἐπισκέψεις καὶ οἰκονομικὰς βοήθειες σ' αὐτοὺς. Ἐνα ἄλλωστε ἀπὸ τὰ δόγματά τους εἶναι πὼς θὰ ἔλθῃ ἡ χιλιετής βασιλεία στὴν γῆ, ὅπου θὰ κυβερνήσουν οἱ προπάτορες Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ κ.λπ., ὅταν συμπληρωθεῖ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτῶν 144000 (βλ. σχετ. μετὰ παραπομπὰς *Ηρακλ* 87/86 Αρχ Ν ΑΖ σελ. 470 μετὰ σχόλιον Γεωργ. Κρίππα). Ἡ ἐπωνυμία τους αὕτη εἶναι ψευδής, ἀπατηλὴ καὶ παραπλανητικὴ, γιατί σκοπὸ ἔχει νὰ παραπλανήσει ἀφελεῖς καὶ ἀδυνάτους στὴν πίστη ἀνθρώπους, πὼς καὶ αὐτοὶ (Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά) πιστεύουν στὸ Χριστὸ

καί γι' αὐτό ἄλλωστε φέρουν ὡς ἐπωνυμία τους τὸν τίτλο Χριστιανοὶ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Ἐνῶ τοῦτο εἶναι ἀναληθές, ἀφοῦ δὲν πιστεύουν ὡς ἰδρυτὴ τῆς πίστεώς τους τὸν Ἰησοῦ Χριστό καὶ τὴν θεότητα αὐτοῦ, ἀφοῦ σύμφωνα μὲ τὰ ἀνωτέρω δέχονται Αὐτὸν τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό ὡς ἄπλο ἄνθρωπο (βλ. χιλιαστικὸ περιοδικὸ μὲ τὸν τίτλο *Εὐπνα* 22/12/84). Τὸ Γαλλικὸ Συμβούλιο Ἐπικρατείας μὲ τὶς ἀριθμ. 215109/26/3/2000 καὶ 215152/23/3/2000 ἀποφάσεις του (βλ. περιοδικὸ *Actualize Juridique* 2000, σελ. 671) δὲν δέχονται ὡς γνωστὴ θρησκεία στὴν Γαλλία τὸν Χιλιασμό. Τὸ Ὁμοσπονδιακὸ Διοικητικὸ Ἀκυρωτικὸ Δικαστήριό Γερμανίας ὁμοίως ἀπορρίπτει αἴτηση τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά περὶ ἀναγνώρισέως τους ὡς γνωστῆς θρησκείας μὲ τὴν αἰτιολογία πὼς ἡ συμπεριφορὰ αὐτῶν ἀντίκειται πρὸς τοὺς δημοκρατικούς, θεσμούς δηλ. εἶναι ἀντίθετη μὲ τὰ χρηστὰ ἦθη καὶ τὴν ἔννομη ἐν γένει τάξη. Οἱ Χιλιαστὲς ἢ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά μὴ δεχόμενοι τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πιστεύοντας αὐτὸν ὡς ἄπλο ἄνθρωπο καὶ πὼς εἶναι ἀδελφὸς τοῦ Ἑωσφόρου ἢ παλαιότερα πὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς Λόγος ἦταν ταυτόσημο πρόσωπο τοῦ διαβόλου δὲν μποροῦν νὰ αὐτοεπικαλοῦνται ὡς Χριστιανοὶ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, ἀλλὰ θὰ προσιδίαζε νὰ ὀνομαστοῦν ὡς Ἀντίχριστοι Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, ἀφοῦ οἱ δοξασίες τους συνιστοῦν βλασφημία τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ δήλωση κάποιου πρὸς τὶς ἀρχὲς σχετικὰ μὲ τὸν τίτλο τοῦ θρησκευμάτος του εἶναι διάφορος ὡς πρὸς τὶς πεποιθήσεις του, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν ἔκφραση τῆς ἐσωτερικῆς του συμπεριφορᾶς ἐναντὶ τοῦ Θεοῦ. Οἱ χιλιαστὲς ἐπιθυμοῦντες νὰ δηλώνονται ὡς Χριστιανοὶ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά προσπαθοῦν νὰ παραπλανήσουν καὶ προσηλυτίσουν ἀφελεῖς καὶ ἀδιάφορους πρὸς τὴν Χριστιανικὴ πίστη ἀνθρώπους. Οἱ δηλώσεις τοῦ θρησκευμάτος πρὸς τὶς ἀρχὲς ρυθμίζουν τὶς σχέσεις πολιτῶν πρὸς τὸ Κράτος καὶ ἐπιβάλλεται νὰ διέπονται ἀπὸ εἰλικρίνεια καὶ συνέπεια. Οἱ αὐτοεπικαλούμενοι Χριστιανοὶ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, σκοπὸ ἔχουν μὲ τὶς δηλώσεις τους νὰ παραπλανήσουν ἀφελεῖς καὶ ὀλιγογράμματος κυρίως ἀνθρώπους πὼς καὶ αὐτοὶ πιστεύουν στὸ Χριστό καὶ ἔτσι τοὺς προσηλυτίσουν καὶ μὲ τὶς λοιπὲς μεθόδους πού χρησιμοποιοῦν καὶ καταστήσουν ἔτσι ὁπαδοὺς τῶν δοξασιῶν τους. Ὁ πολίτης ὑποχρεοῦται νὰ δηλώνει εἰλικρινὰ ὅσον τοῦτο ζητεῖται ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τὸ θρήσκευμα ἢ δόγμα του. Ὁ χιλιασμὸς συνιστᾷ παναίρεση, γι' αὐτὸ ἄλλωστε δὲν ἔχει ἀναγνωριστεῖ ἀπὸ τὴν ἀλλοδαπὴ νομολογία ὡς γνωστὴ θρησκεία,

ἀφοῦ δὲν εἶναι γνωστὸ τὸ ἀκολουθούμενο τυπικὸ τους καὶ ἡ λατρεία τους. Γνωστὲς εἶναι μόνο οἱ δοξασίες τους, οἱ ὁποῖες χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸν καθολικισμό ὡς πολέμιες τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οἱ ληξιαρχοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ καταχωροῦν στὰ ληξιαρχικὰ βιβλία ὡς θρήσκευμα τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά τὸν ἀληθὴ τίτλο τῆς πίστεώς τους «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν δήλωση αὐτῶν ὡς Χριστιανῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά. Ἡ νεόκοπη αὐτὴ ὀνοματοδοσία εἶναι ἀντίθετη μὲ τὶς δοξασίες τους, ἀφοῦ σύμφωνα μὲ τὰ ἀνωτέρω αὐτοὶ (Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά) δὲν πιστεύουν στὴν Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπομένως δὲν ἀναγνωρίζουν αὐτὸν ὡς ἰδρυτὴ καὶ Ἀρχηγὸ τῆς πίστεώς τους.

Οἱ δηλώσεις τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά ὡς Χριστιανῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά ἀντίκεινται στὰ χρηστὰ ἦθη, γιατί εἶναι παραπλανητικὲς καὶ ἀποβλέπουν στὸν προσηλυτισμὸ καὶ παραπλάνηση ὀλιγογράμματος καὶ ἀφελῶν ἀνθρώπων στὶς δοξασίες τους.

Ἐπομένως:

Οἱ Χιλιαστὲς ἀποτελοῦντες παναίρεση, ἡ ὁποία βάλλει κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν μποροῦν νὰ ὀνομάζονται Χριστιανοὶ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, ὅταν μάλιστα ἔνα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς δοξασίας τους εἶναι καὶ ὁ προσηλυτισμὸς καὶ ἡ αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁπαδῶν τους στὸν ἀριθμὸ 144.000. Οἱ ἀκολουθούμενες μεθοδεύσεις γιὰ τὴν αὔξηση τῶν ὁπαδῶν τους ἀντίκειται στὰ χρηστὰ ἦθη καὶ τὴν ἐν γένει ἔννομη τάξη, ἀφοῦ οἱ χρησιμοποιούμενοι μέθοδοι παραβιάζουν τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου καὶ μὲ πειθῶ, μὲ ἄσκηση ψυχολογικῶν πιέσεων, χρησιμοποίησις χωρίων τῆς Ἀγίας Γραφῆς πρὸς ὀλιγογράμματος καὶ ἀσχετοὺς μὲ τὴν Χριστιανικὴ πίστη ἀνθρώπους παρεμηνεύοντας αὐτὰ προσηλυτίζουν αὐτοὺς στὶς δοξασίες τους.

Κατὰ συνέπεια, δὲν πρέπει οἱ ληξιαρχοὶ νὰ καταχωροῦν στὰ βιβλία τὶς ἀναληθεῖς δηλώσεις τῶν χιλιαστῶν καταχωρώντας αὐτοὺς ὡς Χριστιανούς Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, ἀλλὰ ὡς Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά πρὸς ἀποφυγὴ συγκύσεως καὶ προσηλυτισμοῦ, γιατί οἱ δηλώσεις τους αὐτὲς ἄλλωστε δὲν ἔχουν σχέση μὲ τὴν ἔκφραση τῶν θρησκευτικῶν τους πεποιθήσεων (οἱ ὁποῖες εἶναι βέβαιο πὼς βάλλουν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ), ἀλλὰ σχέση πού ρυθμίζει τὴν σχέση αὐτῶν μὲ τὴν πολιτεία καὶ τὴν σχέση αὐτῶν μὲ τοὺς ἄλλους πολίτες καὶ τὴν ἀποφυγὴ ἔτσι ὅλων τῶν ἀνωτέρω συνεπειῶν.

Σέρρες 3/9/2001

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Ε.Ε.

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ- ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Μια ορθόδοξη ματιά
στά σημερινά
ευρωπαϊκά δρώμενα

Τοῦ Δρ. **ΚΩΝ. Β. ΖΟΡΜΠΑ**
Μέλους τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς
Ἐπιτροπῆς Παρακολούθησεως
Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων

1. Εὐρώπη καὶ διάλογος τῶν πολιτισμῶν

Ὁ Γάλλος προεδρεύων τοῦ Συμβουλίου Ὑπουργῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης *Louis Michel*, σὲ σχετικὴ ὁμιλία του μὲ θέμα τὸ ρόλο τῶν Θρησκευτῶν, στὴν Νέα Ὑόρκη, στίς 9 Νοεμβρίου 2001, ἀνέφερε ὅτι οἱ τρομοκρατικὲς ἐνέργειες κατὰ τῶν Η.Π.Α., δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνονται ὡς πράξεις ποὺ ἐμπνέει κάποια θρησκεία, ἀλλὰ ὡς πράξεις ποὺ εἶναι ἐναντίον ὅλων μας, χωρὶς διάκριση πολιτισμῶν καὶ θρησκευτῶν. Τόνισε ἀκόμη ὅτι ἡ μόνη πραγματικὴ ἀπάντηση στὴν τρομοκρατία πρέπει νὰ εἶναι ὁ διάλογος ἀνάμεσα στοὺς πολιτισμοὺς, ὑπογραμμίζοντας τὴν ἀνάγκη διαμόρφωσης ἑνὸς πνεύματος ἀνοχῆς καὶ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ τῶν διαφορῶν πολιτισμῶν. Σημείωσε ἀκόμη τὴν σημασία ποὺ πρέπει νὰ δοθεῖ στὴ σχέση μεταξὺ θρησκείας καὶ πολιτικῆς καὶ ὑπογράμμισε τὴν ἀναφορὰ τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης γιὰ τὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη στὴν ἀνάγκη γιὰ σεβασμὸ καὶ ἀνάπτυξη τῶν ἰδιαιτέρων τοπικῶν καὶ ἐθνικῶν πολιτισμικῶν παραδόσεων τῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ τὴν ἀνάδειξη τῆς κοινῆς εὐρωπαϊκῆς κληρονομιάς.

Ἀξίζει δὲ νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὁ *Louis Michel* ὑποστήριξε ὅτι ἡ Εὐρώπη θὰ πρέπει νὰ ἐμπνεύσει μιὰ **παγκόσμια ἠθικὴ** (*éthique universelle*) ὅπως αὐτὴ ἐκφράζεται πλήρως στὴ Χάρτα τῶν Θεμελιωδῶν Δικαιωμάτων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης (C 364, 18.12.2000), κοινὸ στοιχεῖο γιὰ κάθε λαό, ἔθνος καὶ θρησκεία. Καὶ κατέληξε: «Ἐνας πραγματικὸς διάλογος τῶν πολιτισμῶν θὰ πρέπει νὰ συνεισφέρει στὴν ἀνάπτυξη αὐτῆς τῆς παγκόσμιας συνειδήσεως, ἀπορρίπτοντας κάθε προσπάθεια σχετικοποίησης τῆς διαφορετικότητος τῶν πολιτισμῶν»¹.

Διαβάζοντας κανεῖς τὰ παραπάνω θέτει εὐθέως τὸ ἐρώτημα: Ποιὸς τελικὰ διαμορφώνει τὸν πολιτισμὸ; Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση γιὰ νὰ ἀπαντήσει στὸ ἐρώτημα αὐτὸ χρησιμοποίησε, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1997, τὴν κοινωνιολογικὴ μέθοδο τοῦ ἀμερικανοῦ *Paul Ray* γιὰ νὰ μελετήσει σὲ ποιὲς ἀξίες δίδουν μεγαλύτερη προτεραιότητα οἱ εὐρωπαῖοι πολῖτες. Ὁ ἀμερικανὸς κοινωνιολόγος στὴν ἐρευνὰ του ἐπεσήμανε ὅτι ὑπάρχει μιὰ ομάδα πολιτῶν, ποὺ τὴν ὀνόμασε «δημιουργοὶ πολιτισμοῦ» (*cultural creatives*) καὶ ἀνέρχεται σὶ 24% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀμερικῆς², καὶ διαμορφώνει τὸ μέλλον ἑνὸς πολιτισμοῦ.

Ἡ ὑπαρξὴ παρόμοιων ομάδων καὶ στὴν Εὐρώπη ἀποδεικνύει ἀκόμη μιὰ φορὰ ὅτι ὑπάρχει ἓνα μικρὸ «ὑπόλοιπο», κατὰ τὴν θεολογικὴ γλῶσσα, ποὺ ζεῖ «ἐν τῷ κόσμῳ» διαμορφώνοντας ἀποψη στὴν κοινωνία τῆς ἰδιοτελείας καὶ τοῦ ἐγωῖσμοῦ. Ἡ οἰκονομία δὲν εἶναι ἡ μόνη διέξοδος στὰ σύγχρονα κοινωνικὰ προβλήματα. Μόνο ὅταν μπορέσουμε νὰ δώσουμε μιὰ «πνευματικὴ διάσταση» στὴν «οἰκονομικὴ διάσταση» τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης μπορούμε νὰ ἔχουμε ἐλπίδα γιὰ τὸ μέλλον.³ Τὰ παραπάνω ἐνδιαφέροντα ποσοστὰ ἔρχονται νὰ ἐπιβεβαιώσουν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ διαμορφώσουμε ἓνα νέο τρόπο ζωῆς. Εἶναι αὐτὸ ποὺ σήμερα συζητεῖται στὰ διάφορα εὐρωπαϊκὰ προγράμματα ὡς «ἀειφόρος ἀνάπτυξη» —μᾶλλον

1. <http://www.eu2001.be/VE Adv Press/detail.asp?arch=true&cat code=AB&item id=1.6.9>

2. Paul H. Ray, *A study of the emergence of transformational values in America*, Research Report 96-A, Institut of Noetic Sciences, Sausalito, California.

3. Jean François Tchernia, *Les styles de valeurs des europeens*, *Research International*, Octobre 1997, Paris.

βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να λέγεται— ή τα προγράμματα για ένα νέο «style life».⁴

2. Ἡ Διακήρυξη τοῦ Λάεκεν

Ἀπὸ μιὰ πρώτη μελέτη τῆς Διακήρυξης τοῦ Λάεκεν μπορεῖ νὰ συμπεράνει κανεὶς ὅτι τὸ κείμενο μεταθέτει τὸ βάρος τῶν ἀποφάσεων στὴ Συνέλευση (Convention). Ὅσο γιὰ τὰ κοινωνικά προβλήματα, ὅπως εἶναι τὸ θέμα τοῦ ἀσύλου καὶ τῆς μετανάστευσης, δὲν γίνεται καμία ἀναφορά. Ἀς δοῦμε ὅμως τὰ πιὸ βασικά σημεῖα τῆς.

«Πενήντα χρόνια μετὰ τὴ σύστασή της», ἀναφέρεται στὸ κείμενο, «ἡ Ἑνωση βρίσκεται σὲ ἓνα σταυροδρόμι, σὲ μιὰ καθοριστικὴ στιγμὴ τῆς ὑπαρξῆς της. Ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐνοποίηση εἶναι πρὸ τῶν πυλῶν. Ἡ Ἑνωση πρόκειται νὰ διευρυνθεῖ μὲ περισσότερα ἀπὸ δέκα νέα, κυρίως κεντροευρωπαϊκά καὶ ἀνατολικοευρωπαϊκά κράτη μέλη, κλείνοντας ἔτσι ὁριστικὰ ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα κεφάλαια τῆς εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας: τὸν δεῦτερο παγκόσμιον πόλεμον καὶ τὸν μετέπειτα τεχνητὸ διαχωρισμὸ τῆς ἡπείρου. Ἡ Εὐρώπη, βρίσκεται, ἐπιτέλους, καθοδὸν γιὰ νὰ γίνεῖ, χωρὶς αἱματοχυσίες, μιὰ μεγάλη οἰκογένεια. Ἡ ἀληθινὴ αὐτὴ **μετάλλαξη**⁵ ἀπαιτεῖ, ὅπως εἶναι εὐνόητο, μιὰ διαφοροτικὴ προσέγγιση ἀπὸ ἐκείνη πού ἀκολούθησαν πρὸ πεντηκονταετίας τὰ ἔξι ἰδρυτικὰ κράτη... Τὸ μοναδικὸ σύνορο πού χαράσσει ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωση ἀφορᾷ τὴ δημοκρατία καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου. Μέσα σὲ αὐτὰ ἀναγνωρίζεται ἡ ἰσότητα ἀνάμεσα σὲ φτωχοὺς καὶ πλούσιους, σὲ Βορρᾶ καὶ Νότο, μιὰ δύναμη πού

θέλει νὰ ἐντάξει τὴν παγκοσμιοποίηση σὲ ἠθικὸ πλαίσιο ὥστε νὰ βασίζεται στὴν ἀλληλεγγύη καὶ τὴν αἰεφόρο ἀνέπτυξη».⁶

Ἰδιαίτερη βαρύτητα δίδεται σὲ μιὰ σειρὰ βασικῶν ἐρωτημάτων γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης ἀλλὰ καὶ τοῦ ρόλου τῶν κοινωνικῶν ἐταίρων. Οἱ κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς ἀλλαγὲς εἶναι ἀναπόφευκτες, ἀλλὰ ἀπαιτοῦν ἐπιδέξια ἀντιμετώπιση. Οἱ κυβερνήσεις ἔχουν ἓνα νέον κινήριο ρόλο στὴν προώθηση μιᾶς ἀνταγωνιστικῆς καὶ συνεκτικῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως. Τίθενται ἐρωτήματα σχετικὰ μὲ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης ἀπέναντι στὴν ἐλεύθερη οἰκονομία, τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς κ.ἄ. Ἀκόμη γίνεταί λόγος γιὰ τὶς θετικὲς ἐκείνες ἐνέργειες τῆς ἐνιαίας ἡπείρου, καὶ προτάσεις γιὰ νὰ δημιουργηθεῖ ἓνα εὐελκτο σχῆμα συνεργασίας ἀνάμεσα στὰ θεσμικὰ εὐρωπαϊκά ὄργανα. Κι αὐτὸ γιὰτὶ ὑπάρχει ὁ κίνδυνος τελικά, ὅπως σημειώθηκε πολὺ εὐστοχα καὶ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Romano Prodi, νὰ βρεθοῦμε μπροστὰ σὲ μιὰ ὅλοκληρωτικὴ παράλυση τοῦ ὅλου εὐρωπαϊκοῦ οἰκοδομήματος, γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ βρεθοῦν οἱ παράμετροι ἐκεῖνοι πού θὰ ἐπιτρέψουν τὴν πολιτικὴ, τὴν οἰκονομικὴ καὶ τὴν κοινωνικὴ διεύρυνση.

Ἡ μέθοδος πού προτείνεται γιὰ τὴν σωστὴ προετοιμασία τῆς ἐπόμενης Διακυβερνητικῆς Διάσκεψης εἶναι * δημιουργία μιᾶς Συνέλευσης ὑπὸ τὴν Προεδρεία τοῦ Valery Giscard d'Estaing. Ἡ Συνέλευση αὐτὴ ἀπαρτίζεται ἀπὸ 15 ἀντιπροσώπους τῶν ἀρχηγῶν κρατῶν καὶ κυβερνήσεων τῶν κρατῶν μελῶν (ἓνα ἀπὸ κάθε κράτος μέλος), 30 μέλη τῶν ἐθνικῶν κοινοβουλίων (δύο ἀπὸ κάθε κράτος μέλος), 16 μέλη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ δύο ἀντιπροσώπους τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀκόμη ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι παράλληλα μὲ τὸ ὄργανο τῆς Συνέλευσης ἀποφασίσθηκε καὶ ἡ συγκρότηση ἑνὸς Φόρουμ γιὰ Ὁργανώσεις πού ἐκπροσωποῦν τὴν κοινωνία τῶν πολιτῶν καὶ θὰ ἐνημερώνονται κατὰ τακτικὰ διαστήματα γιὰ ὅσα ἀποφασίζονται στὴ Συνέλευση

3. Ἡ Συνέλευση καὶ οἱ Προτάσεις τῆς

Ἡ μεταρρύθμιση τῶν εὐρωπαϊκῶν θεσμικῶν ὀργάνων

4. Βλ. περισσότερα στὴν εὐρωπαϊκὴ ἐφημερίδα *La Quinzaine*, 4(2001) 11. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ Χριστιανοὶ γιὰτὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχουμε ἀποψη καὶ λόγο γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης; Ὁ Πρόεδρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως Romano Prodi, συμμετεῖχε σὲ ζωντανὴ συζήτηση στὸ Διαδίκτυο (Internet) τὴν Πέμπτη 6 Δεκεμβρίου 2001 (ἀπὸ 9:00-21:00 ὥρα Ἑλλάδος) μὲ θέμα τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης (<http://europa.eu.int/comm/chat/prodi/intex.en.htm>). Τὸ θέμα αὐτὸ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης ἀποφασίσθηκε καὶ ἐπίσημα στὸ Εὐρωπαϊκὸ Συμβούλιο Κορυφῆς τοῦ Λάεκεν τοῦ Βελγίου, στίς 14 Δεκεμβρίου. Πρβλ. καὶ τὴ σχετικὴ ὁμιλία τοῦ κ. Πρὸντι Speech/01/645 «Les religions monothéistes et l'avenir des peuples».

5. Τὸ γαλλικὸ κείμενο μιλά γιὰ μιὰ «*mutation*» καὶ μεταφράζεται στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα ὡς μεταβολὴ ἢ ἀλλαγὴ. Ἡ λέξη «μετάλλαξη» παραπέμπει στὴ δημιουργία ἑνὸς «καρκινολογίου» σώματος μὲ ἀπρόβλεπτες ἐπιπτώσεις στὸ μέλλον. Μὲ βάση τὴν ἐλληνικὴ μετάφραση δεχόμαστε ὅτι τελικὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης θὰ εἶναι δυσόμοιο. Αὐτὸ οὔτε τὸ δεχόμαστε ἀλλὰ οὔτε καὶ τὸ εὐχόμαστε!

6. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ βλ. τὰ σχετικὰ στοιχεῖα στὴν Ἐφημερίδα *ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ*, 16.12.2001. Γιὰ τὸ θέμα τῆς παγκοσμιοποίησης, βλ. τὴν τοποθέτηση τοῦ Μακαριωτάτου στὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος <http://www.ecclesia.gr/Archbishop/Speeches?295-2001pagk.html>.

νων τίθεται με μεγαλύτερη ένταση, αν σκεφθεί κανείς ότι τα σημερινά 15 κράτη μέλη θα γίνουν σύντομα 27. Στο πλαίσιο αυτό, η Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) και στη συνέχεια η Συνθήκη της Νίκαιας (2000) —που μόλις ψηφίσθηκε από την ελληνική Βουλή (20 Μαρτίου 2002)— αναμένονταν να αποτελέσουν τον καταλύτη για την ευρύθυμη λειτουργία των θεσμικών οργάνων. Στην πράξη όμως ο μηχανισμός παραμένει ακόμη δυσκίνητος. Η Βελγική Προεδρία κλήθηκε να παρουσιάσει την κατάσταση των πραγμάτων σχετικά με τον δημόσιο διάλογο για το μέλλον της Ευρώπης.⁷ Η 28η Φεβρουαρίου 2002, ημέρα έναρξης των εργασιών της Συντακτικής Συνέλευσης, κατέγραψε μια ιστορική στιγμή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ερώτημα παραμένει και πάλι επίκαιρο διά στόματος του Γάλλου J. Mogen για το πώς μια Ευρώπη πολυκεντρική, όπου «βασιλεύει ο πόλεμος των πάντων έναντι πάντων», διεκδικεί τον τίτλο της πολιτικής κοινότητας και πώς αυτή ή περιφέρη «ευρωπαϊκή συναυλία» των διαφόρων αναζητήσεων μπορεί να αποτελέσει ένα σύνολο με εσωτερική πολιτική συνοχή.⁸

Μια Ευρώπη με ετερόκλητα κρατικά συμφέροντα, με ανοιχτά τα θέματα των μεγάλων ανισοτήτων, θα κινδυνεύσει να μετατραπεί σε ατέλειωτο πεδίο αμφισβητήσεων και συγκρούσεων, αν παραμείνει μια «κοινότητα σκοπιμότητας», κατά την έκφραση του Προέδρου της Όμοσπονδιακής Γερμανίας J. Rau. Θα μπορούσαμε άραγε να υλοποιήσουμε τις θέσεις του Jean Monnet, ο οποίος τονίζε ότι «δεν συνασπίζουμε κράτη, αλλά ενώνουμε ανθρώπους»;

Πάντως αξίζει να σημειωθεί ότι οι Inigo Mendez di Vigo και Klaus Hänsch, αντιπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Προεδρεία της Συνέλευσης για το μέλλον της Ευρώπης προτείνουν πέντε σημαντικές θεματικές ενότητες:

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι αξίες της.
2. Η θέση της Ένωσης στο παγκόσμιο γίγνεσθαι.
3. Ο λόγος ύπαρξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

7. Βλ. περισσότερα για τα θέματα αυτά στις ιστοσελίδες www.europarl.eu.int/europa2004 και www.europa.eu.int/futurum/intex_el.htm.

8. Βλ. περισσότερα Γ. Κουκιάδη, «Η πρώτη Συντακτική Συνέλευση και η πορεία προς την ολοκλήρωση της Ε.Ε.», *Ελευθεροτυπία*, 10.3.2002, σελ. 23. Πρβλ. Ν. Κωνσταντοπούλου, Διάλογος για την Ε.Ε.: Από το Πόρτο Αλέγχε στις Βρυξέλλες, *Καθημερινή*, 17.2.2002.

4. Με ποιό τρόπο θα διασφαλισθεί η δημοκρατία στην Ένωση και

5. Με ποιόν τρόπο θα γίνει η διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4. Λευκή Βίβλος (White Paper) και Κοινωνία των Πολιτών (Civil Society)

Η προώθηση των νέων μορφών διακυβέρνησης αποτελεί μια από τις στρατηγικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Με τον όρο «διακυβερνητική» εννοούμε το σύνολο των κανόνων, των διαδικασιών και των πρακτικών που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο ασκούνται οι εξουσίες σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Η Λευκή Βίβλος περιέχει μια σειρά από συστάσεις σχετικά με τα μέσα για την ενίσχυση της δημοκρατίας στην Ευρώπη, την αύξηση της νομιμότητας των θεσμικών οργάνων και το ρόλο των Εκκλησιών και των θρησκευτικών κοινοτήτων.⁹

Το ερώτημα όμως που τίθεται είναι κατά πόσο οι Εκκλησίες μπορούν να αποτελούν μέρος της «Κοινωνίας των πολιτών» ή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ). Ενώ μέχρι σήμερα συζητούσαμε για τις δυαδικές θέσεις Εκκλησίας-Πολιτείας, σήμερα αναφερόμαστε στις τριαδικές σχέσεις Πολιτείας-Εκκλησίας-Κοινωνία των Πολιτών. Η Κοινωνία των Πολιτών, αν και δεν ορίζεται, αποτελεί ένα συμπλήρωμα του Κράτους, όλων των ΜΚΟ που προσπαθούν να σταθούν απέναντι στα μεγάλα κοινωνικά, οικονομικά, οικολογικά κ.ά. προβλήματα. Είναι εύστοχη ή άπορη για το ποιά ανήκουν οι Εκκλησίες. Αλλά από την άλλη ή ίδια η εκκλησιολογία μας μάς δίδει εκείνα τα όρια με τα οποία μπορούμε να αυτό-προστατευθούμε, ενώ την ίδια στιγμή μας τοποθετεί απέναντι σε κάθε τι το νέο. Δεν κλεινόμαστε στον εαυτό μας αλλά έχουμε τις ουσιαστικές βάσεις, τις οποίες πρέπει να χρησιμοποιήσουμε ποικιλοτρόπως για να εντάξουμε στο σύνολο της ίδιας της θείας Ευχαριστίας

9. Η αναφορά στην Λευκή Βίβλο για το θέμα των Θρησκειών είναι η εξής: «Churches and religious communities have a particular contribution to make», σελ. 28. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ρομάνο Πρόντι έκανε ειδική αναφορά στην παραπάνω θέση σε ομιλία του στο Μιλάνο της Ιταλίας. Πρβλ. ακόμη και τη σχετική ομιλία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου στους Έλληνες Ευρωβουλευτές (9.2.2002).

όλο τὸν κόσμο καὶ ὅλα τὰ προβλήματα! Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ φοβόμαστε τὴ «διαφορετικότητα», ἀλλὰ οὔτε καὶ ἡ ταυτότητα τῶν Κρατῶν, τόσο τῶν ὑπαρχόντων ὅσο καὶ τῶν ὑπὸ ἔνταξη, βρίσκεται μπροστὰ σὲ κίνδυνο.¹⁰

5. Ἐρωτήματα

Τὰ ἐρωτήματα ὅμως ποὺ τίθενται ἀπὸ τὰ παραπάνω εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ προσδιορίσουν τὸ οὐσιαστικὸ πνευματικὸ ἔλλειμμα ποὺ καθιστᾷ πιὸ σύνθετη τὴ διαδικασία λήψεως τῶν ἀποφάσεων.

Ἡ δυσκολία αὐτὴ ἀποτελεῖ ἄραγε καὶ τὴ μοναδικὴ ἀντιπαράθεση ποὺ κινεῖ τὴν εὐρωπαϊκὴ καὶ τὴν παγκόσμια ἱστορία ἢ πρέπει νὰ συνεκτιμηθοῦν καὶ ἄλλοι παράγοντες ποὺ διαμορφώνουν τὴν ἱστορία της; Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Συνέλευση ἄρχισε τὶς ἐργασίες της, ὥστόσο, παρὰ τὶς ἀλλαγές ποὺ ἔχουν σημειωθεῖ στὸ διεθνὲς περιβάλλον ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Λισσαβόνας ὁ στόχος φαίνεται κοινός. «*Σήμερα χρειαζόμαστε περισσότερη Εὐρώπη καὶ περισσότερη Λισσαβόνα*» μιλοῦσε τὸ κείμενο τῶν θέσεων τῆς Ὁλλανδίας στὴν τελευταία συνάντηση τῆς Βαρκελώνης. Στὸ συνθετικὸ κείμενο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς παραμένει ὅμως ἀδιευκρίνιστος ὁ ὅρος τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς. Ἡ πολλαπλότητα τῶν προτάσεων δείχνει ὅτι παρὰ τὴ γενικὴ συναίνεση στὴ στρατηγικὴ τῆς Λισσαβόνας οἱ ἐπιμέρους προσεγγίσεις καὶ κυρίως οἱ πρακτικὲς τοὺς ἐμφανίζουν διαφορές.

Ὑπάρχουν ἀκόμη ἰσχυρὲς καταβολές στὴν εὐρωπαϊκὴ κληρονομιά, ποὺ ἀντέχουν στὴ σημερινὴ σύγκρουση καὶ μπορεῖ νὰ ἀποτελέσουν «ὁδοδείκτες» γιὰ ἕνα σταθερὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης; Ποιὸς καὶ πῶς διαμορφώνει αὐτὸ τὸ μέλλον; Ἀλλὰ καὶ ποιές εἶναι οἱ εὐθύνες τῶν Πολιτικῶν καὶ τῶν Κοινωνιῶν ἀλλὰ καὶ τῶν Ἐκκλη-

σιῶν στὴν τόσο κρίσιμη αὐτὴ καμπὴ τῆς ἱστορίας Τέλος, ἡ ἀναφορὰ ποὺ γίνεται στὸ κείμενο γιὰ τοὺς τρεῖς πυλώνες τῆς Εὐρώπης μᾶς δίδει ἀφορμὴ νὰ δοῦμε τὴ μονόπλευρη διάσταση καὶ τὴ σημασία ὑπαρξῆς ἑνὸς ταρτου πυλώνα, τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ μὲ ἅμεις προεκτάσεις στὴ ζωὴ τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν.

6. Μπροστὰ στὰ ἐρχόμενα

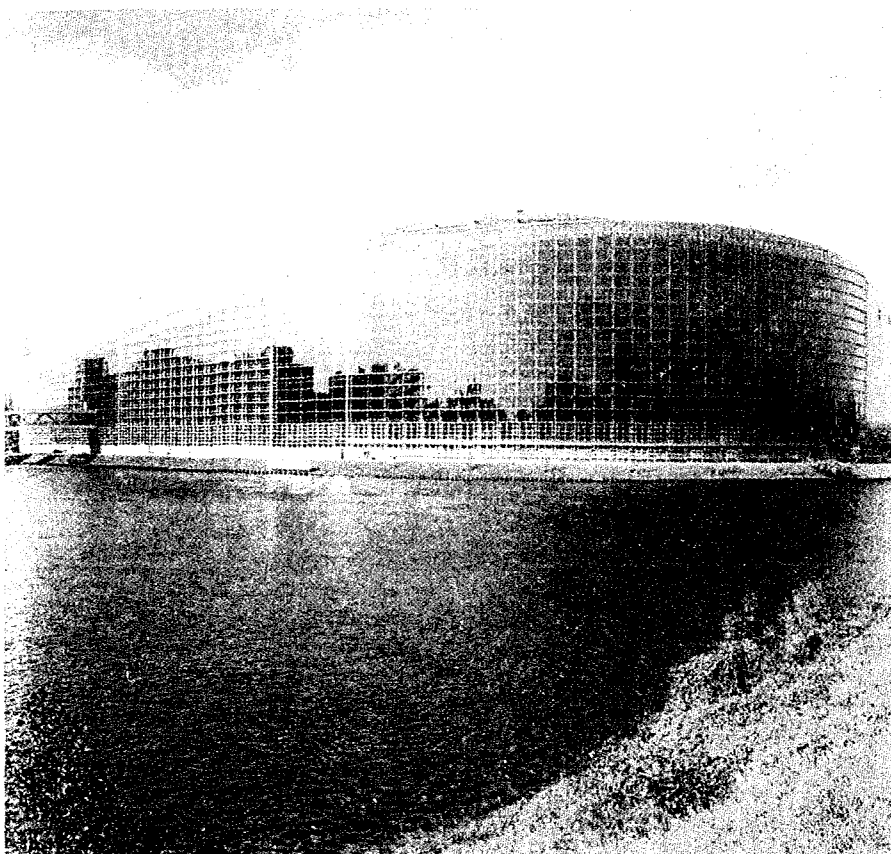
Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση εἰσέρχεται σὲ μία ἀπὸ τὶς ἀπαρασιτικές καμπὲς τῆς ἱστορίας της. Θὰ κληθεῖ νὰ δώσει πειστικὲς ἀπαντήσεις σὲ μιὰ σειρὰ μεγάλων ἐρωτημάτων γιὰ τὴ μορφὴ της, τὴ σύνθεσή της καὶ τὴ θέση τὴν στὸν κόσμο.

Στὸ τέλος τοῦ 2002 καὶ τὶς ἀρχὲς τοῦ 2003 θὰ κληθεῖ νὰ ἀπαντήσει γιὰ τὸ ποιὸ καὶ πόσοι ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς ὑποψηφίους θὰ γίνουν δεκτοὶ τὸ 2004. Τὴν ἀνοιξὶ τοῦ 2003, θὰ ὁλοκληρωθοῦν οἱ ἐργασίες τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ διαφανεῖ καὶ ὁ βαθμὸ στὸν ὁποῖο τὰ Κράτη εἶναι διατεθειμένα νὰ ἐπιταχύνουν τὴν πορεία τῆς Ἐνωσης πρὸς μιὰ πιὸ ὁμοσπονδιακοῦ χαρακτῆρα συγκρότηση. Θὰ τεθεῖ σὲ νέες βάσεις τὸ πολυσύνθετο ζήτημα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, τῆς εὐρωατλαντικῆς σχέσης καὶ τῆς ἀνάδειξης τῆς Εὐρώπης σὲ αὐτοτελὴ πολιτικὴ ὄντοτητα στὴν παγκόσμιον σκακιέρα.

Τὴν ἴδια περίοδο, τὸ δεῦτερο ἑξάμηνο τοῦ 2002 καὶ τὸ πρῶτο τοῦ 2003, τὴν Προεδρία τῆς Ἐνωσης θὰ ἔχουν ἡ Δανία καὶ ἡ Ἑλλάδα καὶ ἀκολουθεῖ ἡ «προβληματικὴ Ἰταλία. Εἰδικὰ γιὰ τὴ Δανία, τὰ ἐρωτήματα εἶναι ἔντονα, λόγῳ τῆς αὐτοεξαίρεσής της ἀπὸ τὶς δύο βασικότερες κοινὲς πολιτικὲς τῆς Εὐρώπης, τὴ Νομισματικὴ Ἐνωση καὶ τὴν κοινὴ ἐξωτερικὴ καὶ ἀμυντικὴ πολιτικὴ Ἔτσι, ἡ Ἑλλάδα θὰ βρίσκεται σὲ πολὺ λεπτὴ θέση καὶ ἀντιμέτωπη μὲ τὶς τελικὲς ἀποφάσεις καὶ κυρίως αὐτὲς ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἔνταξη τῆς Κύπρου στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση.

10. Σὲ πρόσφατο Σεμινάριο ποὺ διοργάνωσε ἡ COMECE (Commission des Episcopats de la Communauté Européenne) καὶ τὸ Université Catholique de Lille γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εὐρώπης μὲ βασικὸ ὁμιλητὴ τὸν κ. Ντελὸρ (8.3.2002), τονίσθηκε ὅτι οἱ θέσεις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας θὰ πρέπει νὰ ληφθοῦν σοβαρὰ ὑπόψη ἀπὸ τὴν Συνέλευση ὅχι μόνο στὰ θέματα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ ἐπίσης σὲ ἐρωτήματα γενικοῦ χαρακτῆρα, ποὺ ἀφοροῦν τὴν εὐθύνῃ τῆς Εὐρώπης στὰ θέματα τῆς ἀνάπτυξης καὶ τοῦ τρίτου κόσμου, τῆς παγκοσμιοποίησης κ.λπ., καθὼς καὶ στὴν ἀπαίτηση νὰ δοθεῖ στὴν ἀνοικοδόμησι τῆς Εὐρώπης μιὰ ἠθικὴ διάσταση. Χαρακτηριστικὰ ὁ κ. Ντελὸρ ὑπογράμμισε ὅτι «μέσα σὲ ἕνα λαϊκὸ Κράτος ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας θὰ πρέπει νὰ ἀκούγεται ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες φωνὲς τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν».

11. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χριστῶν δούλου, Ὁ τέταρτος πυλώνας, Ἀθήνα 1998. Πρβλ. Μητρ. Κισόμου καὶ Σελίνου Εἰρηναίου (Γαλανάκη), Ἐνωμένη Εὐρώπη μὲ ἑνωμένες τὶς Ἐκκλησίες της, Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνισμός, Ἐφ' ἡμερίδα Ἔθνος, 17.2.2002, σελ. 12-13. Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Σωτηριῶδη, Βυζάντιο: Μήτηρ πολιτισμοῦ καὶ παράγων ἰδεολογικῆς ἐνσποποίησης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ὁμοσπονδίας Κρατῶν, Ἐκκλησία 1(2002)56-61.

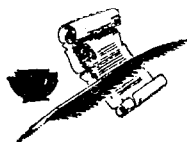


Το νέο κτίριο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
στο Στρασβούργο

Στά παραπάνω οι Ἐκκλησίες ἀσφαλῶς καὶ δὲν ἔχουν τὸν τελικὸ λόγο. Μποροῦν ὅμως νὰ ἔχουν ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν προσπάθεια διαμόρφωσης τῆς κοινωνίας τῶν πολιτῶν. Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία τοποθετεῖ τὸ ἐπίκεντρο τὴν ἔννοια τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας καὶ τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀποτελεῖ μὴ ἀόριστη ὑπαρξιακὴ ὄντοτητα στὴν κοινωνία τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσή» Του. Θὰ πρέπει νὰ πᾶμε ἀκόμη πιὸ μακριὰ ἀπὸ μὴ «μοραλιστικὴ» προσέγγιση τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως τὴν εἶδε ὁ δυτικὸς ἀνθρωπισμὸς ὡς μὴ κα-

θαρὴ ἀνθρωπιστικὴ φιλοσοφία.¹² Ἡ Ἐκκλησία ἔχει δυνατότητα νὰ καταστεῖ ἐταῖρος στὴν προσπάθεια αὐτὴ καὶ παράγοντας οὐσιαστικὸς καλλιεργώντας βαθύτερα τὴ συνείδηση τῶν ἀνθρώπων, ἐπηρεάζοντας τὸν τρόπο σκέψης καὶ ἐνισχύοντας τὴ βούληση τῶν εὐρωπαίων πολιτῶν γιὰ ἀποδοχὴ τῆς νέας κοινωνίας τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς καταλλαγῆς καὶ τῆς συνύπαρξης. Γιὰ αὐτὸ καὶ τὸ μήνυμα τῆς Ἑλλάδος θὰ μπορούσε νὰ εἶναι «Γιὰ μὴ πιὸ ἀνθρώπινη Εὐρώπη» - «*Pour une Europe plus humaine*».

12. Βλ. Περισσότερα Κων. Β. Ζομπᾶ, *Ἡ ἀνθρώπινη ἀξία στίς κοινωνικὲς οὐτοπίες*, Κατερίνη 1998.



ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ἱεραὶ Μητροπόλεις

Δημητριάδος

Λαρίσης καὶ Τυρνάβου

Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπό-

λεως

Ν. Σμύρνης

Νικαίας

Φθιώτιδος

Χαλκίδος

Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία

Οἰκουμενικὴ Κίνησις

Ἡ «Ἑβδομάς Ἱερατικῶν Κλήσεων» ἐορτάσθηκε καὶ ἐφέτος στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ἀπὸ 1 ἕως 7 Ἀπριλίου ἐ.ε. μὲ μεγάλη ἐπιτυχία.

Οἱ σχετικὲς ἐκδηλώσεις ποὺ ἐγίναν στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ ἔχουν ὡς ἑξῆς:

- Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος τὸ Σάββατο 6 Ἀπριλίου ἐτέλεσε Θ. Λειτουργία στὸ Ναὸ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, συλλειτουργοῦντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, Προέδρου τῆς μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ Ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, Θήρας Ἀμοργοῦ καὶ Νήσων κ. Παντελεήμονος, Συνοδικοῦ Συνέδρου καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννου, Καθηγητοῦ τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ Ἑγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης. Ὁ Μακαριώτατος στὴν ὁμιλία του ἀναφέρθηκε ἐκτενῶς στὶς Ἱερατικὲς Κλήσεις.

- Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν ὑπεύθυνο γιὰ τοὺς συσταθέντας ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἱεροσπουδαστὰς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν τοῦ Λεκανοπεδίου Αἰδ. π. Σάββα Γεωργιάδη, ἐπισκέφθηκε καὶ ὁμίλησε στοὺς Σπουδαστὰς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν τῆς περιοχῆς Ἀττικῆς ὡς ἑξῆς:

Στὴν Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν στὴν Κηφισιά, τὴν Δευτέρα 1.4.

Στὴν Ριζαρεῖο Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή, στὸ Χαλάνδρι, τὴν Τρίτη 2.4.

Στὸ Ἐκκλησιαστικὸ Λύκειο Ἀθηνῶν, τὴν Τετάρτη 3.4.

Καὶ τέλος στὸ Μέσο Ἐκκλησιαστικὸ Φροντιστήριο Ἀθηνῶν τὴν Πέμπτη 4.4.

Κατὰ τὶς παραπάνω ἐπισκέψεις ὁ Σεβασμιώτατος Ἀχελώου ἐπεκοινώνησε μὲ τοὺς συσταθέντες ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἱεροσπουδαστὰς, στοὺς ὁποίους καὶ διένειμε τὸ βιβλίο «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ οἱ περὶ Ἱερωσύνης Λόγοι Του», ἔκδοση τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

- Οἱ συσταθέντες ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τελειόφοιτοι Ἱεροσπουδαστὰς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν τοῦ Λεκανοπεδίου, ἐπισκέφθηκαν τὸν ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Παντελεήμονος ὁδοῦ Ἀχαρνῶν, ὅπου οἱ Ἱερεῖς τοῦ Ναοῦ, τοὺς ἐνημέρωσαν γιὰ τοὺς τομεῖς τοῦ Ποιμαντικοῦ Ἔργου τῆς ἐνορίας καὶ τοὺς παρέθεσαν δεῖπνο στὸ νεότευκτο Κέντρο Ἑνοριακῆς Ἀγάπης τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.
- Τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως σὲ ὅλους τοὺς Ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς διαβάστηκε ἡ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος γιὰ τὶς Ἱερατικὲς Κλήσεις.
- Σὲ ὅλες, ἐπίσης, τὶς Ἐκκλησιαστικὲς Σχολές τῆς Ἑλλάδος, διανεμήθηκε εἰδικὸ φυλλάδιο ποὺ ἐξέδωσε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

(8.4.2002)

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως Ποιμαντικοῦ Ἔργου)

Ἐπίσκεψη στὸν Μακαριώτατο τῶν μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Διαιτησίας τῆς Ε.Π.Ο.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σήμερα στὶς 12 τὸ μεσημέρι στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο σὲ ἐπίσκεψη τὸν Πρόεδρο, τὸν Ἀντιπρόεδρο καὶ τὸν Γραμματέα τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Διαιτησίας τῆς Ε.Π.Ο. κ.κ. Γ. Μπίκα, Μ. Τεβεκέλη καὶ Γ. Γιαννόπουλο.

Στὸ πλαίσιο τῆς συνάντησης, ποὺ διήρκεσε περίπου 30 λεπτά, ὁ Μακαριώτατος ὑπογράμμισε τὶς δυσκολίες τοῦ ἔργου ποὺ ἐπιτελοῦν οἱ διαιτητές, ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ ἐνίστε ἀντιμετωπίζουν μέσα στὰ γήπεδα. Τόνισε μάλιστα ὅτι παρακαλεῖ καὶ προσεύχεται νὰ τοὺς δίνει ὁ Θεὸς φῶτιση, ὥστε νὰ μὴν ἀδικοῦν καμία ὁμάδα. Ἀναφερόμενος στὸ φαινόμενο τῆς βίας ἐντὸς τῶν ἀγωνιστικῶν χώρων, κυρίως κατὰ τῶν διαιτητῶν, τὸ ὁποῖο «δυστυχῶς τὸν τελευταῖο καιρὸ προσλαμβάνει πολὺ ἐπικίνδυνες διαστάσεις», ἐπισήμανε χαρακτηριστικὰ ὅτι «τὰ θλιβερά αὐτὰ περιστατικὰ ἐκθέτουν διεθνῶς τὴ χώρα, τὸν λαό, τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν παράδοσή μας». Ἀπηύθυνε δὲ ἔκκληση πρὸς ὅλους τοὺς φιλάθλους, «τοὺς ὁποῖους ἀγαπᾶμε γιατί εἶναι παιδιά τῆς Ἐκκλησίας, νὰ εἶναι πιὸ συγκρατημένοι καὶ νὰ μὴ φθάνουν σὲ ἀκρότητες, ἀκόμη καὶ σὲ περιπτώσεις ποὺ θεωροῦν ὅτι ἀδικεῖται ἡ ὁμάδα τους». Καὶ συνέχισε: «Πάντως, τὸ νὰ ἀναγνωρίσει κάποιος μία ἐντιμὴ ἥττα εἶναι δεῖγμα ὑψηλοφροσύνης, ποὺ δὲ συναντᾶται παρὰ μόνο σὲ καλλιεργημένους ἀνθρώπους».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ὑπογράμμισε τὴν ἀνάγκη ἐξυγίανσης τοῦ χώρου τοῦ ποδοσφαίρου, καθὼς, ἀπὸ ὃ,τι διαβάζει καὶ πληροφορεῖται, «φαίνεται ὅτι ἔχουν εἰσχωρήσει σὲ αὐτὸν στοιχεῖα ξένα πρὸς τὸ ἀθλητικὸ πνεῦμα, ποὺ εἶναι πνεῦμα ἀνιδιοτέλειας». Σημείωσε δὲ ὅτι «αὐτὰ εἶναι συμπτώματα μιᾶς κοινωνίας, ἡ ὁποία ὅλα τὰ ἐμπορευματοποιεῖ καὶ σὲ ὅλα δίνει καθαρὰ ὑλικὴ ἀξία». Καὶ συνέχισε: «Σὲ αὐτὴ τὴ ζωὴ ὑπάρχουν ὅμως καὶ οἱ πνευματικὲς ἀξίες καὶ τὰ ἰδανικά. Ὑπάρχουν καὶ οἱ ἰδέες ποὺ δὲν πρέπει νὰ εὐτελίζουμε». Τέλος, εὐχαρίστησε τὰ μέλη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Διαιτησίας τῆς Ε.Π.Ο. γιὰ τὴν πρωτοβουλία τους νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν, τὰ συνεχάρη «ἐπεὶδὴ αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη νὰ πάρουν τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ» καὶ τὰ διαβεβαίωσε ὅτι προσεύχεται γιὰ ὅλους τοὺς παράγοντες τοῦ ποδοσφαίρου.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ του ὁ Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Διαιτησίας τῆς Ε.Π.Ο. κ. Γ. Μπίκας εὐχαρίστησε τὸν Μακαριώτατο γιὰ τὰ θερμὰ του λόγια, τονίζοντας ὅτι ὅλοι οἱ διαιτητές ἔχουν ἀνάγκη τὴν εὐλογία του «εἰδικὰ αὐτὴ τὴ στιγμή ποὺ τὸ ποδόσφαιρο καὶ ἡ διαιτησία βάλλονται ἀπὸ παντοῦ καὶ λαμβάνουν χώρα θλιβερά γεγονότα στὰ γήπεδα, τὰ ὁποῖα δὲν πρέπει νὰ ἐπαναληφθοῦν».

(9.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ὁ Μακαριώτατος στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων

Ἐπίσκεψη ἀγάπης καὶ συμπαράστασης στὸ Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων πραγματοποιεῖ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος ἀναχωρεῖ γιὰ τὴν Ἁγία Πόλη τῆς Ἱερουσαλὴμ σήμερα τὸ βράδυ. Τὸν Μακαριώτατο θὰ συνοδεύουν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος καὶ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος (Συνοδικοὶ Σύνοεδροι), ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σαλῶνων κ. Θεολόγος, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Θωμᾶς Συνοδινός, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, Ἐκπρόσωπος Τύπου τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ὁ κ. Κων/νος Πυλαρινός, Διευθυντὴς τῆς Ε.Κ.Υ.Ο.

(10.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ὁ Μακαριώτατος στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων

Σὲ ἐξέλιξη βρίσκεται ἡ ἐπίσκεψη ἀγάπης καὶ συμπαράστασης στὸ Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων ποὺ πραγματοποιεῖ ἀπὸ χθὲς τὸ βράδυ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Τὸν Μακαριώτατο συνοδεύουν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος καὶ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σαλῶνων κ. Θεολόγος, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Θωμᾶς Συνοδινός, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὁ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης π. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, Ἐκπρό-

σωπος Τύπου τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ὁ κ. Κων/νος Πυλαρινός, Διευθυντὴς τῆς Ε.Κ.Υ.Ο.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς ὑποδοχῆς τοῦ Προκαθήμενου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Συνοδείας τοῦ ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχην Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναῖο καὶ τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου, οἱ δύο Προκαθήμενοι κατῆλθαν στὸν Πανίερο Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὅπου ἐμπροσθεν τοῦ Παναγίου Τάφου ἀνέπεμψαν δέσση ὑπὲρ τῆς εἰρήνης στὴν πολυπαθὴ περιοχὴ τῶν Ἀγίων Τόπων.
(11.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἀνθρωπιστικὴ βοήθεια πρὸς χειμαζόμενες παλαιστινιακὲς οἰκογένειες

Τὴν προσφορὰ ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας ὕψους πεντακοσίων χιλιάδων δολαρίων Η.Π.Α. (500.000\$) σὲ τρόφιμα, ποὺ προορίζεται γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν χειμαζομένων παλαιστινιακῶν οἰκογενειῶν ἀνακοινώνει σήμερα τὸ βράδυ ἀπὸ τὴν Ἀγία Πόλιν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ἡ ὡς ἄνω πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναπτύσσεται μὲ τὴν ὑποστήριξη τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς χώρας μας, ἐνῶ τὴν ὑλοποίησίν της ἀναλαμβάνει τὸ Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων.

Ἐπίσης ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προσφέρει στὸ πλαίσιο τῆς συμπαράστασής της πρὸς τὸ Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων σὲ πρώτη φάση τὸ ποσὸ τῶν 50.000 εὐρώ.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας συναντήθηκε μὲ τὸν Διευθυντὴ Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τοῦ Ἰσραὴλ κ. Γκολάν. Στὴ συνέχεια ἔλαβε μέρος στὴν, ὑπὸ τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχην Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναῖο, Διαχριστιανικὴ Συνάντηση μὲ τοὺς ἐπικεφαλῆς τῶν Χριστιανικῶν Δογμάτων στὰ Ἱεροσόλυμα. Στὴ συνάντηση συμμετεῖχαν ὁ Λατῖνος Πατριάρχης Μιχαὴλ Σαμπάχ, ὁ Ἀρμένιος Πατριάρχης Τορκὸμ Ἀβέντις Μανουγκιάν καὶ ὁ Ἡγούμενος τοῦ Τάγματος τῶν Φραγκισκανῶν Τζιοβάνι Μπατιτσέλι. Τέλος ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος συναντήθηκε μὲ τὸν βουλευτὴ κ. Ταρζοῦι, ἀρμόδιο γιὰ ἐκκλη-

σιαστικὰ θέματα τῆς Ὀργάνωσης γιὰ τὴν Ἀπελευθέρωση τῆς Παλαιστίνης.

(11.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Διευκρινιστικὴ ἀνακοίνωση

Στὸν ἡμερήσιο Τύπο τῆς 10ης Ἀπριλίου ἐ.ἔ. δημοσιεύθηκε ἀνακοίνωση κάποιας κίνησης πολιτῶν μὲ τὴν ἐπωνυμία «Χριστιανο-Δημοκρατικὴ Ἐνωσις», ἡ ὁποία ὑπογράφεται ἀπὸ τὸν δικηγόρο κ. Τάσο Παναγόπουλο.

Μὲ τὴν ἀνακοίνωση αὕτη προσκαλεῖται τὸ κοινὸ νὰ παραστεῖ σὲ «συγκέντρωση συμπαράστασεως στὸν Γενναϊότατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Χριστόδουλον γιὰ τὸν Ἱερό του Ἀγώνα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος» κ.λπ., τὸ μεσημέρι τῆς 14ης Ἀπριλίου σὲ ὀριζόμενο μὲ τὴν πρόσκληση αὐτὸ τόπο στὸ κέντρο τῶν Ἀθηνῶν.

Κατόπιν τούτου ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν δηλώνεται ρητὰ καὶ κατηγορηματικὰ ὅτι ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος ἄλλωστε βρίσκεται αὐτὲς τὶς ἡμέρες σὲ ἐπίσκεψιν ἀγάπης καὶ συμπαράστασης στὴν Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὴν κίνηση αὕτη, τὰ μέλη τῆς ὁποίας τοὶ εἶναι ἄγνωστα καὶ ἐνεργοῦν χωρὶς τὴν συγκατάθεσίν του. Πολλῶν δὲ μᾶλλον μὲ τὴν ὡς ἄνω ἐκδήλωση, στὴν ὁποία δὲν πρόκειται φυσικὰ νὰ συμμετάσχει οὔτε προσωπικῶς οὔτε δι' ἐκπροσώπου.

(11.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Δηλώσεις Μακαριωτάτου – Τηλεγράφημα πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν τῶν Η.Π.Α.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφή του στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Πόλιν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος σὲ δηλώσεις του πρὸς ἐκπροσώπους τῶν Μ.Μ.Ε. ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ἡ ἐπίσκεψιν ἀγάπης καὶ συμπαράστασης πρὸς τὸ Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καὶ σὲ ἐπαφὴς ποὺ εἶχε κατὰ τὴ διάρκειά της «νὰ συμβάλουν στὸν τερματισμὸ τῆς ἀδίκης αἰματοχυσίας, μὲ θύματα ἀθώους ἀνθρώπους, ἰδιαίτερα νέους καὶ γυναῖκόπαιδα». Ὁ Μακαριώτατος ἐπισήμανε μάλιστα ὅτι δὲν κατέστι δυνατὴ ἡ μετάβασις τοῦ ἰδίου καὶ τῆς Συνοδείας του στὴν

πόλη της Βηθλεέμ, εξαιτίας της μὴ λήψης σχετικῆς ἀδείας ἀπὸ τὶς ἰσραηλινὲς ἀρχές.

Τέλος, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀπέστειλε λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν ἀναχώρησή του ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα τὸ ἀκόλουθο τηλεγράφημα πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν τῶν Η.Π.Α. κ. Κόλιν Πάουελ:

«Κατὰ τὴν ἱστορικὴ ἐπίσκεψή σας στὸ Ἰσραὴλ καὶ τὴν Παλαιστίνη, πέραν τῶν ἄλλων καὶ ἐξόχως σημαντικῶν θεμάτων ποὺ ἀφοροῦν στὴν εἰρηνικὴ συμβίωση καὶ στὴν ἀσφαλὴ πορεία τῶν δύο ἱστορικῶν λαῶν αὐτῆς τῆς πολυπαθοῦς περιοχῆς, σπουδαῖο ζήτημα γιὰ τὴν Χριστιανοσύνη εἶναι ἡ ἀπόλυτη προστασία τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων καὶ ἡ διασφάλιση τοῦ προαιωνίου καθεστῶτος τῶν Ἁγίων Τόπων.

Ἐλπίζουμε βάσιμα ὅτι ἡ παρουσία σας ἐδῶ, ὡς ἐκπρὸς σώπου τῶν Η.Π.Α., τὴν κρίσιμη αὐτὴ ὥρα θὰ προσφέρει τὸ ποθούμενο γιὰ ὅλους τοὺς δοκιμαζόμενους σκληρὰ κατοίκους αὐτῆς τῆς περιοχῆς».

(12.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἐπιστολὴ τοῦ Nuncio Paul Tabet στὸν Μακαριώτατο

Τὸν βαθύτατο σεβασμὸ του, τὰ ἀδελφικά του αἰσθήματα καὶ τὶς εὐχαριστίες του πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον του νὰ τοῦ κοινοποιήσει ἀντίγραφο τῆς, μὲ ἡμερομηνία 8 Ἀπριλίου ἐ.ε., ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Πρέσβη τοῦ Ἰσραὴλ στὴν Ἀθήνα κ. David Sasson ἐκφράζει μὲ ἐπιστολὴ του ὁ Μονσινιὸρ Paul Tabet, Nuncio τοῦ Βατικανοῦ στὴν Ἀθήνα.

Ὁ Μονσινιὸρ Tabet σημειώνει στὴν ἐπιστολὴ του ὅτι καὶ αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του ἐνημέρωσε γιὰ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου τὸν Πάπα Ἰωάννη -- Παῦλο Β', ὁ ὁποῖος μοιράζεται τὴν ἀνησυχία καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὰ τραγικά γεγονότα ποὺ λαμβάνουν χώρα στοὺς Ἁγίους Τόπους κατὰ τὴ διάρκεια τῶν τελευταίων ἡμερῶν. Ἐπίσης ὑπογραμμίζει τὶς κινήσεις ποὺ ἔχουν ἤδη γίνεи καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Προκαθημένου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐκ μέρους του ἐπισήμανση τῆς ἀνάγκης νὰ ἐφαρμοστοῦν τὰ Ψηφίσματα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ τὸ Διεθνὲς Ἀνθρωπιστικὸ Δίκαιο καὶ νὰ γίνεи ἀπόλυτα σεβαστὸ τὸ status quo τῶν Ἁγίων Τόπων.

(16.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἐπίσκεψη στὸν Μακαριώτατο μελῶν τοῦ Συλλόγου Ἑλλήνων Ὀλυμπιονικῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σήμερα στίς 10.45 τὸ πρωῒ στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο σὲ ἐπίσκεψη μέλη τοῦ Συλλόγου Ἑλλήνων Ὀλυμπιονικῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρο τοῦ Δ.Σ., Βουλευτὴ κ. Παναγιώτη Φασούλα.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνάντησης, ὁ Μακαριώτατος χαρακτήρισε τοὺς ἀθλητὲς πρεσβευτὲς τῆς χώρας μας στὸν κόσμον καὶ πρότυπα γιὰ τοὺς νέους ἀνθρώπους, ὑπογραμμίζοντας ὅτι ἡ ἀθλήση τοῦ σώματος εἶναι ἀλληλένδετη μὲ τὴν ἀσκήση τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος. Ἀνέφερε μάλιστα ὅτι ἡ ἐνασχόληση μὲ τὸν ἀθλητισμὸ προσφέρει δημιουργικὴ διέξοδο στὴ σημερινὴ νεολαία, ποὺ ἀπειλεῖται ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν μάστιγα τῶν ναρκωτικῶν. Τόνισε δὲ ὅτι οἱ μεγάλες ἐπιδόσεις, ποὺ πολλοὶ πλέον Ἕλληνες ἀθλητὲς ἐπιτυγχάνουν, εἶναι προϊόν σκληρῆς καὶ συστηματικῆς προσπάθειας, ἀλλὰ καὶ στερησέων. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐπισήμανε ὅτι ὁλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα τιμᾷ τὴ χώρα μας, καθὼς αὐτὴ γέννησε τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες, καὶ εὐχήθηκε στοὺς ἀθλητὲς νὰ κάνουν καὶ τὸ 2004 τὴν Ἑλλάδα ὑπερῆφανη γιὰ τὰ παιδιά της, κατακτώντας ἀκόμη περισσότερα μετάλλια. Τέλος, ἀναφερόμενος στὴν πρόσφατη ἐπίσκεψη ἀγάπης καὶ συμπαράστασης στὸ Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων, ἐξέφρασε τὴν ἀνησυχία του γιὰ τὶς ἐξελίξεις στὴν περιοχὴ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τονίζοντας ὅτι τὰ προβλήματα μεταξύ τῶν λαῶν δὲ λύνονται μὲ τὴ βία καὶ ἐπισημαίνοντας τὴν ἀνάγκη ἐξεύρεσης ἐνὸς τρόπου εἰρηνικῆς καὶ ἀσφαλοῦς συμβίωσης. Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε ἰδιαίτερα στὰ Πανάγια Προσκυνήματα ποὺ βρίσκονται σὲ κίνδυνον, ἐνῶ κατέθεσε γιὰ μία ἀκόμη φορὰ τὴν ἀγωνία του γιὰ τὴν κατάσταση ποὺ ἐπικρατεῖ στὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου στὴ Βηθλεέμ.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ του ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου Ἑλλήνων Ὀλυμπιονικῶν, Βουλευτὴς κ. Παναγιώτης Φασούλας εὐχαρίστησε τὸν Μακαριώτατο γιὰ τὶς θερμὲς εὐχές του καὶ ἀναφέρθηκε στὴ νέα πνοὴ ποὺ ὑπάρχει τὰ τελευταία χρόνια στὴν Ἐκκλησία, ἐναντὶ μεγάλου ὀργανισμοῦ, ὅπως εἶπε, μὲ σημαντικὲς δυνατότητες παρέμβασης, ποὺ συγκεντρώνει κοντὰ του ἓνα μεγάλο τμήμα τῆς νεολαίας. Ἐπίσης, ὁ κ. Φασούλας ἔκανε λό-

γο για την άगाστή συνεργασία της Έκκλησίας της Ελλάδος με την Όργανωτική Έπιτροπή Όλυμπιακών Αγώνων «Άθήνα 2004», έθεσε τίς ύπηρεσίες τών Όλυμπιονικών στη διάθεση της Έκκλησίας και ζήτησε από τόν Μακαριώτατο νά έπισκέπτονται τὰ Κατηχητικά Σχολεία τὸ χώρο πού τὸ Υπουργείο Πολιτισμοῦ έχει παραχωρήσει για τὴ δημιουργία τοῦ Σπιτιοῦ τών Όλυμπιονικών. Τέλος ὁ κ. Φασούλας συνεχάρη τόν Μακαριώτατο για τὴν έπίσκεψή του στὰ Ίεροσόλυμα, χαρακτηρίζοντάς τὴν «πολὺ μεγάλο έπίτευγμα».

Στὴ συνάντηση παρέστησαν οἱ Όλυμπιονίκες Τάσος Γαβρίλης, Πέτρος Γαλακτόπουλος, Συμεών Γεωργαράς, Όδυσσεάς Έσκιτζόγλου, Γιώργος Ζαΐμης, Λεωνίδας Κόκκας, Κωνσταντῖνος Κοντομανώλης, Κωνσταντῖνος Λούδης, Γιώργος Μαυρωτάς, Νίκη Μπακογιάννη, Στέλιος Μυιιάκης, Τάσος Μωυσιδης, Άναστάσιος Παπαναστασίου, Χρήστος Παπανικολάου, Εὐάγγελος Πάτρας, Γιώργος Ρουμπάνης, Γιώργος Χατζηϊωαννίδης και Εὐα Χριστοδοῦλου.

Κατὰ τὴν έξοδό του από τὸ Άρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο ὁ κ. Φασούλας δήλωσε σὲ εκπροσώπους τών Μ.Μ.Ε., μεταξύ άλλων, τὰ έξής: «Σκοπὸς τοῦ Συλλόγου μας εἶναι, ενόψει τών Όλυμπιακών Αγώνων τοῦ 2004, πού ανοίγουν ἓνα μεγάλο πεδίο δράσης και συνεννόησης, νά συναντηθοῦμε με μεγάλους φορεῖς και ὀργανισμοὺς, ὅπως εἶναι ἡ Έκκλησία. Άλλωστε, ἓνας τεράστιος ἀριθμὸς ἀθλητῶν πιστεύει, προσεύχεται, νηστεύει και θέλει νά γνωρίσει από κοντὰ τὸν Άρχιεπίσκοπο».

(18.4.2002)

(Έκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Έπίσκεψη στὸν Μακαριώτατο τοῦ Υπουργοῦ Έξωτερικῶν τῆς Οὐκρανίας κ. Άνατόλι Ζλένκο

Ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος συναντήθηκε σήμερα στίς 4.30 τὸ μεσημέρι στὸ Άρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο με τὸν Υπουργὸ Έξωτερικῶν τῆς Οὐκρανίας κ. Άνατόλι Ζλένκο, ὁ ὁποῖος πραγματοποιεῖ έπίσημη έπίσκεψη στὴ χώρα μας. Τὸν κ. Ζλένκο συνόδευσαν, μεταξύ άλλων, ὁ Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου του κ. Γελισιέφ, ὁ Διευθυντῆς τών Υπηρεσιῶν τοῦ Υπουργείου Έξωτερικῶν κ. Τρονένκο, ὁ Πρέσβης τῆς Οὐκρανίας στὴν Άθήνα κ. Κάλνικ και ὁ Πρέσβης τῆς χώρας μας στὴν Οὐκρανία κ. Π. Γκούμας.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνάντησης, πού διήρκεσε πε-

νήντα λεπτά, ὁ Μακαριώτατος εξέφρασε τὴ χαρά του γιὰ τὴν έπίσκεψή τοῦ κ. Ζλένκο και ὑπογράμμισε τοὺς ἰστορικοὺς δεσμοὺς πίστης, φιλίας και ἀγάπης πού συνδέουν τοὺς δύο λαοὺς και τίς δύο χώρες. Τόνισε μάλιστα ὅτι ὁ Οὐκρανικὸς λαὸς, πού ἔλαβε τὸν Χριστιανισμό καὶ τὸν πολιτισμὸ από τοὺς βυζαντινοὺς προγόνους μας προσέφερε πολὺτιμες ύπηρεσίες στὸν ἔθνικοαπελευθερωτικὸ αγώνα τοῦ Έλληνικοῦ λαοῦ. Ό Προκαθήμενος τῆς Έλλαδικῆς Έκκλησίας ἀναφέρθηκε δὲ και στὴν τελευταία του έπίσκεψη στὴν Οὐκρανικὴ Έκκλησία πέρσι στὸν Αὐγουστο, ὅταν μετέφερε στὸ Κίεβο τὴν χαριτέβρυτη Κάρα τοῦ Αγίου Ενδόξου Άποστόλου Άνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἡ ὁποία ἐκτέθηκε σὲ προσκύνημα τῶν πιστῶν ἐπὶ δεκαήμερο, μετὰ τὴ σχετικὴ παράκληση τοῦ Προκαθήμενου τῆς Οὐκρανικῆς Έκκλησίας Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Κιέβου και πάσης Οὐκρανίας κ. Βλαδιμήρου και τὴ συγκατάθεση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου. Ό Μακαριώτατος ὑπογράμμισε ὅτι θαύμασε τὴν πίστη και τὸν σεβασμὸ τοῦ Οὐκρανικοῦ λαοῦ και ἐκτίμησε τὴν ἀγάπη τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων και τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων. Επίσης, τόνισε ὅτι ἡ Έκκλησία τῆς Ελλάδος στέκεται πάντα στὸ πλευρὸ τῆς Οὐκρανικῆς Έκκλησίας, προσφέροντας, μεταξύ άλλων, ὑποτροφίες σὲ πολλοὺς νέους τῆς χώρας, προκειμένου νά σπουδάσουν Θεολογία στὴν Ελλάδα, και φιλοξενώντας παιδιὰ από τὴν Όδησσὸ στίς κατασκηνώσεις Τῆς. Τέλος, έπισήμανε ὅτι προσεύχεται στοὺς δύσκολους αὐτοὺς καιροὺς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου και εὐχεται ὁ Θεὸς νά ἀποτρέπει τὴ βία, τοὺς πολέμους και τὴ δυστυχία.

Άπό τὴν πλευρά του ὁ κ. Ζλένκο εξέφρασε τὴν ἰκανοποίησή του για τὴν έπίσκεψή του στὴν Ελλάδα και τὴ συνάντησή του με τὸν Μακαριώτατο, «μία προσωπικὸτητα σημαντικὴ και γνωστὴ στὸν Οὐκρανικὸ λαὸ, τῆς ὁποίας οἱ δραστηριότητες και πρωτοβουλίες για τὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης ἔχουν προκαλέσει αἴσθηση». Στὴ συνέχεια ὑπογράμμισε ὅτι από τὴν περίοδο πού ἡ Οὐκρανία ἀνακηρύχθηκε ἀνεξάρτητο κράτος ἔχει ἀλλάξει στάση ἔναντι τῆς Έκκλησίας, ἐνῶ τόνισε ὅτι «ὁ Πρόεδρος και ἡ κυβέρνηση τῆς χώρας ἀποδίδουν ἰδιαίτερη σημασία στὴν περίπλοκη διαδικασία ἐνοποίησης τῆς Όρθόδοξης Έκκλησίας, καθὼς ὁ Οὐκρανικὸς λαὸς ἔχει συνειδητοποιήσει ὅτι πρέπει νά ὑπάρχει μία ἐνωμένη Όρθόδοξη Έκκλησία».

Ό Μακαριώτατος ἐπιβεβαίωσε με τὴ σειρά του τὴν

μεγάλη ιστορική στροφή της φίλης χώρας προς τις πα-
ραδοσιακές πνευματικές αξίες, ενώ εξέφρασε την άγω-
νία και τη λύπη του για τη διαίρεση που υπάρχει στην
Άγια Όρθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας. Όπως τόνι-
σε, προσεύχεται για την αποκατάσταση της ενότητάς
της και παρακολουθεί τις εξελίξεις, θεωρώντας ταυτό-
χρονα ότι η λύση στο υπάρχον πρόβλημα δεν μπορεί να
είναι ούτε πολιτική, ούτε λύση σκοπιμότητας, αλλά λύ-
ση που θα εδράζεται στους Ίερούς Κανόνες. Η Εκκλη-
σία πρέπει να είναι ενωμένη και να δίνει στο λαό το μή-
νυμα αυτής της ενότητας, σημείωσε χαρακτηριστικά. Τέ-
λος, ο Μακαριώτατος εξέφρασε την επιθυμία να επι-
σκεφθεί εκ νέου την Ουκρανική Εκκλησία, κατόπιν σχε-
τικής πρόσκλησης που του έχει απευθύνει από πέρυσι
ο Μακαριώτατος Μητροπολίτης Κιέβου και πάσης
Ουκρανίας κ. Βλαδίμηρος.

(18.4.2002)

(Εκ του Γραφείου Τύπου)

Έγκαίνια έκθεσης θεολογικού βιβλίου

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης
Ελλάδος κ. Χριστόδουλος έγκαινιάσέ σήμερα στις 12.30
το μεσημέρι στη Στοά του Βιβλίου έκθεση θεολογικού βι-
βλίου με θέμα «Πατέρες και σύγχρονοι διάλογοι της
Όρθοδοξίας», την οποία διοργανώνει η Φιλεκπαιδευ-
τική Έταιρεία.

Στο σύντομο χαιρετισμό του ο Πρόεδρος της Φι-
λεκπαιδευτικής Έταιρείας και Πρύτανης του Πανεπι-
στημίου Αθηνών, Καθηγητής κ. Γεώργιος Μπαμπινιώ-
της αναφέρθηκε στο διαχρονικό μήνυμα των Πατερικών
κειμένων που, όπως είπε, «άντιμετωπίζουν όλα τα προ-
βλήματα που απασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο... και
καλόν είναι να διδάσκονται στα σχολεία». Σημείωσε δε
ότι «ο λόγος των Πατέρων αποτελεί την Όρθόδοξη
πρόταση, που είναι πρόταση ζωής», ενώ έξηρε τη στά-
ση του Μακαριωτάτου, ο οποίος «έχει δικίο να στηλι-
τεύει κινήσεις που οδηγούν σε λανθασμένες θέσεις που
πληρώνει ο τόπος».

Ο Μακαριώτατος συμφώνησε με την πρόταση του κ.
Μπαμπινιώτη για την επαναφορά της διδασκαλίας των
Πατερικών κειμένων στα σχολεία, υπογραμμίζοντας για
άλλη μία φορά ότι η Εκκλησία αγωνίζεται για τη διατή-
ρηση της παράδοσής μας. «Γι' αυτό φωνάζουμε για το
θέμα των ταυτοτήτων, για να μην αρχίσει το ξήλωμα,

για να μην επέλθει η άφομοίωση. Έχει μεγάλη σημασία
για την πολιτική ήγεςία να μην έρχεται σε σύγκρουση με
το λαϊκό αίσθημα» τόνισε χαρακτηριστικά. Ο Προκαθη-
μενος της Έλλαδικής Εκκλησίας αναφέρθηκε επίσης σε
πρόσφατη δημοσκόπηση, σύμφωνα με την οποία το 85%
των έρωτηθέντων διαφωνεί με την κατάργηση της πρωί-
νης προσευχής στα σχολεία και το 64% επιθυμεί να δι-
δάσκεται υποχρεωτικά το μάθημα των Θρησκευτικών σε
αυτά.

Ο Μακαριώτατος, αναφερόμενος στο θέμα της έκθε-
σης, υπογράμμισε ότι η Όρθοδοξία ουδέποτε αρνήθηκε
ή φοβήθηκε το διάλογο, ενώ επισήμανε ότι οι θεο-
λογικοί διάλογοι με τους έτεροδόξους διεξάγονται κα-
τόπιν Πανορθόδοξης συμφωνίας. Και συνέχισε: «Είναι
άδιανόητο για μία Εκκλησία, όπως η Εκκλησία της Ελλά-
δος, να ύψώνει τείχη απομονωτισμού και να παύει να
διαλέγεται με άλλους ανθρώπους... Όμως ο διάλογος
αυτός πρέπει να διεξάγεται υπό τρεις προϋποθέσεις,
την αγάπη, την αλήθεια, γιατί χρειάζεται μεγάλη παρ-
ρησία και σθένος για να την εκφράζει κανείς και ενώ-
πιον των άλλων δογμάτων και θρησκειών να υπερασπί-
ζεται την πίστη του, και τέλος την έγκαιρη ενημέρωση
του πιστού λαού». Καταλήγοντας ο Μακαριώτατος ση-
μείωσε ότι «η Εκκλησία της έλλάδος μάχεται υπέρ των
δογμάτων της Όρθοδοξίας».

Στην εκδήλωση, την οποία πλαισίωσε βυζαντινός
χορός μαθητών της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής
Αθηνών υπό τη διεύθυνση του κ. Γεωργίου Ζησίμου, μί-
λησαν ο Ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής
Αθηνών κ. Στυλιανός Παπαδόπουλος και ο Καθηγητής
της Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης κ. Χρίστος Κρι-
κώνης με θέμα «Πατέρες και διμερείς διαχριστιανικοί
διάλογοι».

(22.4.2002)

(Εκ του Γραφείου Τύπου)

Έγκαίνια Έκθεσης αιοιογραφίας των Ένοριακών Σχολών Αιοιογραφίας της Ί. Αρχιεπισκοπής Αθηνών

«Η θρησκεία είναι μία δεξαμενή από την οποία
άντλείται πολιτισμός. Αυτό κανείς δεν μπορεί να το
άμφισβητήσει». Την επισήμανση αυτή έκανε χθές ο Μα-
καριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Έλλά-
δος κ. Χριστόδουλος έγκαινιάζοντας την Έκθεση Αιοιο-
γραφίας των Ένοριακών Σχολών Αιοιογραφίας της Ίερās

Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ποὺ διοργανώνει τὸ Γραφεῖο Νεότητος τῆς Ι.Α.Α. στὴ Σιβιτανίδειο Σχολή.

Ὁ Μακαριώτατος ὑπογράμμισε ὅτι οἱ ἐκκλησιαστικὲς τέχνες ὑπηρετοῦν τὴν πίστη καὶ τὴν θρησκεία, ἐνῶ σημείωσε ὅτι χρειάστηκε μέγας ἀγώνας ἀπὸ μέρους τῶν Χριστιανῶν γιὰ τὴ διαφύλαξη καὶ καλλιέργεια τῆς Ἀγιογραφίας, «ἡ ὁποία ἔχει βαθύτατο θεολογικὸ ὑπόβαθρο καὶ δὲν συνδέεται μὲ τὴ ζωγραφική». «Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Ἀγιογραφία», συνέχισε ὁ Μακαριώτατος, «ἐπικεντρώνεται στὴν ἀπόδοση τῶν πνευματικῶν καὶ ὄχι τῶν φυσικῶν διαστάσεων τοῦ Ἀγίου». Τέλος, τόνισε ὅτι ἡ ἄρνηση τῆς ἀπεικόνισης τοῦ Χριστοῦ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἄρνηση τῆς ἀνθρώπινης φύσης τοῦ Θεανθρώπου.

Στὴν ἐκθεση, ἡ ὁποία θὰ διαρκέσει ἕως καὶ τὴν 27ῃ Ἀπριλίου ἐ.ε. (ὥρες λειτουργίας 10.00-14.00 & 17.00-21.00), συμμετέχουν μὲ ἔργα τους σπουδαστὲς Ἀγιογραφίας ἀπὸ 17 Ἑνοριακὲς Σχολὲς (ἐπὶ συνόλου 32) τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. (23.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Δήλωση τοῦ Ἐκπροσώπου Τύπου τοῦ Μακαριωτάτου γιὰ τὸν δῆθεν κίνδυνο μετάδοσης ἐπιδημικῶν παθήσεων ἀπὸ τὴ Θεία Κοινωνία

Ὁ Ἐκπρόσωπος Τύπου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμ. π. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, ἀπαντώντας σὲ ἐρωτήσεις δημοσιογράφων σχετικὰ μὲ τὸν κίνδυνο μετάδοσης ἐπιδημικῶν παθήσεων ἀπὸ τὴ Θεία Κοινωνία, δήλωσε τὰ ἀκόλουθα:

Εἶναι τουλάχιστον βλασφημία ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι, διὰ μέσου τῆς Θείας Κοινωνίας, εἶναι δυνατόν νὰ μεταδοθῶν ἐπιδημικὲς παθήσεις καὶ νὰ τεθεῖ σὲ κίνδυνο ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ. Θυμίζω τὶς πρόσφατες ἐπιστημονικὲς γνωμοδοτήσεις, σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες οὔτε ὁ τρομακτικὸς ἰός τοῦ AIDS δὲ μεταδίδεται μὲ τὴ Θεία Κοινωνία.

Ἀλλὰ, ἂς ἀφήσουμε τὶς ἐπιστημονικὲς θέσεις, οἱ ὁποῖες εἶναι σαφεῖς ἐπὶ τοῦ θέματος. Διὰ τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ παρέχεται ζωὴ στοὺς πιστοὺς 20 αἰῶνες τώρα. Ποτὲ ἡ ἱστορία δὲν κατέγραψε κάτι περὶ τοῦ ἀντιθέτου. Σ' αὐτοὺς, λοιπόν, ποὺ τεχνηέντως ἐπιχειροῦν νὰ ἐνσπεύρουν φόβο, ἐνόψει μάλιστα καὶ τοῦ Πάσχα θυμίζω, μόνο πῶς, ἂν ὑπῆρχε τέτοιος κίνδυνος ὅλοι ἐμεῖς οἱ Ἱερεῖς ποὺ καταλύουμε τὴ Θεία κοινωνία, χωρὶς

προηγουμένως νὰ ξέρουμε ἂν οἱ πιστοὶ ποὺ κοινωνήσαμε ἦταν ὑγιεῖς ἢ ὄχι, θὰ ἔπρεπε νὰ εἴμαστε νεκροὶ καὶ κυρίως οἱ Ἱερεῖς ποὺ ὑπηρετοῦν στὰ σανατόρια καὶ ἐκεῖνς ποὺ ὑπηρετήσαν, κατὰ τὸ παρελθόν, στὰ λεπροκομεῖα (24.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἀνακοίνωση γιὰ τὴ διεξαγωγή τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πρωταθλήματος Καλαθοσφαίρισης (Final Four) κατὰ τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα. Παρέμβαση τοῦ Μακαριωτάτου

Σχετικὰ μὲ τὸν προγραμματισμὸ διεξαγωγῆς ἀγῶνων τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πρωταθλήματος Καλαθοσφαίρισης (Final Four) κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Μεγάλῃς Ἑβδομάδας, σημειώνονται τὰ ἀκόλουθα:

«Εἶναι ἀνεπίτρεπτο τὴν πιδὶ Ἱερῇ καὶ Ἀγίᾳ Ἡμέρᾃ τῆς Μεγάλῃς Ἑβδομάδας, τὴν Μεγάλῃ Παρασκευῇ, κατὰ τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία μας μέσα σὲ ἀτμόσφαιρα ἄκρας κατανύξεως καὶ χαρμολύπης βιώνει τὰ φρικτὰ Πάθη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, προσδοκώντας τὴν Ἀνάσταση, νὰ ἔχει προγραμματιστεῖ ἡ διεξαγωγή στὴν Μπολόνια τῆς Ἰταλίας τῶν ἡμιτελικῶν ἀγώνων γιὰ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Πρωτάθλημα Καλαθοσφαίρισης (Final Four), πολλὰ δὲ μᾶλλον ὅταν σὲ αὐτοὺς συμμετέχει καὶ ἑλληνικὴ ὁμάδα, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ ἐκφράσει τὴν ἐντονὴ διαμαρτυρία καὶ ἀντίθεσή της.

Ὅμως τὴν αὐτὴ διαμαρτυρία καὶ ἀντίθεση ὀφείλουν νὰ ἐκφράσουν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ὁ ἀρμόδιος γιὰ θέματα ἀθλητισμοῦ Ὑφυπουργὸς Πολιτισμοῦ κ. Γ. Κουράκης καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς FIFA καὶ τῆς Ε.Ο.Κ. κ. Γ. Βασιλακόπουλος.

Ἡ διεξαγωγή τῶν ἀγώνων τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πρωταθλήματος Καλαθοσφαίρισης θὰ μπορούσε νὰ μετατεθεῖ σὲ ἄλλες ἡμερομηνίες, προκειμένου νὰ μὴ θιγῇ τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα ὅλων τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν. τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ διαφυλάσσεται, ὅπως ἀκριβῶς διαφυλάσσεται τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα ἐτεροδόξων καὶ ἐτεροθρήσκων στὴ Γηραιὰ Ἠπειρο».

Γιὰ τὸ ὅλο ζήτημα ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἐπικοινωνήσε τηλεφωνικὰ τόσο μὲ τὸν ἀρμόδιο γιὰ θέματα ἀθλητισμοῦ Ὑφυπουργὸ Πολιτισμοῦ κ. Γ. Κουράκη, ὅσο καὶ μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς FIFA καὶ τῆς Ε.Ο.Κ. κ. Γ. Βασιλακόπουλο. Ὁ μὲν κ. Κουράκης ὑπογράμμισε στὸν Μα-

καριώτατο ὅτι θὰ κάνει ὅ,τι εἶναι δυνατόν προκειμένου νὰ μετατεθοῦν οἱ ἡμερομηνίες διεξαγωγῆς τῶν ἀγώνων τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πρωταθλήματος Καλαθοσφαίρισης, ὁ δὲ κ. Βασιλακόπουλος ἐπισήμανε ὅτι εἶχε ἐκφράσει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴν ἀντίθεσή του καὶ ὅτι συμφωνεῖ ἀπόλυτα μὲ τὶς ἀπόψεις τοῦ Μακαριωτάτου.

(24.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἐπιστολὴ Μακαριωτάτου πρὸς τὸν Μακ. Πατριάρχη Ἱεροσολύμων, τὸν Πρωθυπουργὸ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Παλαιστινιακῆς Ἀρχῆς

Ενόψει τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Ἑβδομάδας, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἀπέστειλε πρὸς τὸν Μακαριώτατο Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Εἰρηναῖο, τὸν Πρωθυπουργὸ τοῦ Ἰσραὴλ κ. Ἀριέλ Σαρὸν καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Παλαιστινιακῆς Ἀρχῆς κ. Γιάσερ Ἀραφὰτ τὴν ἀκόλουθη ἐπιστολή:

«Ὁ Ἱερὸς Ναὸς τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου τῆς Βηθλεὲμ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ Πανάγια Προσκυνήματα καὶ ἀντιπροσωπεύει ἓνα ἀπὸ τὰ ἱερὰ σύμβολα τῆς Χριστιανοσύνης παγκοσμίως. Καθὼς πλησιάζουμε πρὸς τὴν Ἀγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάδα, ἀποκορύφωση τῆς ὁποίας εἶναι ἡ Ἀνάσταση τοῦ Θεανθρώπου γιὰ ὁλόκληρο τὸν Ὁρθόδοξο Χριστιανικὸ κόσμον, τὸ Προσκύνημα αὐτό, ὁ τόπος γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει ἀπροσπέραστος γιὰ τοὺς πιστοὺς, εὐρισκόμενος στὸ μάτι τοῦ κυκλώνα, πού, σύμφωνα μὲ τὴν προσωπικὴ μαρτυρία μιᾶς Βρετανίδας δημοσιογράφου, «σάρωσε τὴ ζωὴ τοῦ καθενὸς στὴν Ἀγία Πόλη, ἀφήνοντας πίσω του τὴν καταστροφή καὶ τὸ μῖσος».

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀνησυχεῖ βαθύτατα γιὰ τὴ διακύβευση τῆς περιφερειακῆς εἰρήνης καὶ ἔχει ἐπανειλημμένα καταδικάσει κάθε μορφὴ βίας καὶ τρομοκρατίας ἐναντίον ἀνθρώπων, ἀνεξαρτήτως θρησκευματος ἢ ἐθνικότητος. Γιὰ τοὺς Χριστιανοὺς ἡ προσβολὴ κατὰ τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου συνιστᾷ προσβολὴ κατὰ τοῦ Θεοῦ, κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ὁποίου ἔχουμε ὅλοι πλαστεῖ. Συνεπῶς ἡ πρόσφατη ἔκρηξη μίσους ἀπὸ τὶς δυνάμεις τῆς μισανθρωπίας πρέπει νὰ καταδικαστεῖ, εἴτε πρόκειται γιὰ βομβιστικὲς ἐπιθέσεις αὐτοκτονίας κατὰ Ἰσραηλινῶν πολιτῶν καὶ ἀντισημιτικὲς πράξεις, εἴτε πρόκειται γιὰ σφαγὲς Παλαιστινίων προ-

σφύγων ἢ αὐθαίρετες καταστροφὲς τῶν οἰκῶν καὶ τῆς περιουσίας τους.

Στὴν προσπάθειά Της νὰ προσφέρει ἀνακούφιση καὶ συμπαράσταση στὰ πολλὰ θύματα τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συνέστησε τὴν ὀργάνωση «Ἀλληλεγγύη», τῆς ὁποίας ἀποστολὴ εἶναι ἡ προσφορά κάθε δυνατῆς βοήθειας σὲ ἐμπερίστατους ἀδελφούς ὅπου καὶ ἂν αὐτοὶ δοκιμάζονται. Ἡ «Ἀλληλεγγύη» διευθύνεται καὶ στελεχώνεται ἀπὸ ἐπαγγελματίες καὶ ἐθελοντὲς πού, ἐνόψει τῶν τραγικῶν γεγονότων στὴν Παλαιστίνη, θέτουν τώρα ἑαυτοὺς στὴ διάθεση τοῦ Ὁρθόδοξου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καὶ τῶν φορέων τοῦ Αὐτοῦ θὰ ὑποδείξει καὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ προσφέρουν ἀγαθὰ καὶ ὑπηρεσίες, προκειμένου νὰ συμβάλουν στὴν ἀνακούφιση τοῦ πόνου.

Ενόψει τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Ἑβδομάδος, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπευθύνει ἑκκλησιὴ πρὸς τὴν κυβέρνηση καὶ τὶς ἐνοπλές δυνάμεις τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραὴλ, ὡς ἐνδειχῇ τοῦ σεβασμοῦ τους πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς πιστοὺς ἀνὰ τὴν ὑφήλιο, νὰ ἐπιτρέψουν τὴν παράδοση τροφίμων καὶ ἄλλων εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης πού προσφέρονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, στοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν πού νομίμως φυλάττουν καὶ προστατεύουν τὸν Ἱερὸ Ναὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου στὴν Ἀγία Πόλη τῆς Βηθλεὲμ, καθὼς καὶ σὲ ὅσους ἔχουν ἀνάγκη σὲ ὅλη τὴν περιοχὴ.

Προσευχόμεθα γιὰ τὴν εἰρήνευση στοὺς Ἀγίους Τόπους καὶ τὴν ἄρση τοῦ τραγικοῦ ἀδιεξόδου πού κρατᾷ σὲ μεγάλη ἀγωνία ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα».

(25.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

**Ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου
στὸ Νοσοκομεῖο Παίδων «Ἀγλαΐα Κυριακοῦ»**

Κοντὰ στὰ παιδιὰ πού πάσχουν καὶ ἔχουν ἀνάγκη, περισσότερο ἀπὸ ὅποιονδήποτε ἄλλον, τὴν εὐαισθησία, τὴν ἀγάπη καὶ τὴ στοργή μας, βρέθηκε σήμερα στίς 10 τὸ πρωὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸ Νοσοκομεῖο Παίδων «Ἀγλαΐα Κυριακοῦ».

Ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος ἐπισκέφθηκε τὸ Ὀγκολογικὸ Τμῆμα, τὴν Μονάδα Τεχνητοῦ Νεφροῦ, τὴν Μονάδα Ἐντατικῆς Παρακολούθησης Πρόωρων Νεογνῶν καὶ πολλοὺς θαλάμους, εὐχήθηκε στοὺς μικροὺς ἀσθε-

νεῖς «Καλὴ Ἀνάσταση» μαζί με τίς οἰκογένειές τους καὶ μέσα στὴν πνευματικὴ οἰκογένεια τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ ταχεῖα ἀνάρρωση, προσφέροντάς τους πασχαλινὰ δῶρα ποὺ ἐτοίμασε τὸ Ἐνοριακὸ Φιλόπτωχο Ταμεῖο τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Αἰκατερίνης Πετραλώνων. Ἐπίσης, ὁ Μακαριώτατος συνεχάρη τὸν Διοικητὴ τοῦ Νοσοκομείου κ. Δ. Πεπελάση, τὴν Διευθύντρια κ. Ἰ. Δεσποινιώτη καὶ τὸ ἐπιστημονικὸ, νοσηλευτικὸ καὶ βοηθητικὸ προσωπικὸ γιὰ τὴν μεγάλη ἀφοσίωση ποὺ ἐπιδεικνύουν στὰ δύσκολα καθήκοντά τους.

(29.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Καὶ στὸ Λαϊκὸ Νοσοκομεῖο

Κοντὰ στοὺς συνανθρώπους μας ποὺ νοσηλεύονται στὸ Λαϊκὸ Νοσοκομεῖο βρέθηκε σήμερα στὶς 10.00 τὸ πρωῒ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος.

Ὁ Μακαριώτατος, ὁ ὁποῖος ἐπισκέφθηκε τὴν Α΄ Χειρουργικὴ Κλινικὴ τοῦ Νοσοκομείου, τὸν Τομέα Μεταμοσχεύσεων Νεφροῦ καὶ τὸ Τμῆμα Παθολογικῆς Φυσιολογίας, εὐχήθηκε στοὺς πάσχοντες ἀδελφούς μας «Καλὴ Ἀνάσταση» καὶ ταχεῖα ἀνάρρωση, καλώντας τους νὰ ἐπιδεικνύουν κουράγιο τίς δύσκολες αὐτὲς στιγμὲς ποὺ περνοῦν, μακριὰ ἀπὸ τὰ σπίτια τους, χωρὶς νὰ χάνουν τὴν πίστη τους στὸν Θεό. Τοὺς προσέφερε δὲ πασχαλινὰ δῶρα ποὺ ἐτοίμασαν τὰ Ἐνοριακὰ Φιλόπτωχα Ταμεῖα τῶν Ἱ. Ναῶν Ἀγ. Θεράποντος Ζωγράφου καὶ Ἀγ. Θωμᾶ Ἀμπελοκήπων. Ὁ Μακαριώτατος συνεχάρη τὸν Διοικητὴ τοῦ Νοσοκομείου κ. Σπ. Μακρυγιώργο καὶ τὸ ἐπιστημονικὸ, νοσηλευτικὸ καὶ βοηθητικὸ προσωπικὸ γιὰ τίς προσπάθειες ποὺ καταβάλλουν, πέρα ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ στενοῦ ἐπαγγελματισμοῦ, νὰ διακονοῦν τοὺς πάσχοντες συνανθρώπους μας με ἀγάπη, στοργὴ καὶ ἀφοσίωση.

(30.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐκδήλωση γιὰ τοὺς ὁδοντιάτρους

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος μετὰ τὴν εὐκαιρία τῆς

μνήμης τοῦ Ἁγίου Ἀντύπα ἐπισκόπου Περγᾶμου καὶ πρὸ στᾶτῃ τῶν ὁδοντιάτρων, ὀργανώνει ἐκδηλώσεις πρὸ τιμῇ τοῦ ὁδοντιατρικοῦ κόσμου τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως. Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος καὶ Ἀλμυρο καὶ ὁ Ὁδοντιατρικὸς Σύλλογος Βόλου τιμώντας τὴν Ἱερὰ Μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἀντύπα, ἐπισκόπου Περγᾶμου, πρὸ στᾶτου τῶν Ὁδοντιάτρων, πραγματοποιεῖ εἰδικὴ ἐκδήλωση τὴν Τετάρτη 10 Ἀπριλίου 2002 στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ ὥρ 7.00 μ.μ., σύμφωνα μετὰ τὸ ἀκόλουθο πρόγραμμα:

7.00 μ.μ. Ἑσπερινὴ Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία στὸ Ἱερὸ Παρεκκλήσιο τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου «Παναγία ἡ Γλυκοφιλοῦσα», ἱεουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ.κ. Ἰγνατίου.

8.00 μ.μ. Χαιρετισμὸς ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Ὁδοντιατρικοῦ Συλλόγου Βόλου κ. Δημήτριο Παπαγεωργίου

Ὁμιλία τῆς κ. Μερόπης Σπυροπούλου Καθηγήτρια Ὁρθοδοντικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετὰ θέμα: «Ἡ γλῶσσα τῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ ἱατροῦ καὶ ἀσθενοῦς»

Κλείσιμο ἐκδηλώσεως ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη.

Παράθεση μικρῆς Δεξίωσης.

Βαπτίσεις τοιγανοπαίδων στὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Νέας Ἰωνίας

Τὴν Τετάρτη 10 Ἀπριλίου 2002 καὶ ὥρ 10.00 στὸ Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Νέας Ἰωνίας θὰ γίνῃ ὁμαδικὴ Βάπτισμα ἐπὶ τὰ τοιγανοπαίδων ἀπὸ τὸ Ἀλιβέρ Νέας Ἰωνίας. Ἡ πρωτοβουλία τῆς Βάπτισμας ἀνήκει στὸ 10ο Δημοτικὸ Σχολεῖο Νέας Ἰωνίας, τὸ ὁποῖο, σὲ συνεργασία μετὰ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Δημητριάδος, θέλησε νὰ βαπτίσῃ τὰ παιδιὰ αὐτά, τὰ ὁποῖα εἶναι μαθητὲς ἡ ἀδελφία μαθητῶν. Ἀνάδοχοι θὰ γίνουν δάσκαλοι τοῦ Σχολείου, καθὼς καὶ συνεργάτες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος. Τὴν Βάπτισμα θὰ τελέσῃ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Ἰγνάτιος καὶ θὰ παραβρεθοῦν οἱ δάσκαλοι καὶ μαθητὲς τοῦ 10ου Δημοτικοῦ Σχολείου, καθὼς καὶ Ἀρχεὲς τῆς περιοχῆς μας.

(9.4.2002)

Ἐκδήλωση γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη

Μετὰ τὴν ὁλοκλήρωση τοῦ διαγωνισμοῦ γραπτῶν δο-

κιμίων και την βαθμολόγηση των γραπτών ή Ίερά Μητροπολιτή Δημητριάδος οργανώνει για την βράβευση των μαθητών ειδική εκδήλωση στο Πνευματικό Κέντρο (Κ. Καρτάλη – Γαζή), το Σάββατο 13 Ἀπριλίου, ώρα 7.30 μ.μ. Σ' αυτήν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Ἰγνάτιος καὶ Ἀρχὲς τῆς περιοχῆς μας θὰ βραβεύσουν τοὺς 12 πρώτους μαθητές. Ἐπίσης θὰ δοθεῖ ἐιδική παράσταση μὲ τὰ ἔργα τοῦ Παπαδιαμάντη «Ἡ Σταχομαζώχτρα» καὶ «Ἀπόλαυσις στὴ γειτονιά» ἀπὸ μέλη τοῦ Συνδέσμου Νέων τῆς Ἱ. Μ. Δημητριάδος καὶ μαθητὲς Λυκείου, μὲ ἐπιμέλεια τοῦ γνωστοῦ σκηνοθέτη Γιάννη Τράντα καὶ θὰ παρουσιαστῇ ἐιδική ἐκθεση μὲ ὑλικὸ γιὰ τὸν συγγραφέα Παπαδιαμάντη, παραχωρημένη ἀπὸ τὸ Ἐθνικὸ Κέντρο Βιβλίου.

(11.4.2002)

Ὁλοκληρώνονται τὰ Ἑσπερινὰ κηρύγματα τοῦ Σεβασμιωτάτου

Τὴν Κυριακὴ 21 Ἀπριλίου 2002, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος στὶς 6.30 μ.μ. μετὰ τὸ πέρας τοῦ Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Νικολάου Βόλου θὰ ὁλοκληρώσει τὴ φετινὴ σειρά τῶν ἐβδομαδιαίων ἑσπερινῶν κηρυγμάτων του ποὺ εἶχαν θέμα τὴν Θεία Εὐχαριστία.

Θεολογικὸ Σεμινάριο ἀπὸ τὸν Σύνδεσμο Νέων

Ὁ Σύνδεσμος Νέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος διοργανώνει θεολογικὸ Σεμινάριο μὲ θέμα «Πλοῦτος & Ἐκκλησία». Τὸ Σεμινάριο εἶναι ἐβδομαδιαῖο καὶ θὰ γίνεῖ στὸ Νεανικὸ Κέντρο τῆς Ἱ.Μ. Δημητριάδος (Βασσάνη 63). Γιὰ περισσότερες πληροφορίες μπορεῖτε νὰ ἐπικοινωνεῖτε στὰ τηλέφωνα 0421090127 & 0421061700.

(19.4.2002)

Ἡμερίδα γιὰ τὶς πρεσβυτέρους

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος στὰ πλαίσια τῆς ποιμαντικῆς δραστηριότητάς της διοργανώνει γιὰ αὐριό Τρίτη 16 Ἀπριλίου 2002 ἡμερίδα γιὰ τὶς πρεσβυτέρους τῆς μητροπολιτικῆς μας περιφερείας. Τὸ πρόγραμμα τῆς ἡμερίδας ποὺ θὰ διεξαχθεῖ στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίων Ἀναργύρων Βόλου ἔχει ὡς ἐξῆς:

5:00 μ.μ. Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἀποδείπνου στὸ Ἱερὸ Παρεκκλήσιο τῶν τοπικῶν Ἀγίων.

6:00 μ.μ. Εἰσήγηση τῆς πρεσβυτέρας Σοφίας Δορμπαράκη μὲ θέμα: «Ἡ πρεσβυτέρα ὡς μητέρα στὴν οἰκογένεια καὶ τὴν ἐνορία».

7:00 μ.μ. Συζήτηση ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως, σύνοψη συμπερασμάτων, παράθεση δείπνου.

(15.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἱερά Μητρόπολις Λαρίσης καὶ Τυρνάβου

Μία νέα φιланθρωπικὴ δραστηριότητα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαρίσης καὶ Τυρνάβου ξεκίνησε καὶ ἐπισήμως τὴ λειτουργία της, τὸ Σάββατο 6 Ἀπριλίου, μὲ τὸν Ἀγιασμὸ τῶν Ἐγκαίνιων τοῦ νέου Εὐαγoust Ἰδρύματος τοῦ Συσσιτίου ἀπόρων, μὲ τὴν ἐπωνυμία «Ὁ Ἐπιούσιος».

Τὰ Ἐγκαίνια τελέσθηκαν μεγαλοπρεπῶς ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Λαρίσης & Τυρνάβου κ. Ἰγνάτιο, τὸν ἐμπνευστὴ τοῦ ὅλου ἔργου, παρουσία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλιωτίδος & Φαναριοφερσάλων κ. Θεοκλήτου, καὶ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν τῆς περιοχῆς.

Ἡ παρουσία τοῦ κόσμου, παρ' ὅλες τὶς ἄσχημες καιρικὲς συνθῆκες, ἦταν παραπάνω ἀπὸ συγκινητικὴ. Περισσότεροι ἀπὸ 2000 ἄνθρωποι κατέκλυσαν –τὸ πολὺ μικρὸ ὅπως ἀποδείχθηκε– «σιτίτι» τῶν ἀπόρων ἀδελφῶν μας.

Ὁ Σεβασμιώτατος Ποιμενάρχης μας συγκινημένος, εὐχαρίστησε ὅλους γιὰ τὴν παρουσία τους καὶ τὴ συμβολή τους στὴ νέα αὐτὴ φιλανθρωπικὴ δραστηριότητα τῆς Μητροπόλεως καὶ τοὺς κάλεσε ὅλους νὰ τὴν ἀγαπήσουν καὶ νὰ τὴ στηρίξουν, ὅπως ἔχουν πράξει καὶ στὰ ἄλλα ἔργα ἀγάπης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Στὸ Συσσίτιο τῆς Μητροπόλεως θὰ σιτίζονται καθημερινῶς 100 ἄποροι ἀδελφοί, ἐνῶ ἄλλοι 50 θὰ μποροῦν νὰ προμηθεύονται τὸ φαγητὸ στὸ σιτίτι τους. Τὴ λειτουργία τοῦ Συσσιτίου τὴν ἔχουν ἀναλάβει οἱ ἐνορίες τῆς πόλεως μας καὶ στηρίζεται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον στὸν ἐθελοντισμό.

Ἱερά Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Μὲ θέμα: «Παιδαγωγικὲς παρακαταθῆκες τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου στὰ θέματα τῆς νεότητος» ἐγινε στὶς 1-4-2002 στὸν Ἱ. Καθεδρικὸ Ναὸ τοῦ Τιμίου Προδρόμου



Ἀπὸ τὸν ἀγιασμό τῶν ἐγκαίνιων τοῦ Εὐαγοῦς Ἰδρύματος «ὁ Ἐπιούσιος» (6.4.2002) τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαρίσης.

Νεαπόλεως ἱερατικὴ σύναξη μετ' ὁμιλητὴ τὸν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννη, Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης.

Κύρια σημεῖα τῆς εἰσηγήσεως ἦταν:

1. Ὁ ἱερεὺς ἐκ τῆς θέσεώς του εἶναι παιδαγωγὸς (οἰκογένεια, ἐνορία, ἐξομολόγησις).
2. Περιορισμὸς τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων μεταξὺ παιδαγωγοῦ καὶ παιδαγωγουμένου λόγῳ ἐπιρροῆς συγχρόνων μηνυμάτων (τηλεόραση, internet).
3. Ἐναρξη ἀγωγῆς ἀπὸ τὴν πρώτη ἡλικία (εὐπλαστον παιδικῆς ψυχῆς).
4. Ἡ ἐκ μέρους τοῦ παιδαγωγοῦ αὐστηρὴ ἐπιτήρηση τῶν αἰσθητηρίων γιὰ τὴν πρόληψη λογισμῶν καὶ αἰσchrῶν πράξεων.
5. Ἡ κληρονομικότητα δὲν εἶναι καθοριστικὸς παράγων παιδαγωγίας.
6. Ὁ καθοριστικὴς σημασίας παράγων «Μητέρα» ὡς πρώτη παιδαγωγὸς καὶ τὸ χάρισμα τῆς παιδοτροφίας,

ὡς ἔργο οὐσιαστικῆς προσφορᾶς στὸν ἄνθρωπο καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ.

7. Τὰ διορθωτικὰ μέσα τῆς παιδαγωγίας καὶ ἡ παράλληλη ἐφαρμογὴ τῆς ἐπιείκειας.

8. Ἡ παιδαγωγία πρὸ τοῦ γάμου διὰ τῆς ἐγκρατείας

9. Ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ ὁ πνευματικὸς κατάρτισμός τῶν νέων ὡς ἀπαραίτητος προϋπόθεσις προόδου.

10. Οἱ τρεῖς ἱεράρχες ὑπῆρξαν διαχρονικοὶ διδάσκαλοι στὴν Οἰκουμενικὴ διάσταση τῆς παιδαγωγίας καὶ παραμένουν μετὰ ἀπὸ 16 αἰῶνες σύγχρονοι, ἐπειδὴ εἶχαν ἀγιότητα βίου καὶ τοὺς κατηύθυνε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Ἀκολούθησε συζήτηση καὶ ἀντηλλάγησαν ἀπόψεις. Τὸν ὁμιλητὴ εὐχαρίστησε γιὰ τὴν εὐγενικὴ του ἀνταπόκριση στὸ κάλεσμα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Διονύσιος.

(1.4.2002)

π.Ν.Κ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ν. Σμύρνης

Νὰ ἀνανεώσουμε τὴν πίστη στὸ Χριστὸ καὶ τὴν ἀγάπη στὴν Ἐκκλησία, καὶ νὰ συνεχίσουμε νὰ τὴν θεωροῦμε ἀδιαπραγμάτευτη καὶ ἀναπαλλοτρίωτη στὰ χρηματιστήρια τοῦ ὕλισμοῦ, κάλεσε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίας Τριάδος Ἀργυρουπόλεως, ὅπου τέλεσε τὴν Θεία Λειτουργία.

Σήμερα συμπληρώνονται τέσσερα χρόνια ἀπὸ τὴν ἐκλογή τοῦ Μακαριωτάτου, καὶ μὲ τὴν ἀφορμὴ αὐτῇ, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ζήτησε ἀπὸ τὸν εὐνοημένο —ὅπως εἶπε— λαὸ μας, ν' ἀγαπᾷ τὸ Χριστὸ καὶ τὴν πατρίδα, καὶ νὰ φυλάξει τὸν μεγάλο θησαυρὸ, τὴν πνευματικὴ μας κληρονομιά, τὴν κορύφωση τῆς ὁποίας θὰ ζήσουμε τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα.

«Εἶναι δυστυχισμένοι αὐτοὶ ποὺ δὲν ἔχουν γευθεῖ καὶ δὲν ἔχουν νοιώσει τὴν γλύκα ποὺ χαρίζει ὁ Θεός», εἶπε χαρακτηριστικὰ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος.

Ὁ Μακαριώτατος κάνοντας ἓνα παραλληλισμὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴ σημερινή, εἶπε ὅτι τὴν ἀπογοήτευση ποὺ ἔνοιωθαν οἱ ἄνθρωποι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, τὴν βιώνουμε καὶ σήμερα καθὼς μπορεῖ στὴ χώρα μας καὶ στὴν Εὐρώπη νὰ μὴν στερούμεθα τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, δὲν εἴμαστε ὅμως εὐτυχισμένοι. Ἡ ἀνεργία, ἡ ἀνασφάλεια, ἡ διαφθορά, ἡ ἐγκληματικότητα, ἡ βία, ἡ τρομοκρατία, ἡ ἔλλειψη ἐντιμότητος, εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὸν σημερινὸ ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος νοιώθει ἀνεσιτότητα καὶ ἀνασφάλεια, καὶ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη ν' ἀναζητήσει νέα ἐρείσματα.

«Ὅμως ὑπάρχει ἐλπίδα», συνέχισε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, «καθὼς τὰ τελευταῖα χρόνια βλέπουμε ὅτι στὴν πατρίδα μας παρατηρεῖται μία στρόφη πρὸς τὴν Ἐκκλησία, ἰδιαίτερα μεταξὺ τῶν νέων ἀνθρώπων, ποὺ κατακλύζουν τοὺς ναοὺς, ποὺ νηστεύουν, ποὺ ἡ λατρεία μιλά στὴν καρδιά τους».

«Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχουμε στενὸ σύνδεσμο μὲ τὴν Ἐκκλησία. Σὲ καμιά χώρα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως δὲν τὸ βρίσκουμε αὐτό», εἶπε ὁ Μακαριώτατος καὶ ἀναφέρθηκε στὶς δημοσκοπήσεις, σύμφωνα μὲ τίς ὁποῖες ἡ Ἐκκλησία εἶναι μεταξὺ τῶν πρώτων θεσμῶν ποὺ ἐμπιστεύονται οἱ Ἕλληνες.

«Ὁ Νυμφίος θὰ προβάλει ὡς ὁ ἐρχόμενος πρὸς τὸ ἐκούσιον πάθος. Δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν. Κάντε τὸν Χριστὸ οὐσιαστικὸ

Ἀρχηγὸ καὶ Κυβερνήτη τῆς ζωῆς σας», κατέληξε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος.

(28.4.2002)

(Ἐκ τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Τριάδος Ἀργυρουπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας

Σήμερα 12 Ἀπριλίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος, στὰ πλαίσια τῶν ποιμαντικῶν τοῦ ἐπισκέψεων ἐν ὧσιν τοῦ Ἀγίου Πάσχα, ἐπεσκέφθη τὸ Γ' Γυμνάσιο Χαϊδαρίου, ὅπου ἐτέλεσε τὴν Ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου, εἰδικὰ γιὰ τοὺς μαθητὲς καὶ τοὺς καθηγητὲς τοῦ Σχολείου.

Τὰ παιδιὰ παρακολούθησαν μὲ ἰδιαίτερη κατάνυξη τὴν ὁμορφὴ αὐτῆς ἀκολουθίας καὶ συνέψαλαν μὲ τὸν Σεβασμιώτατο, ὁ ὁποῖος στὸ τέλος ὠμίλησε μὲ ἰδιαίτερη ἀγάπη στὰ παιδιὰ τόσο γιὰ τὸ πρόσωπο τῆς Παναγίας ὅσο καὶ γιὰ τὰ σύγχρονα προβλήματα ποὺ τὰ ἀπασχολοῦν.

(12.4.2002)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας

Περισσότερα ἀπὸ 2000 δέματα μὲ εἶδη διατροφῆς, κρέας, λάδι, γάλα, ζυμαρικά, εἶδη ἐνδύσεως καὶ γλυκίσματα, καθὼς καὶ Πασχαλινὰ δῶρα καὶ λαμπάδες γιὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ, μοίρασε τὴν Παρασκευὴ 26 Ἀπριλίου, τὴν Μ. Δευτέρα καὶ Μ. Τρίτη τὸ πρωῒ, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. ΑΛΕΞΙΟΣ σὲ ἰσάριθμες οἰκογένειες —ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολύτεκνες— τῆς ποιμαντικῆς δικαιοδοσίας τῆς Μητροπόλεώς του, ποὺ μαστίζονται ἀπὸ ἔντονα προβλήματα φτώχειας καὶ ἀνεργίας.

Σὲ τρεῖς μεγάλες συγκεντρώσεις, στὸ Ἐπισκοπεῖο τὴν Παρασκευή, στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Μητροπόλεως στὴ Νίκαια χθές, καὶ στὸν Ἱ. Ν. Ἀγίου Νικολάου στὸ Πέραμα σήμερα, ποὺ προσέλαβαν πανηγυρικὸ χαρακτήρα, ὁ Σεβασμιώτατος μὲ διάκριση καὶ θερμὴ πατρικὴ στοργὴ ἐπικοινωνήσε προσωπικὰ μὲ τὰ πνευματικὰ τοῦ παιδιὰ, καὶ συνώδευσε τὰ δῶρα ποὺ ὁ ἴδιος μοίρασε σὲ ὅλους, μὲ τὴ διαβεβαίωση, ὅτι θὰ ἔχουν τὴν ἀρωγὴ καὶ τίς προσευχὰς τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας σὲ ὅλες τίς δύσκολες στιγμὲς τῆς ζωῆς τους.

(30.4.2002)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Φθιώτιδος

Σὲ ἀντίσταση κατὰ τῆς διαφθορᾶς, τῆς σήψης καὶ τῆς ἀδικίας, ποὺ ἐπικρατοῦν στὶς σύγχρονες κοινωνίες, κάλεσε κλῆρο καὶ λαὸ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος προέστη σήμερα τὸ πρῶτὴ τῆς Πολυαρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας στὸν Καθεδρικὸ Ἱ. Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Λαμίας, πλαισιούμενος ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Φθιώτιδος κ. Νικόλαο, Καρπενησίου κ. Νικόλαο καὶ τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Σαλῶνων κ. Θεολόγο, μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ποὺ εἶναι ἀφιερωμένες στὸν Ἀθανάσιο Διάκο.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρθηκε στοὺς ἀγῶνες καὶ στὴ δυναμικὴ παρουσία τοῦ κλήρου, μέλος τοῦ ὁποῖου ἦταν καὶ ὁ Ἀθανάσιος Διάκος, ὑπογραμμίζοντας τὴ στενὴ σχέση κλήρου καὶ λαοῦ ποὺ ὑπάρχει στὴν πατρίδα μας. «Ἄν θέλουμε νὰ τιμήσουμε τὸν Ἀθανάσιο Διάκο, πρέπει νὰ τὸν μιμηθοῦμε στὸ πνεῦμα τῆς ἀντίστασης, τῆς αὐτοσυνειδησίας, τῆς ἀγωνιστικότητος καὶ τοῦ ὁράματος» τόνισε χαρακτηριστικὰ ὁ Μακαριώτατος. Καὶ συνέχισε: «Ὁ Ἀθανάσιος Διάκος ἦταν κατ' ἐξοχὴν ἀντιστασιακός. Ἀπὸ τέτοιους ἀνθρώπους ἔχει ἀνάγκη καὶ ἡ ἐποχὴ μας, ποὺ νὰ λένε ὅχι στὴ διαφθορά, στὴ σήψη, στὴν ἀδικία καὶ σὲ ὅ,τι συνιστᾷ ἰδιοτέλεια καὶ ἐκμετάλλευση».

Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὶς πιέσεις ποὺ ἀσκοῦνται σὲ βάρος τῆς ἐθνικῆς μας ἀξιοπρέπειας, ἐνῶ ἐπαίνεσε τὴν κυβέρνησις ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντιπολίτευσις, γιατί ὕψωσαν, ὅπως εἶπε, τὸ ἀνάστημά τους στὸ θέμα τοῦ εὐρωστρατοῦ.

Τέλος, ἀπευθυνόμενος στὸ λαὸ τῆς Φθιώτιδος, ἔκανε λόγο γιὰ τὴν ἀνάγκη διατήρησης τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητος, τῆς παράδοσής μας καὶ τῆς γλώσσας μας, τονίζοντας ὅτι «ἐὰν ἔχουμε κάτι νὰ προβάλουμε στὴν διεθνή κοινότητα εἶναι ἀκριβῶς αὐτὰ τὰ ἰδανικά, αὐτὰ τὰ ἰδεώδη καὶ αὐτὰ τὰ ὁράματα, γιὰ μιὰ ζωὴ ποὺ εἶναι διαποτισμένη ἀπὸ τὶς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ ἀξίες αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ γεννήθηκε καὶ ἀναπτύχθηκε σ' αὐτὸ τὸ ἔθνος».

(21.4.2002)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐπιμορφωτικὸ Σεμινάριο ἐκμαθήσεως
ἐλληνικῆς γλώσσης

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος, ἔχοντας ἀντιληφθεῖ τὴν ἀνάγκη γιὰ ὅσο τὸ δυνατόν ἀρτιότερα σὲ μορφωτικὴ ἐπίπεδο στελέχη τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ μετὰ τὴν σύστασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 221/124/22-1-2002 Ἐγκυκλίου Σημειώματός Της, ἀπεφάσισε τὴν ἰδρυσιν Εἰδικοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ Σεμιναρίου Ἐκμαθήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης γιὰ τοὺς κληρικούς καὶ τὰ λαϊκὰ τῆς στελέχη.

Τὸ Σεμινάριο λειτουργεῖ κάθε Σάββατο στὶς 11 π.μ. στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς Χαλκίδος, μὲ τὴν εὐθύνη τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως κ. Ἀγγέλου Μαντᾶ, Δρ. Φιλολογίας καὶ Καθηγητοῦ τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, μὲ τὴ συμμετοχὴ 60 στελεχῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

Ποιμαντικὴ ἐπίσκεψις στὴ Βόρειο Εὐβοία

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμ. π. Ἰωάννη Καραμούζη, Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τοὺς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους π. Φιλόθεο Θεοχάρη καὶ π. Αἰμίλιο Χρήστου, πραγματοποίησε ἀπὸ τὶς 3-5 Ἀπριλίου ποιμαντικὴ ἐπίσκεψις στὴν Βόρειο Εὐβοία.

Συγκεκριμένα, τὸ ἀπόγευμα τῆς Τετάρτης 3 Ἀπριλίου, ἐτέλεσε τὴν Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία στὸν Ἱερὸ Ναὸ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Νέου Πύργου Ἰστιαίας, μὲ τὴ συμμετοχὴ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος, ἐν τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι μετέλαβον τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων.

Πρὶν τὴν Ἀπόλυσις, ὁ Ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Πανοσιολογιώτατος Ἱερομόναχος π. Τίτος Γερονικόλος προσεφώνησε τὸν Σεβασμιώτατο, εὐχαριστώντας τον γιὰ τὴν πρώτη αὐτὴ ἐπίσκεψή του στὴν Ἑνορία τοῦ Νέου Πύργου Ἰστιαίας.

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Σεβασμιώτατος εὐχαρίστησε τὸν π. Τίτο, προέτρεψε δὲ τοὺς πιστοὺς νὰ συμμε-

τέχουν πάντοτε με την ίδια θερμότητα στα Μυστήρια της Εκκλησίας, τὰ ὅποια ὅπως τόνισε «φανερώνουν τὸ Θεὸ στὴ ζωὴ μας καὶ δι' αὐτῶν πραγματοποιεῖται ἡ ἔνωση τοῦ ἀνθρώπου μετὸν Θεό».

Τὴν ἐπομένη ἡμέρα, Πέμπτη 4 Ἀπριλίου 2002, ὁ Σεβασμιώτατος, συνοδευόμενος καὶ ἀπὸ κληρικούς τῆς Βορείου Εὐβοίας, ἐπισκέφθηκε κατὰ σειράν τὰ ἐξῆς Σχολεῖα: Γυμνάσιο Ὠρεῶν Ἰστιάας, Γυμνάσιο καὶ Ἐνιαῖο Λύκειο Ἰστιάας, Γυμνάσιο καὶ Ἐνιαῖο Λύκειο Λουτρῶν Αἰδηψοῦ, ὅπου ὁμίλησε στοὺς μαθητές, ἀπάντησε στὶς ἐρωτήσεις τους καὶ διένειμε ἀναμνηστικές εὐλογίες.

Τὸ ἴδιο πρωί, ἐπισκέφθηκε καὶ τὸν Δήμαρχο Ἰστιάας κ. Κωνσταντῖνο Ὀλυμπίου μετὸν ὁποῖον εἶχε γόνιμο διάλογο.

Ἐπίσης, ἐπισκέφθηκε τοὺς Ἑνοριακοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἰστιάας.

Τὸ μεσημέρι ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἀγίου Γεωργίου Ἡλίων Αἰδηψοῦ, τὸ δὲ ἀπόγευμα ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ὁσίου Δαυῖδ τοῦ Γέροντος Λίμνης, ὅπου καὶ ἐγίνε δεκτὸς ἀπὸ τὸν Ἡγούμενο, Πανοσιολογίτατο Ἀρχιμ. π. Κύριλλο Γεραντώνη καὶ τοὺς Πατέρες τῆς Μονῆς, προσφωνήσας αὐτοὺς καταλλήλως.

Τὴν ἐπομένη ἡμέρα, Παρασκευή 5 Ἀπριλίου 2002, ἐτέλεσε τὴν Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία στὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Δαυῖδ, στὸ τέλος τῆς ὁποίας προεχίρῃσε εἰς Πνευματικὸν τὸν ἀδελφὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πανοσιολογίτατο Ἱερομόναχο π. Δαυῖδ Ψαράκη, προσφωνήσας αὐτὸν καταλλήλως. Ἀμέσως μετὰ, προέστη τῆς συνάξεως τῶν Πατέρων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Τὸ μεσημέρι ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ὁσίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου Ροβιῶν, ὅπου καὶ ἐχοροστάτησε στὴν ἀκολουθία τῶν Χαιρετισμῶν στὶς 5 μ.μ.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπισκέφθηκε τὸν Δήμαρχο Λουτρῶν Αἰδηψοῦ κ. Πολυχρόνη Ματάκια, μετὸν ὁποῖον εἶχε γόνιμη συνεργασία.

Ἀμέσως μετὰ, ἐχοροστάτησε στὴν ἀκολουθία τῶν Γ' Χαιρετισμῶν στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίων Ἀναργύρων Λουτρῶν Αἰδηψοῦ, μετὸν συμμετοχὴ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος, ὡμίλησας καταλλήλως. Στὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας, τὸν Σεβασμιώτατο προσεφώνησε ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Αἰδ. Πρεσβ. π. Νικόλαος Σακαγιάννης, τοῦ Σεβασμιωτάτου ἀντιφωνήσαντος καταλλήλως.

(11.4.2002)

Λήξη Ἑσπερινῶν Κηρυγμάτων Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Τὴν Κυριακὴ 21 Ἀπριλίου 2002, καὶ στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἀγίου Νικολάου Χαλκίδος, μετὰ τὸ πέρασ τοῦ Κατανυκτικοῦ Ἑσπερινοῦ, ἐγίνε ἡ Λήξη τῶν Ἑσπερινῶν Κηρυγμάτων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως γιὰ τὴν περίοδο 2001-2002. Τὸ τελευταῖο κήρυγμα γιὰ τὴν περίοδο αὐτή, ἔκανε ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος π. Κωνσταντῖνος Μάνος, Διευθυντὴς τοῦ Γηροκομείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, παρουσιάζοντας ἓνα μικρὸ ὁδοιπορικὸ στὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδᾳ. Τοῦ Σεβασμιωτάτου ἀπουσιάζοντος στὴν Βόρειο Εὐβοία, τὴν Λήξιν ἔκανε ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, Πανοσιολογίτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Διονύσιος Μάνταλος, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στὴν ἱστορία τοῦ θεσμοῦ τῶν Ἑσπερινῶν Κηρυγμάτων, ὅπως αὐτὸς διαμορφώθηκε στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Χαλκίδος, εὐχαρίστησε τοὺς πιστοὺς ποὺ παρακολούθησαν κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἔτους τοὺς ἐκλεκτοὺς ὁμιλητές, μετέφερε δὲ καὶ τίς εὐχὰς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

(22.4.2002)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἡ ἐφημερὶς τοῦ Βατικανοῦ «Ὁ Ρωμαῖος Παρατηρητής» τὴν 19ῃ Ἀπριλίου 2002 ἀφιέρωσε ὁλόκληρη σελίδα γιὰ νὰ περιγράψῃ τὰ τῆς ἐπισκέψεως στὸ Βατικανὸ Ἀντιπροσωπείας τῆς Εκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δημοσιεύοντας ὁλόκληρες τόσον τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου πρὸς τὸν Πάπαν, ὅσον καὶ τὴν ἐκτενὴ προσφώνησιν τοῦ τελευταίου πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας, στὴν ὁποία προσφώνησι γίνεται μνεῖα καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου Ἀθηνῶν Κοινῆς Ἀνακοινώσεως τῶν δυὸ Ἡγετῶν (Γαλλ. ἐκδόσεις τῆς 11/12 Μαρτίου 2002 καὶ γερμανικὴ ἐκδόσις τῆς 10ῆς Ἀπριλίου 2002).

— Ὁ Πάπας, προσφωνώντας τὸν νέον Πρέσβυν τῆς Δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας στὴν «Ἀγία Ἐδρα» Darko Tanascorič, συνέστησε νὰ συνεχισθῇ ἡ πορεία τῆς συμφιλίσεως τῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ νὰ ἀποφεύγεται οἰαδήποτε μορφή χρήσεως βίας. «Ἡ ἱστορία αὐτῆς τῆς χώρας ἐδειξεν ὅτι ἡ βία προκαλεῖ νέες ἐνέργειες βίας καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ σπειροειδὴς κίνησις, ποὺ προκαλεῖ θά-

νατο, μόνον διὰ τοῦ διαλόγου εἶναι δυνατόν νὰ ἐξουδετερωθῇ».

— Ὁ Πάπας δέχθηκε σὲ ἀκρόασι Ἀντιπροσωπεΐα τῶν συμμετασχόντων στὸ Εἰδικὸ Διεθνὲς Συνέδριο Γαστροεντερολογίας. Κάλεσε τοὺς ἰατροὺς ν' ἀντιμετωπίζουν τοὺς ἀσθενεῖς μὲ ὑγιᾶ ρεαλισμὸ καὶ ν' ἀποφεύγουν νὰ δημιουργοῦν σ' αὐτοὺς ψευδεῖς παραστάσεις γιὰ «παντοδυναμία τῆς ἱατρικῆς». Ὁ πιστὸς πρέπει νὰ κατανοῇ μέσα στὸ φῶς τοῦ θείου θελήματος τὰ πεπερασμένα ὅρια τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ δημιουργοῦνται μὲ τὴν ἀσθένεια καὶ τὸν θάνατο. Συγχρόνως ὁ Πάπας πρό-έτρεψε τοὺς ἰατροὺς νὰ συνεχίσουν καὶ ἐντείνουν τὴν ἔρευνα πρὸς βελτίωσι τῶν ἱατρικῶν μέσων καὶ μεθόδων.

— Ὁ Πάπας, προσφωνώντας νέους, ποὺ συμμετέσχον στὸ 35ο Διεθνὲς Φοιτητικὸ Συνέδριο «Univ 2002», ζήτησε ἀπὸ αὐτοὺς νὰ ἀνθίστανται στὸν πειρασμὸ τοῦ «κονφορμισμού» καὶ νὰ ρυθμίζουν τὴν ζωὴ τους συμφῶνως πρὸς τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ.

— Στὸ Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο τοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Βιέννης ὁργανώθηκε Ἑκθεσις πρὸς παρουσίαι τῶν σχέσεων Χριστιανισμοῦ καὶ Ἰουδαϊσμοῦ ἀπὸ τὸν Μεσαίωνα ἕως σήμερα. Ὁ τίτλος τῆς Ἑκθέσεως ἦταν «Ἐκκλησία καὶ Συναγωγή στὴν Χριστιανικὴ Τέχνη ἀπὸ τὸ 850 ἕως τὸ 2000». Ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Βιέννης Καρδινάλιος Christoph Schönborn ἐπεσήμανεν, ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Τέχνη, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Μεσαίωνα παρουσίαζε ἀντιιουδαϊκὰ στοιχεῖα, προσπαθεῖ σήμερα ν' ἀπεικονίζῃ τὶς κοινὲς ρίζες Ἰουδαϊσμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ.

— Ὁ Πάπας, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἑορτασμοῦ ὑπὸ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν τῆς Μ. Πέμπτης, ἀπέστειλε ἐγκύκλιο Γράμμα πρὸς τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς ἱερεῖς, στὸ ὁποῖο τονίζει τὴν ἀνάγκη συνδέσεως τῆς Θ. Εὐχαριστίας μὲ τὸ μυστήριό τῆς Μετανοίας καὶ Ἑξομολογήσεως, γιὰ τὸ ὁποῖο κάνει σημαντικὲς ἐπισημάνσεις καὶ δίδει ὁδηγίες.

— Ἡ «Ἁγία Ἐδρα» καὶ ἡ Ἀλβανία ὑπέγραψαν συμφωνία γιὰ τὴ ρύθμισι τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων. Ὁ «Ἀποστολικὸς Nuntius» στὴν Ἀλβανία Ἀρχιεπίσκοπος Giovanni Bulaitis, ποὺ ὑπέγραψε τὴ συμφωνία μὲ τὸν Πρωθυπουργὸ τῆς Ἀλβανίας Pandelj Majko, χαρακτήρισε τὴ συμφωνία ὡς «ἱστορικὸ γεγονός», εὐχαρίστησε τὸ Βατικανὸ καὶ τὶς τοπικὲς ἐκκλησιαστικὲς ἀρχὲς γιὰ τὴ σταθερὴ συμβολή τους στὴν πρόοδο τῆς χώρας καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα γιὰ τὴν ἰσχυροποίησι τῶν σχέσεων μὲ τὸ Βατικανό. Ἡ «Ἁγία Ἐδρα» καὶ ἡ Ἀλβανία συνῆψαν

τὸ 1991 πλήρεις διπλωματικὲς σχέσεις.

Ἀπὸ τὴν 8ῃ ἕως τὴν 13ῃ Ἀπριλίου ἐ.δ. πραγματοποιήθηκε ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῆς Παπικῆς Ἀκαδημίας τῶν Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν. Τὸ Πρόγραμμα περιλάμβανε τρία σεμινάρια πρὸς ἐξέτασιν τριῶν θεμάτων: 1. Παγκοσμιοποιήσις. 2. Δημοκρατία. 3. Ἀλληλεγγύη μετὰ τῶν γενεῶν.

— Ἡ περίφημη οὐγγρική μονὴ τῶν βενεδικτίνων «Pannonhalma» ἔγινε τὸ εἰκοστὸ μέλος τῆς Ἑνώσεως ὑπὸ τὸν τίτλο «Βασίλειο μοναστηριῶν» (Klösterreich). Ἡ Ἑνωσις αὕτη ἰδρύθηκε τὸ 1999 γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὶς πολιτιστικὲς, πνευματικὲς, οἰκολογικὲς καὶ λοιπὲς ὑπὲρ τῆς ὑγείας προσπάθειες τῶν μονῶν καὶ γιὰ νὰ δικτυωθῇ αὐτὲς στὴν περιοχὴ τοῦ «Μάρκετινγκ».

— Ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β' δέχθηκε σὲ ἀκρόασι τὰ μέλη τῆς Παπικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὰ Παγκόσμια Εὐχαριστιακὰ Συνέδρια, τὰ ὁποῖα εἶχαν ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς Καρδινάλιο Jozef Tomko. Στὴν προσφώνησί του ὁ Πάπας τόνισε ὅτι στὴν Εὐχαριστίᾳ ἔχει διατηρηθῇ τὸ πολιτιμώτατο χριστιανικὸ ἀγαθόν, ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ποὺ προσέφερε τὸν ἑαυτὸ του στὸν Σταυρὸ γιὰ τὴ σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐπίσης, ἐξῆρε τὴ σημασίαν τῆς ὁργανώσεως τῶν Εὐχαριστιακῶν Συνεδρίων.

— Ὁ Ὑπογραμματεὺς τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν προώθησι τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν πατὴρ Eleuterio F. Fortino δημοσίευσε στὴν ἐφημερίδα «L'Osservatore Romano» ἐκτενέστατο ἄρθρο μιᾶς ὁλόκληρης σελίδος ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἀδελφικὲς συναντήσεις (τοῦ Πάπα) σὲ πολλοὺς τόπους», ὅπου ἀφιερώνει δύο ἀπὸ τὶς τέσσαρες στήλες στὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πάπα στὴν Ἀθήνα.

Ε.Δ.Θ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ὡς ἀναφέρει ἡ ἐπίσημη ἐφημερίς τοῦ Βατικανοῦ «L'Osservatore Romano» (Ὁ Ρωμαῖος Παρατηρητής) οἱ σχέσεις μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐξετάζονται ἀπὸ τὴν Μικτὴ Ὁμάδα Ἑργασίας, ποὺ ἰδρύθηκε τὸ 1965 γιὰ νὰ ἐξετάσῃ τὶς δυνατότητες διαλόγου καὶ οἰκουμένης συνεργασίας.

Οἱ κύριες ἐνέργειες τῆς Μικτῆς Ὁμάδας Ἑργασίας κατὰ τὸ ἔτος 2001 ἐξετάσθηκαν ἀπὸ τῆς 25ης ἕως τὴν

31η Μαΐου σὲ συνέλευσι τῆς Ὀλομελείας αὐτῆς στὴ Dromantine (Newry) τῆς Β. Ἰρλανδίας. Στὸ Πρόγραμμα περιλαμβάνονταν ἡ ἐξέτασις σπουδαίων θεμάτων, τὸ κυριώτερο τῶν ὁποίων εἶναι τὸ ἐξῆς: «Οὐσία καὶ σκοπὸς τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου». Κατὰ τὴν ἐξέτασι τοῦ θέματος θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ θὰ μελετηθοῦν διάφορα κείμενα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (ἡ Ἐγκύκλιος *Ut unum sint*, 28-38· Οἰκουμενικὸ *Directorium*, 161-165· τὸ κείμενο τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν προώθησι τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος ὑπὸ τὸν τίτλο «Σκέψεις καὶ Προτάσεις γιὰ τὸν Οἰκουμενικὸν διάλογο» – 1970), ὅπως καὶ μία μελέτη τῆς Μικτῆς Ὁμάδος Ἐργασίας ὑπὸ τὸν τίτ-

λο «Οἰκουμενικὸς Διάλογος» (1967).

Κατὰ τὸ ἔτος 2002 ἐγίνε ἤδη ἡ συνάντησις τῶν μελῶν τοῦ Προεδρείου τῆς Μικτῆς Ὁμάδος Ἐργασίας στὴ Ρώμη (1-2 Μαρτίου) καὶ σχεδιάσθησαν οἱ λεπτομέρειες τῆς ἡμερησίας Διατάξεως γιὰ τὴ συνέλευσι τῆς Ὀλομελείας ἀπὸ τὸν 25ῃ ἕως τὴν 31ῃ τοῦ τρέχοντος μηνὸς Μαΐου ἐ.ἔ. στὴν πόλι Stämgäås τῆς Σουηδίας. Κατὰ τὴν συνέλευσι αὐτὴ θὰ ἐξετασθοῦν α) Προβλήματα, ποὺ ἀφοροῦν τὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας· β) Προβλήματα, ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ ἐκκλησίες-μέλη τοῦ Π.Σ.Ε. καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία.

Ε.Δ.Θ.



**ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος**

1. **ΤΑΦΗ ἢ ΚΑΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ** – Πρακτικὰ Ἡμερίδος (3.3.1999).
Ἔκδοσις Β'. Ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας στὸ ἐπίκαιρο αὐτὸ θέμα.
2. **Ἡ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΓΚΛΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ** (Ἀθῆναι, 9-12 Ὀκτωβρίου 2001).
ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 892
 Διεκπ. 467

Ἀθήνησι τῇ 14ῃ Μαρτίου 2002

Κλητήρια ἐπικρίματα

Προκηρύξεις

Ἱερῶν Μητροπόλεων:

Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἄρτης

Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Νικαίας

Σύρου

Χαλκίδος

Καισαριανῆς

Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΘΕΣΠΙΣΜΑ

Πρὸς Τὸν Πρεσβύτερον Κωνσταντῖνον Κολιὸν τοῦ Ἀργυρίου
 Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας καὶ Ναούσης
 (νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμεν σε, ἵνα ἐμφανισθῇς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ, κεimένῳ ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἰωάννου Γενναδίου 14 καὶ Ἰασίου 1, τὴν 27ην Ἰουνίου 2002, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 6.00 μ.μ., προκειμένου ἵνα δικασθῇς κατηγορούμενος δὲ κανονικὰ παραπτώματα, ἅτινα ἐκ τῆς φύσεώς των κρίνεται σκόπιμον, ὅπως μὴ ἀναφερθῶσιν ἐν τῷ παρόντι Κλητηρίῳ Θεσπίσματι, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 110 τοῦ Νόμου 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ Αὐτῶν διαδικασίας».

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει ἀπειθείας σου καὶ μὴ ἐμφανίσεώς σου τῇ ὥς ἂν ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΥ
 ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΣΠΥΡΙΔΩΝ
 Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Τσιρίγκας

**Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων
 Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον**

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς Τοὺς Αἰδес. Ἱερεῖς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
 Ἀλέξανδρον Λαζ. Μυγδανάλευρον καὶ Γεώργιον Νικ. Σακελλαρίου
 (νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλεῖσθε νὰ ἐμφανισθῇτε αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἀνακριτοῦ Αἰδεσιμολογιωτάτου κ. Ἰωάννου Οἰκονόμου τὴν 8ην Ἰουλίου 2002 ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 10 π.μ. ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἵνα ἀπολογηθῇτε ἐπὶ κανονικοῖς παραπτώμασι.

Ἐν Καρδίτῃ, τῇ 5ῃ Ἀπριλίου 2002

Ο ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ

† Πρωτ. Ἰωάννης Οἰκονόμου

Ὁ Γραμματεὺς

† Πρεσβ. Ἀθανάσιος Τζιώρας

Ἱερὰ Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίας Βαρβάρας Ἀγρινίου,
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Μεσολογγίῳ, τῇ 19ῃ Ἀπριλίου 2002.

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίας Παρασκευῆς Ματσουκίου,
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἀρτῇ, τῇ 15ῃ Ἀπριλίου 2002

† Ὁ Ἀρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ναοῦ Γεννήσεως Θεοτόκου Πηγῶν,
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἀρτῇ, τῇ 18ῃ Ἀπριλίου 2002

† Ὁ Ἀρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίου Γεωργίου Μικροκλεισούρας,
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Νέα Ζίχνη, τῇ 17ῃ Ἀπριλίου 2002

† Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει 1) Τὸ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 194799/12 Δεκ. 2001 ἐγγραφὸν τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, μὲ τὸν ὅποιον μᾶς διαβιβάζει ὅλα τὰ σχετικὰ ἐγγραφα, λόγῳ ἀρμοδιότητος, προκειμένου νὰ προσληφθῇ καὶ διορισθῇ ἓνας Ἱερεὺς Πανεπιστημιακῆς Ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰ Καταστήματα Κρατήσεως καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν Δικαστικὴν Φυλακὴν Κορυδαλλοῦ, 2) Τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ 3) Τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει Δικαστικῆς Φυλακῆς Κορυδαλλοῦ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα τυπικὰ (ΠΕ Κατηγορία) καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα «ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νικαίᾳ, τῇ 22ᾳ Ἀπριλίου 2002

† Ὁ Νικαίας ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σύρου

Προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐξαίρεσιν δι' ἐπιλογῆς – κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5/1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων» – πλήρωσιν μίας (1) κενῆς θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ ὑπαλλήλου Κατηγορίας ΔΕ, Κλάδου Δι-

οικητικοῦ, καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅπως ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν ἐφημερίδα «Ἀλήθεια» ὑποβάλωσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Σύρου, (Ταχ. Δ/νσις, Ἑρμούπολις – 84100), σχετικὴν αἴτησιν.

Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως δέον, ἵνα ἔχωσι καὶ τὰ λοιπὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον προσόντα, ὡς ταῦτα ὀρίζονται ἐν τοῖς ἄρθροις 6 ἕως 13 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5/1978 Κανονισμοῦ (ΦΕΚ 48/3-4-1978, τ. Α').

Ἑρμούπολις, τῇ 11ῃ Ἀπριλίου 2002

† Ὁ Σύρου ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Κενωθείσης τῆς θέσεως ἱεροκλήρυκος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθρου 25 «περὶ θέσεων ἱεροκλήρυκων» τοῦ Ν. 817/1978, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χαλκίδι, τῇ 1ῃ-5-2002

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἁρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Βύρωνος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καισαριανῇ, τῇ 8ῃ Μαΐου 2002

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΔΑΝΙΗΛ

Ἱερὰ Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 817/1978

(ΦΕΚ 170, Α', 8.10.1978) «Περὶ ρυθμίσεως ἐνίων ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων», ὡς καὶ τὸ Προεδρικὸν Διάταγμα 582/1980 (ΦΕΚ, 158, Α', 11.7.1980) «Περὶ κατανομῆς θέσεων ἱεροκλήρυκων εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀποφασίζομεν ὅπως προκηρύξωμεν διὰ τῆς παρούσης τὴν πληρῶσιν κενῆς θέσεως ἱεροκλήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καὶ καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλουν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὰς περαιτέρω ὑπηρεσιακὰς ἐνεργείας πρὸς τοποθέτησίν των.

Ἐν Λεβαδεῖα, τῇ 15-5-2002

† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἁρθρῶν 33-34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς δύο (2) κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραφήνας - Ἀττικῆς καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Σπάτα, τῇ 13ῃ Μαΐου 2002

† Ὁ Μεσσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 13/2002 Πράξεως ἡμῶν προκηρύσσομεν τὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις: 1) «Γένεσ. τῆς Θεοτόκου Βλαχερνιτίσσης 2) «Γενεσίου τῆς Θεοτόκου» Γέρο Λάκκου 3) «Ἀγίου Γεωργίου» Μαλάξης Κυδωνίας 4) «Ἀγίου Γεωργίου» Παῖδοχωρίου 5) «Ἀγίου Γεωργίου» Ἀλικάμπου 6) «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» Κεφαλᾶ 7) «Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου» Φρὲ Ἀποκορώνου καὶ 8) «Ἀγίου Νικολάου Σπλάντζιας β. θέσιν» Χανίων προσκαλοῦμε δὲ τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐνεργήσουν τὰ δέοντα διὰ τὰ περαιτέρω.

Χανιά, 24 Ἀπριλίου 2002

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ